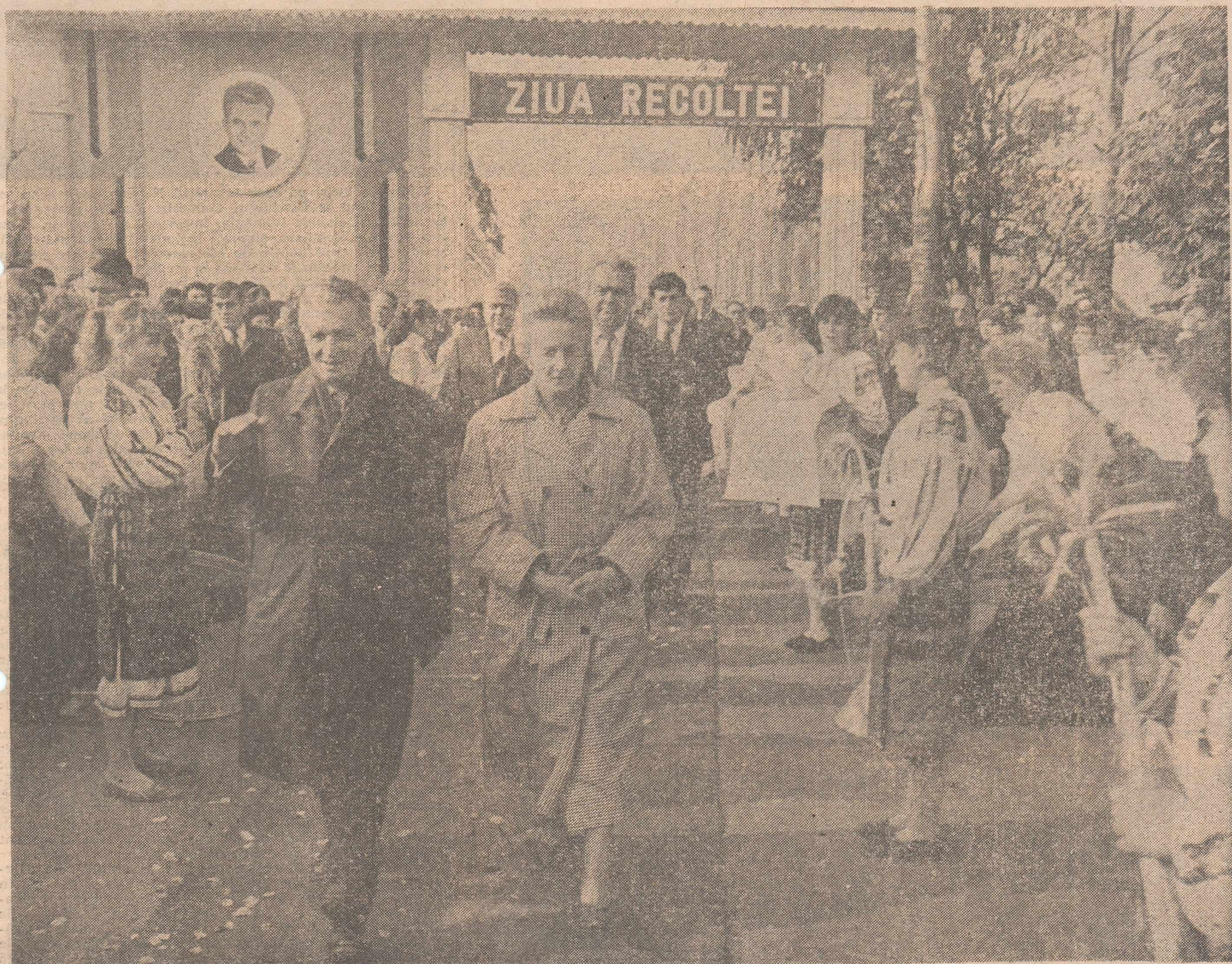

*Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu
au făcut o vizită de lucru în unități agricole și industriale din județul Brăila*

În marele municipiu de la Dunăre a avut loc tradiționala sărbătoare de „Ziua recoltei”

În tot ce România are
Mai luminos, mai demn, mai bun,
În patria înfloritoare
E încrustată semnătura —
Partidul Comunist Român.

Născut în ani de încercări
Și de visări spre timp mai bun,
A fost în fruntea-ntregii țări,
Primind, viteaz, în piept furtuna —
Partidul Comunist Român.

Cind nori veneau, purtind război,
Spre-al patriei pământ străbun,
Cu glasul marilor eroi,
Poporul l-a chemat la luptă —
Partidul Comunist Român.

În tot ce România are

Cutezător, viteaz, lucid,
Prin Nicolae Ceaușescu
S-a afirmat un brav tribun
Sub flamuri roșii de partid —
Partidul Comunist Român.

Cu geniu a aflat soluții
Poporul spre a-și fi stăpîn
Și-n anii marii revoluții
Spre glorie a condus partidul —
Partidul Comunist Român.

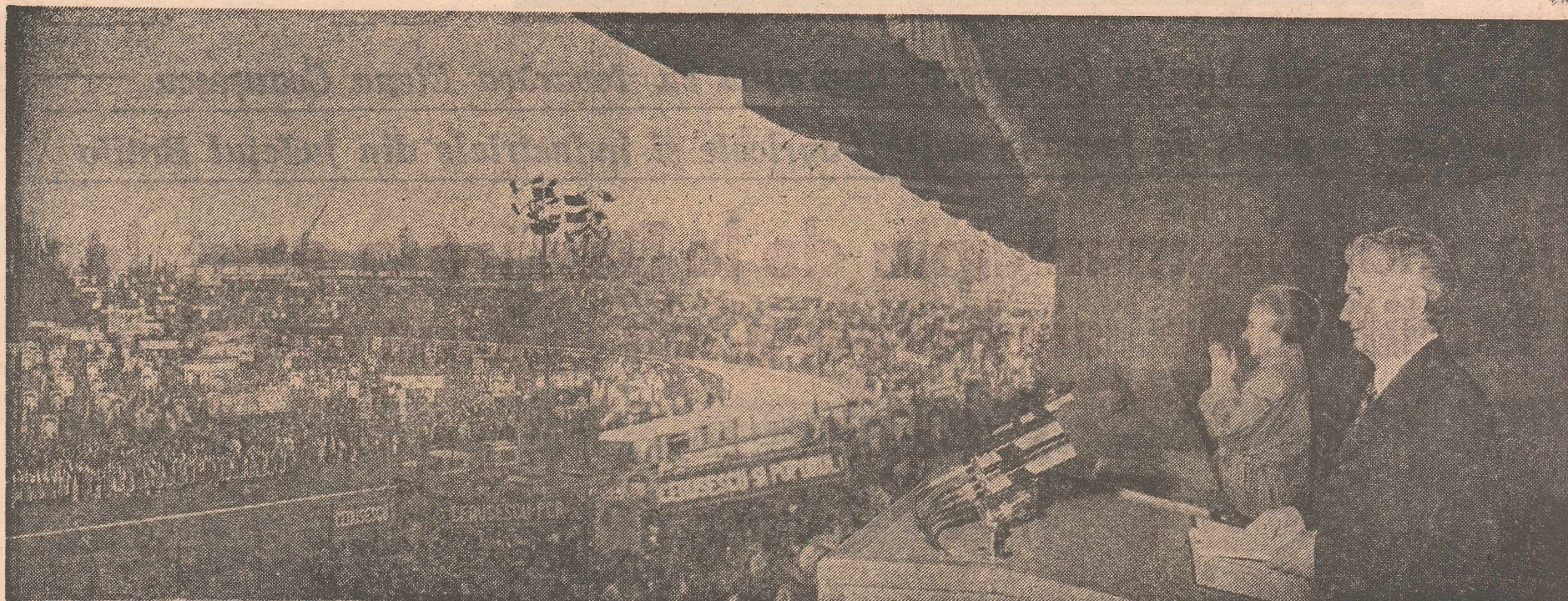
În drumul țării spre progres,
Spre ctitorii ce-n veci rămîn,
De la al IX-lea Congres
Eroic și-a urmat Eroul —
Partidul Comunist Român.

Eroul din fruntea țării
Pagini de luptă ne-nfrică
Și vitejie viața-i spun,
Prin El, cu țara-i laolaltă
Partidul Comunist Român.

În tot ce România are
Mai luminos în plai străbun,
E fapta Marelui Erou,
Cel mai viteaz, mai drept, mai bun,
Prin El, partidul urcă-n slavă —
Partidul Comunist Român.

NICOLAE DRAGOȘ ■

O sărbătoare a recoltelor bogate,

Vizita de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a efectuat-o sâmbătă în județul Brăila, s-a desfășurat în climatul politic de efervescență creatoare generat de ideile și orientările cuprinse în magistrala Expunere a secretarului general al partidului la recenta Plenară largită a Comitetului Central al P.C.R. și a trezit un puternic ecou în conștiința poporului nostru. Prin întregul său program de lucru, prin vizitele făcute la locurile concrete de muncă și viață ale oamenilor din câteva unități industriale și agricole ale județului Brăila, ca și prin toate neobositele sondări anterioare pe care le-a făcut președintele țării în realitatea concretă a economiei noastre de azi, analizele efectuate la fața locului, în uzine și pe ogoarele țării, pun în relief preocuparea constantă a secretarului general al partidului de a cunoaște nemijlocit viața și condițiile de muncă ale oamenilor, realizările și problemele lor, pentru a se lua măsurile cele mai eficiente în vederea obținerii unor rezultate superioare în toate sectoarele de activitate, pentru înfăptuirea marilor obiective actuale și de perspectivă ale dezvoltării noastre economico-sociale, în vederea ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului, a gradului general de civilizație a țării noastre.

Județul Brăila a cunoscut, asemenea tuturor județelor țării, ca urmare a politicii științifice de amplasare echilibrată a forțelor de producție pe întreg cuprinsul României socialiste, o dezvoltare remarcabilă concretizată în ritmul susținut pe care l-a antrenat obținerea unor rezultate deosebite în toate planurile vieții și activității sale economico-sociale, în industria constructoare de mașini, metalurgie, energie electrică, industria lemnului, agricultură, confirmând prin aceasta justetea politicii partidului nostru, capacitatea sa de a dinamiza progresul societății printr-o viziune științifică, revoluționară și umanistă asupra perspectivelor generale de dezvoltare.

Recenta vizită de lucru a debutat la o unitate distinsă cu titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”, întreprinderea agricolă de stat Urleasca, și a continuat în comuna Tudor Vladimirescu, ai cărei locuitori l-au întâmpinat pe conducătorul partidului și țării cu sentimente de stimă și prețuire, exprimate într-o vibrantă atmosferă sărbătorească pe tot parcursul vizitei, care a prilejuit raportarea unor rezultate deosebite pe care le-au obținut într-un ritm anual ascendent, la toate producțiile vegetale și animale.

Vizitând puternicul sector zootehnic al unității din Urleasca, intrând într-un lan de porumb, ca de atâtea ori în vizitele sale de lucru, în toate județele țării, apreciind nivelul de dezvoltare și rezultatele obținute atât de consiliul unice agroindustrial cât și de comuna Tudor Vladimirescu, tovarășul Nicolae Ceaușescu a putut constata cu satisfacție marile posibilități pe care le are agricultura noastră socialistă atunci când e practică la cei mai înalți parametri științifici, subliniindu-se astfel că toate aceste rezultate confirmă justetea politicii agrare a partidului și statului de întărire și dezvoltare continuă a proprietății socialiste — de stat și cooperatiste.

Într-o atmosferă de înaltă vibrație patriotică, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu și-au continuat vizita în județul Brăila la întreprinderea de Utilaj Greu „Progresul” și la Combinatul de Fibre, Celuloză și Hirtie. Vizita la cele două cunoscute întreprinderi brăilene s-a constituit într-o analiză detaliată și eficientă a problemelor esențiale legate de modernizarea și rentabilizarea acestor unități reprezentative ale actualei noastre industrii, prin asimilarea unor noi tipuri de utilaje cu caracteristici superioare, în condițiile diminuării consumurilor specifice de materii prime și materiale. Mizându-se pe recunoscuta firmă câștigată de cele două întreprinderi, s-a evidențiat necesitatea de a spori calitatea și competitivitatea produselor, cu accent în mod deosebit pe utilizarea cu eficiență sporită a fluxurilor de producție, aplicarea unor tehnologii avansate, diversificarea producției. Dialogul deschis purtat de președintele țării cu muncitorii celor două întreprinderi a dovedit viabilitatea și înalta eficiență a democrației muncitorești-revoluționare: oamenii muncii l-au informat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu despre preocupările lor în ceea ce privește ritmicitatea îndeplinirii planului și realizări cu care întâmpină Congresul al XIV-lea al partidului, pri-

a marilor izbînzi socialiste

mind cu receptivitate și entuziasm îndrumările secretarului general, de a munci fără preget pentru aplicarea neabătută în practică a indicațiilor de partid, sporind astfel bunăstarea țării și contribuind la dezvoltarea ei multilaterală.

Sentimentele de prețuire și dragoste cu care oamenii muncii din județul Brăila i-au întâmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarăsa Elena Ceaușescu și-au găsit expresie pe tot parcursul vizitei în căldura cu care i-au însoțit de-a lungul străzilor, între un obiectiv vizitat și altul, până la intrarea în sediul Comitetului județean de partid Brăila, subliniind prin repetate urale recunoștința pentru prefacerile inoitoare care au transformat județul Brăila, ca și toate județele țării, în adevărate amfiteatre ale victoriei socialismului în România, în anii ce au urmat Congresului al IX-lea al P.C.R. În aceste manifestări s-a exprimat limpede adevăratele atitudini ale oamenilor muncii la politica internă și externă a partidului și statului nostru, la dorința de a-l avea pe mai departe pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului, folosind acest prilej sărbătoresc pentru a-și întări angajamentul de a munci cu eficiență sporită și devotament pentru patrie și partid, pentru realizarea marilor programe ale dezvoltării României socialiste.

Vizita din județul Brăila a culminat cu sărbătorirea „Zilei recoltei” a cărei semnificație încununează performanțele fiecărui an agricol, hărnicia și priceperea celor care asigură plina și belșugul țării. Faptul că s-a desfășurat în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu a pus sub semnul prețuirii celei mai înalte muncă și succesele dobândite în acest județ, ca și în întreaga țară, de cooperatorii, mecanizatorii, specialiștii și toți lucrătorii angajați în înfăptuirea exemplară a noii revoluții agrare, fiind tradiționalei sărbători aura luminoasă a unor merite răsplătite prin înaltul titlu acordat județului Brăila de „Erou al Noii Revoluții Agrare”.

Reîntîlnirea cu secretarul general, în această zi simbolică a agriculturii noastre, a constituit pentru oamenii județului un prilej nou de a-și exprima sentimentele de stimă și prețuire la adresa conducătorului statului și al partidului nostru, pentru grija sa permanentă de a acorda dezvoltării și înfloririi necontenite a tuturor județelor patriei un loc de seamă în neobosită sa activitate revoluționară consacrată progresului necontenit al țării și triumfului socialismului pe pământul României.

Pîinea nouă din recolta acestui an cu care au fost întîmpinați aleșii oaspeți la intrarea pe sub simbolul arc de triumf în expoziția realizărilor agriculturii județului Brăila, căldura și entuziasmul sărbătoresc cu care au fost primiți în cadrul „Zilei recoltei”, diversitatea și calitatea produselor prezentate la expoziție, oferă o imagine revelatoare a rodniciei acestui an, a resurselor de care dispune agricultura județului Brăila și întreaga țară în realizarea noii politici agrare. Ca în atîtea alte prilejuri, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu au transformat sărbătoreasca întîlnire cu oamenii muncii într-o analiză eficientă și amănunțită a tuturor sectoarelor agriculturii din județul Brăila, evidențiindu-se rolul și necesitatea extinderii irigațiilor, dotarea unităților cu hibrizi și soiuri de mare productivitate, aplicarea unor tehnologii avansate, sporirea efectivelor în zootehnie prin ameliorarea și selecția raselor, îmbunătățirea tuturor tipurilor de mașini și utilaje agricole, relevîndu-se totodată necesitatea de a îndeplini continuu planurile și programele la toate producțiile vegetale și animale, în conformitate cu posibilitățile materiale existente și actualele necesități și cerințe ale modernizării agriculturii.

Marea adunare populară prilejuită de Ziua recoltei s-a încheiat cu memorabila cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu și urmărită de toți participanții la adunare într-o atmosferă de vibrantă angajare patriotică. Orientările și îndemnurile exprimate în cuvîntarea rostită cu acest prilej vor constitui de acum înainte un program însușitor pentru toți oamenii muncii din județul Brăila, decizi să înfăptuiască mărețele hotărîri ce vor fi adoptate la Congresul al XIV-lea al P.C.R., eveniment al deplinei victorii a socialismului în țara noastră, al independenței economice și politice a României.

ION ZUBAȘCU ■

În întâmpinarea Congresului, ample și rodnice

Expresie elocventă a unității de gând și faptă a întregii națiuni

PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL FRONTULUI DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Sub semnul unității de nezduncinat a națiunii noastre socialiste în jurul partidului, al secretarului său general, în climatul de muncă plină de abnegație a întregului popor pentru întâmpinarea cu noi succese a Congresului al XIV-lea, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, joi, 26 octombrie, a avut loc Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste. Desfășurată într-o atmosferă de deplină adeziune a tuturor categoriilor de oameni ai muncii față de tezele și orientările cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., document de excepțională valoare teoretică și practică, Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. se înscrie ca un moment politic cu profunde semnificații privind voința întregului popor

de a acționa sub conducerea partidului, a secretarului său general, în direcția continuării neabătute a amplului proces revoluționar de dezvoltare multilaterală a patriei pe calea socialismului și comunismului. Întâmpinat cu multă căldură și însuflețire, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, a rostit o importantă cuvântare, urmărită cu deosebit interes și vie aprobare de toți participanții. Într-o impresionantă unanimitate, elocventă expresie a unității de gând și faptă a întregului popor, participanții au adoptat Hotărârea Plenarei Consiliului Național al F.D.U.S. cu privire la realizarea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar

general al partidului, garanția prezentului și viitorului luminos al patriei, a progresului necontenit, a sporirii bunăstării celor ce muncesc. În legătură cu documentele pentru Congresul al XIV-lea, a fost adoptată Hotărârea privind creșterea contribuției organizațiilor componente la îndeplinirea politicii interne și externe a partidului. Desfășurarea Plenarei Consiliului Național al F.D.U.S. a pus în evidență hotărârea fermă a întregului popor de a munci cu dăruire pentru transportarea în viață a planurilor și programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, de a acționa în spirit revoluționar, strâns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru edificarea neabătută a societății socialiste și comuniste pe pământul României.

Grijă statornică pentru bunăstarea poporului

DIN NOU ÎN PIETE ȘI UNITĂȚI DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ DIN CAPITALĂ

Consecvent grijii permanente pentru binele poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat joi, 26 octombrie, o vizită de lucru în unități de alimentație publică și piețe din Capitală, continuând analiza și stabilirea operativă de măsuri menite să asigure îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației, perfecționarea sistemului de desfacere a mărfurilor și îndeosebi a produselor alimentare. S-a desprins cu claritate faptul că, acționându-se în spiritul orientărilor stabilite, în magazine și piețe se remarcă o mai bună aprovizionare cu produse alimentare, carne, legume, fructe, un fond de

marfă sporit, de calitate și diversitate superioare. Pe baza constatărilor făcute direct, secretarul general al partidului a dat indicații și orientări prețioase privind realizarea unui comerț modern, civilizat. În timpul vizitei, cetățenii Capitalei i-au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu calde mulțumiri pentru grija permanentă ce o acordă rezolvării problemelor omului, au exprimat în cuvinte emoționante sentimentele de dragoste și respect față de conducătorul iubit și stimat, care-și consacră întreaga activitate binelui și fericirii poporului, progresului multilateral al patriei.

Săptămîna trecută, o suită de evenimente de importanță majoră pentru destinul colectiv al poporului nostru au dat expresie în cel mai înalt grad profunde și plenare democrații ce străjuiește și fertilizează munca și viața

între fruntariile României socialiste. Desfășurate în întâmpinarea apropiatului forum al comunistilor români, ele au îmbogățit prin concepte, debateri și precizări de esență platforma ideatică a partidului și statului nostru, oferind,

în baza cunoașterii și studierii dialectice a realității interne și internaționale, soluții de principiu pentru mai bună, mai dreaptă, mai înțeleaptă și laborioasă desfășurare a vieții politice, economice și sociale pe pământul Româ-

niel.

În zilele de 24 și 25 octombrie a avut loc, cum bine se știe, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului nostru, Plenara lărgită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, marcată de magistrala Expunere prezentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, document publicat integral și de revista noastră, precum și de cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului la închiderea lucrărilor. O zi mai târziu, joi, 26 octombrie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a avut loc Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste. Cu acest prilej, conducătorul partidului și statului nostru a rostit o nouă și importantă cuvîntare de care cititorii noștri au luat desigur cunoștință prin mijlocirea cotidianelor centrale, a radioului și televiziunii. În aceeași zi, s-au mai desfășurat lucrările Plenarei Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste, lucrările Plenarei Consiliului oamenilor muncii români de naționalitate germană din Republica Socialistă România și lucrările Plenarei Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România. Vineri, 28 octombrie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, au început lucrările sesiunii a zecea a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

Toate aceste memorabile evenimente, întrupate din cugetul liber, din crezul și voința unui întreg popor și cu reverberații largi în conștiința lui, aduc mărețul exemplu al unei națiuni stăpîne pe viața și destinul ei. Cuvîntările rostite cu aceste prilejuri de președintele României — și în mod special Expunerea prezentată la Plenara lărgită

a Comitetului Central al partidului, documente întregite, interpretate creator prin luările de cuvînt ale celor prezenți — constituie o strălucită contribuție a aplicării creațiilor, profund științifice a legatilor și adevărilor generale-valabile ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră. Prin ideile, tezele și orientările formulate, prin clarificările teoretice și practice adrese problemelor majore ale lumii contemporane, prin analiza științifică efectuată cu privire la stadiul construcției socialiste în România, a activității ideologice, politico-educative, de dezvoltare a conștiinței revoluționare — documentele amintite se constituie într-un nou și însuflețitor program de muncă și acțiune revoluționară pentru partidul și poporul nostru.

În tot acest tezaur de idei, poporul nostru vede întruchipată forța de gândire și de creație a tovarășului Nicolae Ceaușescu, puterea de sinteză și uriașă capacitate de a găsi cele mai drepte și adevărate căi spre triumful rațiunii, neîmpăcarea sa cu orice tendință de stagnare, de automulțumire, demascarea profund științifică a oricăror idei și teze străine de cauza socialismului, de abatere a poporului nostru de la drumul ascendent spre o Românie modernă, a bunăstării și democrației plenare. Sînt tot atîtea temeiuri pentru ca participanții la plenarele amintite au ținut să-și exprime, alături de întregul nostru popor, întreaga lor adeziune la propunerea de realizare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, pentru ca în fruntea partidului și statului nostru să se afle și în continuare omul și comunistul de omenie care întruchiează atât de plener crezul, voința și înțelepciunea întregii noastre națiuni.

dezbateri privind viitorul patriei

Cei prezenți la dezbaterile amintite au adus deasemenea un cald omagiu tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, militant de seamă al partidului nostru, om de știință de înalt prestigiu internațional, pentru deosebita contribuție la elaborarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la înflorirea științei, învățămîntului și culturii naționale.

După cum se știe, la temelia grandiosului edificiu al socialismului, partidul a materializat axioma civilizației contemporane: crearea unei economii stabile și prospere, bazată pe o consecventă politică de industrializare a patriei, principala garanție a progresului material și avangarda independenței și suveranității naționale. Evoluția ascendentă a economiei, culturii, concepțiilor și formelor de viață moderne a făcut posibilă smulgerea României din plasa subdezvoltării, știut fiind faptul că o țară lipsită de dinamism și forță în domeniul economiei naționale, în rezolvarea promptă și lucidă a problemelor dezvoltării sale interne, nu se poate aștepta decît la un loc modest în viața internațională a popoarelor actuale, deoarece sprijinul nu generează nici respect și nici garanții pentru independența de stat.

La izvoarele acestor mărețe înfăptuiri se află, odată cu istoricele hotărîri ale celui de-al IX-lea Congres al partidului, eliberarea gîndirii politice din strînsarea dogmatismului, restituirii funcției novatoare, creatoare a teoriei, privită nu ca o dogmă, ca o colecție de citate sacrosancte ci ca o călăuză în acțiunea practică transformatoare, ca instrument de descifrare și pătrundere în esența realității concret-istorice, a specificului național și a contextului internațional aflat în mișcare dialectică. Realitatea de fapt demonstrează fără drept de tăgadă că în edificarea societății socialiste nu pot exista modele unice, calea de făurire a noii societăți diferă de la o țară la alta în funcție de condițiile concrete social-istorice și prin aplicarea creatoare a legilor generale ale socialismului științific. „În întreaga perioadă de după Congresul al IX-lea, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, am pornit de la faptul că socialismul se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta și că revine fiecărui partid comunist, forțelor politice din fiecare țară rolul de a înțelege bine principiile socialismului și legile obiective și de a le aplica în cele mai bune condiții la realitățile fiecărei țări”. În acest spirit și prin aportul nemijlocit, determinant, al secretarului general al partidului nostru, teoria și practica s-au împletit strîns, afirmîndu-se în primul rînd caracterul revoluționar și muncitoresc al Partidului Comunist Român, centru vital al întregii națiuni și care nu s-a limitat doar să elaboreze programe de dezvoltare social-economică a țării, ci și-a asumat și își asumă răspunderea trînzuririi lor în practică. În același spirit s-a procedat la o fertilă și înțeleaptă planificare a economiei naționale ca o necesitate obiectivă fără de care pot apărea fenomene stihinice; a avut loc fundamentarea științifică a prietenății socialiste, alocarea unei părți importante din venitul social fondului de dezvoltare, repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe teritoriul României, construirea socialismului cu poporul și pentru popor, sau

La ordinea zilei: îndeplinirea planului, buna aprovizionare a populației

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, vineri, 27 octombrie, au avut loc lucrările sesiunii a zecea a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. După dezbateri, Marea Adunare Națională a aprobat în unanimitate: Raportul guvernului privind realizarea planului național unic pe primele 9 luni și măsuri pentru îndeplinirea prevederilor pe trimestrul IV și întregul an 1989 și Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe anul 1990.

Proiectul Legii Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1990, Proiectul Legii Planului de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor al Republicii Socialiste România pe anul 1990, Proiectul Legii Bugetului de stat al Republicii Socialiste România pe anul 1990, Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cuprinzînd norme cu putere de lege emise de Consiliul de Stat urmează să fie examinate de comisiile permanente de specialitate ale M.A.N. și supuse dezbaterii forului legislativ în cadrul actualei sesiuni ce-și va relua lucrările în plen în perioada următoare.

altminteri spus considerarea drept țel suprem al politicii partidului omul și nevoile lui materiale și spirituale. Toate acestea au izbutit să polarizeze imensele energii ale neamului și să imprime în mai puțin de un sfert de veac ascensiunii noastre naționale o amplitudine fără precedent în istoria noastră mult milenară. Gîndirii prospective, științifice și clarvăzătoare a secretarului general al partidului îi datorăm bărbăteasca, lucida idee de ritm, de înaintare racordată direct viitorului, chemărilor lui, exigențelor lui. Ca arhitect și constructor al patriei, el a adus și a impus conștiinței noastre acea mare idee, pătrunsă de înalta răspundere față de destinele națiunii, față de viitorul României și al românilor, potrivit căreia în construcția unei țări, ca în orice zidire, esențial este urcușul, urcușul neînterupt, chiar dacă aceasta ne cere eforturi și sacrificii, fiindcă numai astfel, numai urcînd, ne putem smulge din blestemata gravitație a întîrzierii, la care ne-a condamnat în trecut istoria, de a intra astfel în rîndurile țărilor dezvoltate, al forțelor mari ale umanității. Pe această cale, față de 1945, producția industrială a crescut de peste 135 de ori, din care de 120 ori după Congresul al IX-lea al partidului, producția agricolă a sporit de peste 10 ori, din care de 6 ori după 1965, iar venitul național a crescut de peste 40 ori, din care de 33 ori după istoricul Congres al IX-lea. S-a demonstrat astfel forța orînduirii noastre,

marea capacitate a comuniștilor de a transforma în fapte vocația unui întreg popor. După datele internaționale, România se numără printre primele țări din lume cu asemenea ritmuri de dezvoltare, iar unele date așază România pe primul loc în ceea ce privește dezvoltarea economico-socială după cel de-al doilea război mondial.

Azi știm prea bine, că marile izbînzii ale poporului nostru ar fi fost de neconceput dacă, în ultimul pătrar de veac, partidul n-ar fi instituționalizat dialogul permanent cu masele de oameni ai muncii. S-au creat astfel multiple și variate canale de comunicare și interacțiune între cetățeni și cei cărora li s-a încredințat, prin mandat, răspunderea conducerii sociale. Din inițiativa și cu participarea nemijlocită a secretarului general al partidului nostru nu numai că au fost elaborate și statuate principiile democratismului și umanismului socialist, dar s-a și creat edificiul instituțional al democrației socialiste, al autoconducerii muncitorești, bazat pe conducere colectivă la toate nivelele, al participării maselor la elaborarea, înfăptuirea și controlul deciziilor de importanță națională și locală. În mod deosebit trebuie să subliniem importanța Organizației Democrației și Unității Socialiste, care cuprinde peste patru milioane de oameni ai muncii ce nu sînt membri ai partidului comunist și care participă în acest cadru, alături de comuniști, de alte organe și organizații obștești la dezbaterile

și adoptarea tuturor hotărîrilor. Este necesar de asemenea să reliefăm rolul Frontului Unității și Democrației Socialiste care, unind toate forțele și categoriile sociale, face posibilă participarea întregului popor, în deplină unitate, la elaborarea programelor de dezvoltare economico-socială și să acționeze pentru realizarea lor.

Vorbînd despre prezentul și viitorul României, despre necesitatea de a face totul ca, prin puterea gîndului, a soluțiilor novatoare, a muncii sociale nemijlocite, țara să cunoască noi izbînzii în toate domeniile și arătînd o grijă deosebită pentru condițiile de muncă și viață ale poporului nostru, secretarul general al partidului s-a referit pe larg și la Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației, cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, pe anul 1990, document aflat pe ordinea de zi a plenarelor din zilele de 24, 25 și 26 octombrie și supus spre aprobare Marii Adunări Naționale. Prin măsurile preconizate, prin traducerea lor în practică nemijlocită, a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu, se va asigura un nivel de viață dintre cele mai bune din Europa și din întreaga lume.

Trecînd la discutarea problemelor internaționale și reafirmînd principiile politicii noastre externe, de colaborare, de colaborare cu toate statele lumii, de luptă hotărîtă pentru dezarmare, pentru instituirea unui climat de pace și înțelegere între

popoarele planetei — președintele României s-a referit, între altele, la unele concepte greșite, profund dăunătoare ce și-au făcut apariția în unele țări, și care, susținute de cercuri reacționare, se trudesă să nege o evidență pregnantă a istoriei: evoluția implacabilă a socialismului și perspectivele luptei revoluționare. Cei care încearcă în zadar să mistifice o realitate, sau să nege rolul conducător al partidului, acreditînd teze false — sînt în fapt dominați de teama unei legități implacabile a dezvoltării sociale, de drumul ascendent al omînirii către socialism. Lichidatorismul, golirea de substanță ideologică a partidului sînt fenomene pe care masele le condamnă cu hotărîre, deoarece orice interpretări false, orice piste greșite nu pot avea decît darul de a abate lupta unită a clasei muncitoare, a popoarelor, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, pentru socialism.

În luările de cuvînt ale celor prezenți la plenarele desfășurate sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, ca și prin participarea la discuții în celelalte trei plenary amintite, vorbitorii și-au exprimat totala lor adeziune la tezele, conceptele și orientările formulate de secretarul general al partidului nostru, arătînd că toate acestea se constituie prin bogăția de idei, prin extraordinara lor forță de convingere într-un atotcuprinzător program de luptă și acțiune revoluționară.

LIVIU TIMBUS ■

Anchetă de opinie

SOCIALISMUL: o viață mai bună, mai demnă

„Socialismul — evidenția secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala Expunere cu privire la problemele socialismului, ale activității ideologice, politico-educative, de dezvoltare a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului în România, prezentată la recenta Plenară largită a C.C. al P.C.R. — și-a demonstrat pe deplin superioritatea și reprezentă singura alternativă viabilă pentru înlăturarea orînduirii exploatare, pentru realizarea unei lumi a dreptății și echității sociale”. Într-adevăr, istoria noastră contemporană demonstrează convingător că socialismul românesc este o mare victorie politică. România de astăzi este ea însăși o expresie vie a acestei victorii. Integrindu-și organic marile sale tradiții istorice, privind cetezătoare viitorul, țara are astăzi chipul pe care cele peste patru decenii de construcție socialistă i l-au conturat. O industrie modernă, puternică, o agricultură intensivă, capabilă să ofere producții care, cu numai cîțiva ani în urmă, păreau de neatinse, o dezvoltare a științei care ne situează între țările cele mai avansate, localități înfloritoare, un nivel de civilizație materială și spirituală demn de performanțele umanității la acest sfîrșit de mileniu — iată ce înseamnă, concret, socialismul pentru România și cetățenii săi. Și mai înseamnă socialismul o stare de neodihnă și luptă, dorința și dragostea pentru lucrul bine făcut, adică nesfîrșita putere a oamenilor care făuresc lumea în care trăim. E o putere venită din noi toți, e rodul puternic al unității, al voinței noastre neclintite de a ne așeza faptele și gîndurile la temelia devenirii comuniste a patriei. Căci construcția socialismului nu e doar un mecanism politic și social-economic, ea este, deopotrivă, o fundamentală opțiune a întregului popor.

O identificare de esență între aspirațiile întregii națiuni și programul politic al P.C.R., între activitatea socială nemijlocită a fiecăruia și modul în care partidul conduce devenirea societății cu poporul și pentru popor — dă cheia deplină a unității și forței noastre. Socialismul, în-deosebi în epoca inaugurată de Congresul al IX-lea, reprezintă, pentru noi toți, adevărata mare istorie a poporului român, asigurarea singurei sale șanse de afirmare a unui imens potențial de creație, prea adesea ignorat sau frînat, înaintea revoluției socialiste, de nepuțința și dezinteresul claselor conducătoare dinlăuntrul țării sau de-a dreptul de interesul celor care, din afara ei, vedeau în România o semicolonie a acelei părți din Europa ce se dezvoltase mai ales pe seama altora.

Socialismul românesc de astăzi este triumful luptei și al muncii noastre libere. El este singura cale pentru a ne împlini cele mai îndrăznețe proiecte, cele mai înalte idealuri. Țara întreagă, exprimîndu-și voința absolută privind re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția supremă de secretar general al partidului, își afirmă hotărît această opțiune ireversibilă pentru socialism, pentru drumul pe care toți cetățenii patriei, mobilizați de comuniști, urmîndu-l într-o deplină unitate de cuget și simțire pe marele erou al neamului, pășesc încrezători în ascensiunea României spre zările societății comuniste.

Ne îndeamnă tradiția muncii pentru țară

Am urmărit cu deosebită atenție și cu firească mîndrie, ca și toți colegii mei, constructorii unuia dintre cele mai îndrăznețe proiecte ale reconstrucției pămîntului românesc în anii socialismului — Canalul București-Dunăre — și am dezbătut în colectivul nostru tinăr de șanțieriști, **Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu**. Parcurgînd rîndurile acestui document, gîndul mă purta mereu la viața mea.

Cînd am venit pe marele Șantier de amenajări hidrotehnice pentru irigații și navigație al Argeșului, nu-mi imaginam cum va arăta viitoarea construcție, dar — iată — n-a trecut decît puțin timp și sub ochii noștri prin propria muncă s-a conturat unul dintre cele cinci uriașe noduri hidrotehnice ale canalului București-Dunăre, exact în felul în care îmi închipui că în primii ani ai socialismului românesc, după preluarea puterii în mîinile clasei muncitoare, prin munca unită și devotată a întregului popor, în special a generației tinere, au înflorit pe întreg pămîntul țării marile șantiere de la Bumbesti-Livezeni, Salva-Vi-

șeu, Bicz, primele roade cu adevărat spectaculoase ale noii societăți

Muncesc alături de oameni mai în vîrstă, cu bogată experiență de viață, care au participat la construcția marilor baraje și lacuri de acumulare ale actualei geografii, sau au venit de la Cernavodă, Midia, Năvodari, Ovidiu, de pe brațele Canalului Dunăre-Marea Neagră, oameni care și-au legat întregul lor destin și al familiilor lor de aceste realizări de seamă, întru totul reprezentative ale prezentului, stăm deseori de vorbă și poate că noi, constructorii, implicați fiind zi și noapte la modul propriu, cel mai direct, cu puțință, în amplul proces de edificare a societății noastre, înțelegem mai bine și mai exact evidența că toate aceste uriașe obiective social-economice ale prezentului, fie că e vorba de platformele industriale de pe tot cuprinsul țării, de salbele de hidrocentrale de pe Lotru, Cerna, Olt sau Argeș, de Transfăgărășan, Metrou sau Canalul Dunăre-Marea Neagră, de toate ctitorile care au transformat fiecare oraș al țării, începînd din noul său centru administrativ pînă la periferia sa puternic industrializată, într-o veritabilă perlă a noului, n-ar fi fost realizate într-un timp atît de scurt decît într-o epocă și într-o societate care pune mai

presus de orice interesele colectivității, o societate care își exercită sarcina sa constructivă fundamentală prin proprietatea colectivă asupra mijloacelor de producție, prin întărirea continuă a rolului planului național unic de dezvoltare echilibrată a economiei.

Cum să nu pui umărul, la rîndul tău, la înălțarea țării? În Expunere, secretarul general ne îndeamnă să nu cedăm în fața greutăților. Noi, constructorii, știm că nimic durabil nu se făurește fără efort. De aceea, vom munci ea și pînă acum, cu încredere în forțele noastre, în viitorul luminos prefigurat în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului.

Inginer Adrian Stoicescu, Șantierul de amenajări Hidrotehnice pentru irigații și navigație, Argeș

Pasiunea muncii vine din demnitatea vieții

— Stimate tovarășe **Lucian Vlad**, cred că o discuție purtată cu dumneavoastră, ca **director adjunct al Combinatului minier „Banat”** — Anina, în sala Centrului de creație și cultură socialistă „Cîntarea României” din Reșița, care acum găzduiește sesiunea națională de comunicări tehnico-științifice „Promovarea și accelerarea progresului tehnic în minerit, metalurgie și construcții de mașini”, vorbește de la sine despre importanța acordată, în producție, cercetării științifice, aplicării cuceririlor sale.

— Prezența noastră în „primul eșalon” al creației tehnico-științifice, dar și al realizării sarcinilor de plan, este, ea însăși, expresia anumitor valori promovate cu consecvență de partidul nostru, de socialismul românesc. E vorba de acele valori întemeiate pe muncă, pe dreptul și libertatea de a gîndi îndrăzneț, creator. Colectivele de specialiști ai Combinatului minier „Banat” Anina, care susțin comunicări în această sală, îi reprezintă, prin problematica abordată și soluțiile propuse, pe cei peste cinci mii de oameni ai muncii de la minele Anina, Cozla, Mehadia, Lugoj și cariera de șisturi bituminoase. Care, acum, în preajma celui de-al XIV-lea Congres al partidului, raportează depășirea planului cu peste 200 000 tone huilă netă (ceea ce înseamnă onorarea planului anual de extracție la acest sortiment), cu peste 12 000 tone lignit, depășirea cu 50 milioane lei a producției-marfă și cu 7 000 lei a productivității pe om al muncii. Rezultate grăitoare, credem noi, fără alte cuvinte de prisos.

— Rezultate care n-au venit, însă, din senin, n-au fost primite cadou; dimpotrivă, pentru obținerea lor s-au înălțat, de-a lungul anilor, trepte de căutări și eforturi. În 1960, cînd — îmi spuneți mai devreme — ați fost repartizat la Anina ca inginer stagiar, lucrurile stăteau cu totul altfel.

— E adevărat, se muncea din greu, cu voință și entuziasm, dar nivelul întregii noastre activități — de la dotare tehnică și organizare pînă la sarcini de plan și eficiență

economică — nu era nici pe departe cel de astăzi. Schimbările, cu precădere cele înfăptuite după Congresul al IX-lea al partidului, au fost de mare profunzime și amploare. Pur și simplu astăzi vorbim în alți termeni — atunci necunoscuți. Vorbim despre acțiunea combinelor de abataj pentru straturi subțiri, despre rezultatele complexelor mecanizate pentru straturi cu grosime medie și înclinare mare sau — ca să dau doar cîteva exemple — despre mașina electrică de extracție, care a înlocuit-o pe cea cu aburi, folosită pînă nu demult, determinînd creșterea adîncimii de extracție și îmbunătățirea transportului în subteran. Toate acestea sînt roade nemijlocite ale integrării științei în producție, ale politicii partidului de afirmare a științei ca forță nemijlocită de producție.

— În anul 199 al existenței minei și al meseriei de miner la Anina, iată că îi înțîlnim pe fiii, nepoții și strănepoții primilor scotocitori ai cărbunelui urcînd cu îndrăzneală culmile creației tehnico-științifice...

— Unele din comunicările susținute aici, constituie de fapt, brevete de invenții (cum e cazul procedului și instalației de pirogenare a șisturilor bituminoase), iar altele, propuneri eficiente, cu imediată aplicabilitate practică (rețin ca deosebit de interesante folosirea în mină a surselor neconvenționale de energie și sistematizarea a aerajului general în subteran). Aceste cercetări, care au generat soluții noi, moderne, de rezolvare a unor probleme specifice mineritului, nu sînt doar rodul pasiunii citorva specialiști. Ele reflectă o dimensiune esențială a muncii minerilor din țara noastră, generată de conștiința și răspunderea lor directă de proprietari ai mijloacelor de producție, de adevărați stăpîni ai adîncurilor pămîntului. Numai o societate cu adevărat dreaptă putea realiza acest imens salt, care nu este doar economic, ci profund uman. Realizările muncii și vieții noastre, ne întăresc — cum spunea secretarul general al partidului în Expunerea la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — sentimentul demnității, al încrederii în forțele proprii, demonstrînd, prin evidența unei realități de netăgăduit, forța și trîncicia societății pe care o construim.

Singura cale

Biografia lui **Gheorghe Lucaș**, fiu de simpli țărani din Sebiș de Beiuș, navetist de peste 25 de ani la întreprinderea mecanică din orașul Dr. Petru Groza nu este cîtuși de puțin o biografie romanzată. Și totuși... Cine ar fi crezut, de pildă, cu decenii în urmă că, din băiatul acesta de țărani, sperios, tăcut dar harnic la munca cîmpului va ieși, mai tîrziu, specialistul numărul unu al întreprinderii, strungar cu cea mai înaltă categorie profesională, ocupantul, de ani de zile, al locului I pe unitate în întrecerea socialistă? Încrederea investită de partid în oamenii de felul celui de față cu care pornea în construirea noii societăți a dat minunate roade.

Acum două secole, țărani din Brihneni nu puteau să plătească dijelele și nonele în cereale pentru că nu aveau de unde, ci în bare de fier. Acum cîteva zeci de decenii, meșterii pricepuți din Vărzarii de Sus confecționau securi de fier pentru țîrgul de joia de la Beiuș. Astăzi, în locul străvechilor bare de fier de altădată, Șteiu produce în cea mai însemnată unitate a sa, întreprinderea mecanică, utilaje de cea mai mare complexitate tehnică din care o bună parte se exportă. Industrializarea socialistă și crearea marii proprietăți socialiste asupra mijloacelor de producție a însemnat canalizarea și valorificarea superioară a tuturor energiilor creatoare ale oamenilor muncii din zona Vășcău — Beiuș. „Acum, așa cum a arătat secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cînd în unele țări socialiste se pune în discuție însăși existența proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, este bine să arătăm, în cazul nostru, ce înseamnă politica industrializării și repartizarea judicioasă a forțelor de producție aici în depresiunea Beiușului: progresul multilateral, noi locuri de muncă, evitarea faptului ca localnicii să plece aiurea în căutare de lucru, învățarea de meserii noi, o viață cu totul nouă pe care oamenii de aici au îmbrățișat-o cu fervoare. Dezvoltarea acestor locuri nu se putea realiza decît pe baza dezvoltării tot mai puternice a proprietății întregului popor asupra mijloacelor de producție și punînd la bază cele mai noi cereri ale științei și tehnicii”, îmi spune **Gheorghe Ciurdin**, directorul întreprinderii mecanice din orașul Dr. Petru Groza. Într-adevăr, la unitatea aflată în apropierea satelor, unde altădată se confecționau bare și securi de fier, astăzi se produc motoare, reductoare, cicloide și armonice, vitilele dispozitive automate de limitare a consumului de energie electrică DAL 2, amestecătoare cu elice, dozatoare celulare, se asimilează instalații pentru forat în lucrări miniere, instalații pentru transportul după conveyer și prese de brichetat span. Prin reductoarele confecționate în Șteiu de altădată al lui **Miron Pompiliu**, țara noastră a devenit al patrulea furnizor mondial de asemenea produse de înalt nivel tehnic, alături de R.F.G., S.U.A. și Japonia. Pe de altă parte, întreprinderea din orașul Dr. Petru Groza este primul consumator din sistemul energetic național echipat cu dispozitive automate de limitare a consumului de energie care conduc la o economie zilnică de 4 MW pe zi. Pînă la data tinerii Congresului al XIV-lea, Comitetul județean de partid Bihor a luat inițiativa să fie primul județ echipat cu asemenea dispozitive care vor conduce la o economie estimată la circa 50 — 60 MW pe zi. Sînt numai două exemple care atestă în mod evident, forța și complexitatea industriei din aceste locuri, unde se credea altădată că nu va lua nici năstere nici amploare, industria fiind doar de anvergură orașelor mari. Astăzi întreprinderea mecanică din orașul Dr. Petru Groza este un adevărat colos în zonă: cu peste 5 000 de angajați.

„Fără crearea noii noastre societăți, fără socialism, îmi

SOCIALISMUL:

drumul de la care nimic nu ne abate

spune directorul Gheorghe Ciurdin, oamenii acestor locuri ar fi peregrinat la Oradea, Arad, Reșița ori Timișoara și nu ar fi avut condițiile bune de viață de azi.

Socialismul și-a demonstrat și pe aceste plaiuri superioritatea și reprezintă unica alternativă viabilă pentru înlăturarea orânduirii exploatare, pentru realizarea unei lumi mai drepte și mai bune. Industrializarea creează oameni noi, cu aptitudini strălucite în muncă și în domeniul invențiilor. De pildă, aici la noi am realizat în premieră națională, cit și în comunitatea CAER, „mașina de turnat și tasat beton rutier” care este destinată executării îmbrăcămintei de beton pe drumurile publice, pe platouri și chiar aeroporturi, produs proiectat și executat de către colectivul unității noastre care asigură printr-o singură trecere confecționarea îmbrăcămintei de beton în condițiile realizării unei economii de strat între 100 — 400 mm, la o viteză de lucru între 42 — 120 m/h. Să ne imaginăm, îmi mai spune directorul, ce va însemna construcția unui aeroport cu o asemenea mașină minunată. De la trei ani, durata de execuție prin procedee clasice, aceasta se reduce la aproximativ un an.

Fapte impresionante de muncă într-o unitate unde un navetist pe nume Gheorghe Luca este mereu fruntaș absolut pe întregul teritoriu al secției de cilindri hidraulici, demonstrând forța și capacitatea creatoare a omului nou, format în epoca de împliniri socialiste a patriei, la ora când, ignorând realitatea aceasta vie, unele cercuri reacționare proclamă cu insolentă atotputernicia capitalismului și prezic, din nou, o apropiată dispariție a socialismului, recurgând la dezinformarea opiniei publice. Într-un ținut al țării noastre — ca de altfel și în alte locuri din patria noastră — socialismul a însemnat lichidarea pentru totdeauna a exploatarei omului de către om, înlăturarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, dezvoltarea generală a țării, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului — scopul suprem al politicii partidului nostru și esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe pământul României.

Veniți să vedeți!

O țară la fel ca țările Maramureșului, Munților Apuseni, a Cîmpiei Române, ca toate țările românești a fost și țara dintre munți, Țara Harghitei. Sînt convinși că nu spun o noutate, ceea ce spun eu are valabilitate pe întreg pămîntul

tul României Socialiste, dar noi ne mindrim cu ceea ce este la noi, ceea ce noi, urmînd îndemnul partidului, beneficiînd de neprețuitul ajutor al statului socialist, concretizat în investiții uriașe, am făurit. Nu pot să-mi privesc sufletul decît prin oglinda sufletului generației mele. A generației care în cetatea siderurgică a Vlăhitei, în întreprinderea de tractoare din Miercurea Ciuc, întreprinderile metalurgice din Gheorgheni și Cristurul Secuiesc, în Complexul minier Harghita, în unitățile cu profil textil ori de prelucrare a lemnului, în noile complexe agrozootehnice își făuresc destinele, scîntel strălucitoare în marele destin al țării. O scînteie din acest destin este și unitatea în care lucrez. O scînteie ce valorează cît faptul introducerii unor noi sectoare, chimia și petrochimia în industria județului. A însemnat racordarea municipiului Odorhei la marea industrie socialistă, a inteligenței oamenilor de aici la potențialul de inteligență al țării. Și nu numai racordarea ci și asumarea de răspunderi concrete în planul perfecționării conștiinței revoluționare, socialiste a întregului popor. De pildă, amintesc doar că numai o idee, privind turnarea țevilor pentru industria petrolieră, ce se materializează la noi, echivalează cu reducerea efortului valutar cu peste 10 milioane lei anual, precizînd totodată că această emulație creatoare nu este posibilă decît în condițiile interesului generat de marea proprietate socialistă. Ce înseamnă noua platformă industrială a Odorheiului? Numesc întreprinderea de ață, Tehnoutilajul, întreprinderea de confecții, întreprinderea de Prelucrare a Lemnului și altele. Înseamnă concretizarea unui program de investiții, în anii care au trecut din 1965 încoace, de 3,6 miliarde lei; înseamnă creșterea producției industriale de peste zece ori; și mai înseamnă, înainte de toate, crearea a peste 22.000 locuri de muncă, construirea unui spital cu 744 locuri și policlinică, a 28 unități de învățămînt cu 308 săli de clasă, în care se pregătesc peste 12.000 elevi. Iată temelia încrederii în socialism, în mărețele obiective ce vor înfrumuseța și îmbogăți viața noastră în viitor potrivit dorințelor întregii națiuni socialiste. Iată de ce, împreună cu întregul popor român susținem din inimă hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales la cel de-al XIV-lea Congres, în funcția supremă de secretar general al partidului.

Ing. ISTVAN ADORJANI ■
Întreprinderea de matrițe și
piese forjate Odorhei

Ce ne spun trei lucrători în agricultură

Unde nu sînt haturi e loc de omenie

„În cooperativa noastră, îmi spunea Moise Ôtvôs, vicepreședintele C.A.P. Chileni — Covasna, obținem cîte puțin din toate, dar mai ales lapte. Și cereale, și legume, și plante furajere — chiar cu recorduri — avem și mică industrie, am făcut și facem investiții însemnate, acum am trecut la modernizări (căci și în agricultură sînt necesare), deținem adică o adevărată forță economică. Sigur, oamenii sînt la originea tuturor acestor realizări și munca lor este cea care se vede în primul rînd. Dacă e să rîmînem numai la zootehnie, unde dăm zilnic peste 1000 litri lapte peste plan la fondul de stat, numele oamenilor vin singure pe buze: Mihai Dudui, Margit Ardelean, Ilonka Ferencz, Geza Stoica, Andras Ferencz. Dar, în aceeași măsură, contează și tehnologiile, mai cu seamă acelea pe care, trebuie s-o spunem, nu le-am moștenit din străbuni. Căci agricultura înseamnă, acum, producție modernă, după rigorile științei. De aceea, alături de oameni, de tehnologii, contează foarte mult, este decisivă, de fapt, proprietatea socialistă. Toate realizările noastre, adică ale cooperativei, precum și ale oamenilor care, nu e nici un secret, de cîteva ani cîștigă foarte bine, se datoresc direct muncii în comun. Și pentru noi, proprietatea socialistă a însemnat marea șansă a unei munci mai spornice, a unui trai mai bun. Și a mai însemnat ceva la fel de important, căci proprietatea socialistă nu are numai semnificație economică — muncind împreună, sîntem mai apropiați unii de alții, ne cunoaștem mai bine, știm să ne prețuim mai bine valorile. Sigur că între aceste valori așezăm la loc de cinste munca. E bunul nostru comun cel mai de preț.”

Pămîntul e rodnic pentru că e al tuturor

Pentru satele din jurul Vasluiului, „sărăcia era al cincilea anotimp, adică acela care ține tot anul. Și la Bogdana-Lipovăț, Lazaș Muntenii de Jos, Tanacu, Văleni — îmi spunea Toader Popescu, pre-

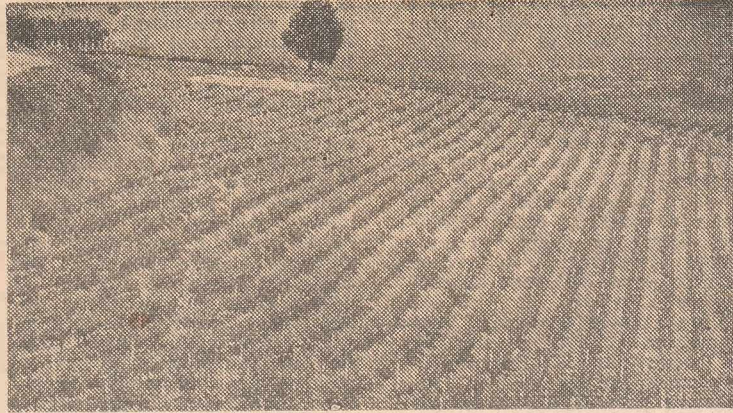
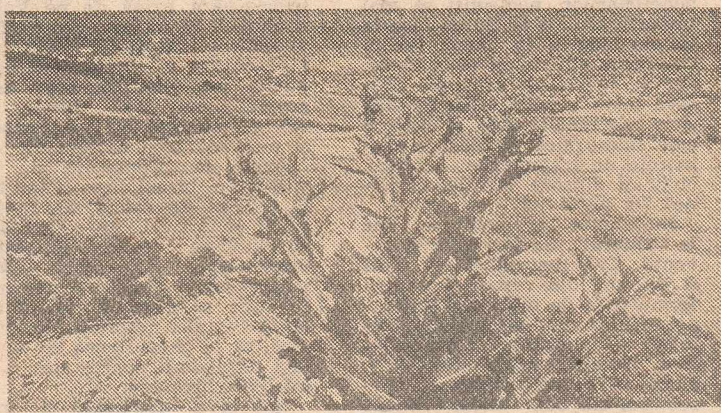
ședintele C.U.A.S.C. Vaslui — oamenii munceau cu trudă un pămînt rău, spălat de ape la inundații dar neudat de ploii în timpul verii. Nici pe marile moșii, necum pe micile petice de pămînt ale țăranilor, nu-și puneau nimeni problema unor uriașe investiții pentru ca acest pămînt să se îmblînzească”. Și iată, acum, în această zonă unde sigur că mai sînt multe de făcut în continuare, căci nu se poate drege peste noapte ce s-a stricat în decenii sau veacuri, cînd se tăiau păduri și pămîntul era exploatat doar cu grija toamnei care vine sau, și mai rău, cu grija arendășească a cîștigului cu orice preț, mai ales cu prețul sărăcirii pămîntului și al celor ce-l munceau, acum, deci, la C.A.P.-urile și I.A.S.-urile din zonă apăsătoare „recorduri” de nefertilitate, de producție slabă, de credite neonorate au început să fie înlocuite. C.U.A.S.C.-ul este unul dintre cele frunțase în producția zootehnică, în special la lapte, are rezultate bune și la pomi sau viță de vie. Această schimbare nu e nici întâmplătoare, nici rodul exclusiv al ploii sau căldurii soarelui. În această zonă, statul, adică statul nostru socialist, a făcut investiții, îmbunătățirile funciare concretizînd în bună parte un program pe care specialiștii îl visau de mult. Apoi, munca oamenilor, așa cum spunea Nicolae Ignat, președintele C.A.P. Tanacu, a devenit, și ea alta. În primul rînd, a îndrăznit mai mult. „Avem terenuri medii, trebuie să ajungem la terenuri bune sau, dacă privim lucrurile altfel, să ajungem la producții bune pe terenuri medii. Să valorificăm, adică, tot ce avem. E un curaj pe care numai socialismul, pe care numai marea proprietate socialistă ni-l poate da. Am cîștigat o convingere: aceea că depinde numai de munca noastră ca să reușim să smulgem mai mult pămîntului.

Avem parte dreaptă, egală, fiecare

Ion Găină, președintele C.A.P. Deleni — Iași este inginer. A fost un vis și al său și al familiei, ai cărei membri sînt și acum țărani. Cum țăran „o lecuțică mai școlit” se consideră și președintele C.A.P. Nu s-a sculat „cu ceasul” de cînd se știe, nici la facultate;

în fiecare zi, la patru și jumătate, e în picioare. Așa cum a învățat acasă. Spune el, cel dintîi, „bună ziua” celor care-l știu de cînd mergea pe deal cu oile. Cei din cooperativă sigur că își ascultă președintele, așa cum au făcut și cu cel dinainte, care tot consăteau le era. Dar îl ascultă pentru că știu, simt în fiecare zi acest lucru, inginerul de azi a păstrat vie acea teamă a copilăriei: să nu se îmbolnăvească, să moară vreo oaie. Grija, dragostea pentru pămînt, prețuirea omului după munca sa, un țăranesc simț al dreptății nu pot să fie decît prețuite. „Cooperativa noastră — îmi spunea inginerul Ion Găină — înseamnă pentru noi nu doar un „serviciu” de unde luăm retribuții. E averea noastră, a obștii, aici e pămîntul muncit din tată-n fiu de toți ai noștri. Am învățat să-l lucrăm mai bine și vom învăța în continuare. Socialismul ne-a oferit această șansă. Eu sînt inginer, ceea ce era absolut exclus să se întîmple dacă nu trăiam în socialism. Cooperatorii încep să devină adevărați „tehnologi ai pămîntului”, cei mai tineri au absolvit sau vor absolvi liceul, ceea ce nici nu îndrăzneam să visăm în copilăria noastră. Zică ce-or vrea unii care n-au mirosit niciodată pămîntul, care nu știu cît de grea e, și mai ales cît de grea era, munca lui, care nu s-au împotmolit pe ulițe și n-au petrecut, în plin secol XX, puținele sărbători la lumina opaițului, care n-au fost siliți să vîndă mai bine de jumătate din roadele și așa sărace pentru o bucată de stambă și un bidon cu gaz, dar noi, care trăim și muncim acum și aici știm bine ce spunem cînd spunem că sîntem nu doar făuritori ai socialismului, ci chiar sîntem făurii noi înșine de socialism. Zică ce-or crede și cei care se „documentează” din revistele de reclamă. Noi aici, de locul nostru ținîndu-ne și ai locului nostru rămînînd, știm să muncim, știm că nu e ușor, nici n-așteptăm să curgă mielea și laptele pe ulițele care au devenit, între timp, adevărate străzi, dar vedem că sînt case, multe mari și frumoase, în locul bordeielor, că oamenii au învățat să trăiască omeneste. Țăranii au devenit agricultori cu școală; e un mare cîștig al socialismului și el va aduce și alte cîștiguri. Deci și roadele vor veni, tot mai multe și mai bune, pentru cine știe să le întîmpine muncind, căci, e adevărat, socialismul nu promite nimic al-mănuși fără muncă”.

Anchetă realizată de PASCU BALACI, MIRCEA BORDA, RADU CIOBOTEA, CONSTANTIN DUMITRU și ION ZUBASCU ■
Fotografii de PAUL AGARICI ■

Puterea unei politici, prin forța omului, preschimbă destinul și fața naturii. Dealurile sterpe ale Hușilor, unde ciulinii erau singuri triumfători, au devenit întinse podgorii și roditoare livezi.

Aurelia Bratu este întotdeauna bucuroasă de oaspeți și o discuție cu gazetarul care vrea să se informeze corect despre tot ce e nou la întreprinderea de confecții și tricotaie București. Deschisă, spunând direct ceea ce gândește, analitică cu tot ce ține de munca secretarei comitetului de partid, care se bazează pe o organizație puternică de 5500 de comunisti, Aurelia Bratu nu așteaptă de două ori întrebarea predilectă pentru vechi cunoscințe.

— Ce mai faceți ?
— Muncim !

Aurelia Bratu cunoaște munca de lansare și proiectare a îmbrăcămintei care aduce țării valută importantă pentru că, ani de zile, a lucrat în secția 3-a, în compartimentul confecționeri.

La fel de bine își cunoaște și colegii deși sunt în număr de câteva mii.

Imediat după re alegere ca secretară a comitetului de partid și-a propus, ca primă și esențială sarcină, exportul. În acest scop, toate energiile umane și materiale sînt reasezate pe „cîntarul” gândirii, obiectivității și dragostei pentru lucrul bine făcut.

— Partenerii de comerț caută întreprinderea dumneavoastră cu garanția că este o marcă de calitate.

— Colaborăm cu 30 de țări și constant cu mari case de modă din Franța, Anglia S.U.A., R.F.G., Italia, Canada. Noua comandă primită din Japonia este iar un examen, deoarece ne cere un alt stil de lucru și ne adaptăm rapid cerințelor acestor țări.

— Deși moda revine trebuie să treacă un număr de ani pînă ce un creator își găsește inspirația în ceea ce s-a purtat. Ne îmbrăcăm iar cum se îmbrăcau bunicii noastre, cu unele nuanțe stilistice, dar efortul este același ca la orice lansare de linie...

— În fiecare an, 98 la sută din totalul producției noastre se înnoiește. Ne-am căpătat această capacitate profesională, de aceea anumite firme vor să lucreze numai cu noi. Am învățat să fim serioși.

— Iată un punct extrem de important, seriozitatea, pentru individ dar mai ales pentru colectivitate.

— Seriozitatea este determinantă în asigurarea ritmității cu materii prime, în respectarea termenelor, în calitatea utilajelor de care ne folosim. Ar trebui ca și colaboratorii noștri din țară să ne răspundă cu aceeași seriozitate. Așteptăm sprijin din partea MIET-ului deoarece unele mașini s-au învechit și îngreunează munca. Fără seriozitate, impunându-ne să nu greșim, nu ne-am fi realizat.

Exportul:

„Concurența este cu noi înșine!”

zat planul la export cu depășiri. Sîntem deosebit de bucuroase și recunoscătoare secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a inițiat sporul lunar de 10 la sută din retribuție pentru cine depășește planul la export. Femeile harnice au beneficiat de acești bani suplimentari.

— Tot o dovadă de seriozitate este lupta cu nepăsarea unora, cu abaterile, într-o formă sau alta.

— Nu sîntem „buni”, nu avem înțelegere pentru prețurile, chiar bine ticluite ale acelor care nu respectă minutele de lucru, care încălca tehnologii, care absentează nemotivat. Vrem să aducem toate secțiile la nivelul celor conduse de ingineri Anur Velula și maistrul Gheorghe Necula.

— De ani de zile Gheorghe Necula e întotdeauna printre primii. A rămas același „tinăr” înflăcărat deși a albit și poartă ochelari cu multe dioptrii. Știți ce mi-a

spus cînd l-am felicitat că e tot cap de listă ?

— Sînt curioasă să aflu ! Pe lingă că e foarte muncitor și priceput, e un înțelept...

— Necula : „Nu mă pierd în greutăți, nu le consider mai puternice decît mine. Dacă omul e viu răzbate pînă unde vrea el. Toți trebuie să luptăm pentru locul unu, cine e mai bun rămîne pe locul unu”. A afișat mare, la vedere un panou pe care scrie :

Fotografie de CODRUȚA DRĂGOESCU ■

„Să scoatem inginerii din birouri și să-i trimitem în producție !” Înțeleg că mai aveți ingineri care nu sînt distribuiți conform pregătirii lor pentru că altfel maistrul Necula n-ar fi insistat asupra acestui aspect.

— Este o altă problemă cu care ne confruntăm pentru că absolvenții de institute, bineînțeles cei dotați cu capacități organizatorice, trebuie să preia conducerea secțiilor. Nu este deloc ușor. Celor mai mulți le lipsește curajul să se încarce cu răspunderea materială a unei secții cu peste 2000 de oameni. Unii din comodatate nu vor să schimbe un perimetru al răspunderii cu ansamblul răspunderii. De cîva timp, conducerea întreprinderii a repartizat, pe lingă maistrul cu mare experiență, tinere ingineri pe care le formăm pentru funcții de conducere. Conștient pe capacitatea și dorința de afirmare profesională ale inginerilor Teodora Gîrbuleț, Maria Cruceru, Daniela

Bas, Iulia Antal, Lenuta Chioresanu. Muncitoarele sînt foarte bune profesional, conducerea trebuie să se perfecționeze, angajîndu-se mai mult în responsabilități.

— Ce puteți detașa din multitudinea propunerilor care s-au făcut și la conferințele de dări de seamă și alegeri pentru ca planul la export să se îndeplinească în toate cele 12 luni ale anului ?

— A revenit ca un leitmo-

tiv necesitatea ca și Centrala să se facă mai simțită în recrutarea piețelor de desfacere, bineînțeles alături de întreprinderile de comerț exterior.

— În ce fel ?

— Prospectarea pieței trebuie să se facă prin pregătirea minuțioasă a delegaților care ne reprezintă. De asemenea trebuie să-i invităm și pe străini la noi, să le arătăm de ce sîntem în stare, oferînd game mai largi de produse, care se transportă mai greu în geamantane. Ne facem autocritica că noi nu am participat la pregătirea delegaților care pleacă în străinătate. Credem că este urgentă implicarea de fond a centralei noastre pentru obținerea de noi contracte. Trebuie să le găsim cu forțele noastre, alături de întreprinderile de comerț exterior. Formarea cadrelor tinere în compartimentul pentru export este o problemă deschisă, de mare actualitate și selectăm specialiștii după media obținută la

absolvirea facultății, după aptitudinile de comerț, după dovezile de inițiativă și dorința lor de angajare în această profesiune.

— În concluzie ?

— Sîntem într-o concurență cu noi înșine. Căutăm continuu soluții pentru aprovizionarea ritmică fără de care orice planuri se năruie, lăsăm în producție modelele cu un sezon înaintea sezonului calendaristic, colecțiile noastre participă la reuniunile internaționale și se întorc acasă cu aplauze. Ne-am propus ca temă a seriozității noastre profesionale să îngrădăm efortul printr-o mai bună organizare, folosind, fără economie, inteligență, calificarea, știința conducerii. Nu m-ați întrebat, dar vreau să vă vorbesc și despre cîteva din bucuriile noastre — grădinița și creșa. Educatoarele sînt... mame bune pentru micuții de acolo ; jucăriile, îmbrăcămintea, mîncarea, educația, sînt mîndria noastră. Cantina are o listă de meniuri bine pregătite. O masă costă 7 lei, pentru că din rentabilitatea cantinei suportăm diferența de cost. Iau masa, în condiții de restaurant, 6—7 mii de muncitoare, în două schimburi. Căminul de nefamiliste are 300 de locuri, puțin, dar ne chivernisim, pentru că mișcarea continuă a vieții tranzitează locatările. Fetele frumoase vin, se mărită, alte vin... Deși s-au repartizat multe apartamente întreprinderii noastre avem încă nevoi urgente. Familiile se măresc fac treceri de la 2 — 3 camere către 4...

Aurelia Bratu, în plină „flore” a virstei, energică și mereu cu un zîmbet care încălzește, este „omul potrivit la locul potrivit”. Chiar cînd cere sancționarea unui indisciplinat își păstrează această înțelepciune a cumpănirii acutului de muștrare a vinovăției, rămînînd deschis spațiul de îndreptare și recuperare. În orice gest iradiază căldura inimii pentru că „vorba dulce mult aduce”.

Președinta comitetului oamenilor muncii are de partea ei toate aceste atuuri și farmecul feminin.

CARMEN DUMITRESCU ■

Victor Eneas Golgoțiu a ajuns la vîrsta ce marchează jumătatea unui veac și de aproape trei decenii e inginer „tecemist” scîltat în bătrîna Napoca. Cum a ajuns în Comarnic ? Simplită : lucrase aproape două decenii în București, la IPROMET, acolo unde a fost repartizat în '60, cînd a absolvit facultatea, și venise vremea să-și caute bucuriile profesionale și dincolo de planșete, în confruntări la scara de unu la unu.

Ce s-a întîmplat în acest răstimp la Comarnic, pe Valea Prahovei ? O, dar ce nu s-a întîmplat ! Prea sîntem obișnuiți cu „nașterea fabricilor noi spre a ne mai emoționa o astfel de informație ! Dar e, totuși, un eveniment ce a marcat nu numai mica urbe, ci toată „Valea”. La Comarnic s-a înălțat în acest răstimp Fabrica nr. 2 a „Vulturului”. De cîteva ani realizează deja produse de vîrf pentru recuperatoarele de căldură de la cuptoarele siderurgice, ceramică tehnică refractară cu temperaturi de utilizare pînă la 1600 de grade, iar în perspectivă spre 1700—1750 ! Produse competitive pe toate piețele, dar încă nedestule pentru nevoile interne. Vine, normal, vremea altor dezvoltări, dar și a producției superintensive. Cresc pînă atunci și tinerii de azi, iar media de vîrstă va mai urca peste cei nici douăzeci de ani de azi. A venit și vremea întineririi Fabricii nr. 1, adică a celei ridicată cu un veac în urmă de către Heinrich Kuntz, un energetic și interesant întreprinzător elvețian, la vreo patru kilometri de castelul de la Poșada...

Cum a fost la Centenar ? Șase săptămîni, simbătă de simbătă, la ieșirea din schimb, oamenii bătrînei uzine de produse refractare au sărbătorit evenimentul : săptămîna și secția sau

formația de lucru ! O ocazie cu care, din respect pentru înaintași dar și pentru cei ce vor veni, slujitorii de azi ai uzinei au alcătuit și schita unei monografii din care n-au lipsit nici împlinirile veacului ce s-a scurs, dar nici proiectele ce-i vor însoți în mileniul ce vine. Știți cine i-a felicitat pentru aceste împliniri și pentru gândurile ce le vor împlini ? Cel mai în drept s-o facă : cel mai bătrîn pensionar în viață. Un fost muncitor, ajuns la 96 de ani... Un om ai cărui copii și nepoți — și e mîndru de tradiție ! — tot la „Vulturul” din

în pas cu demodarea : peste patruzeci de ani ! Știți cîți ingineri sînt azi la „Vulturul” ? Cam șaptezeci ! Ce fac ? Conduc procese de producție, se gîndesc și introduc tehnologii noi, le proiectează, le automatizează... Nu-i nici o eroare : și la Comarnic se proiectează ! E, poate, și nostalgia directorului după un deceniu, pentru anii petrecuți în fața planșetelor de la IPROMET ! Pentru asta le-a cerut și tinerilor săi colaboratori să-și găsească vreme și pentru planșete. Să gîndească ! Pentru cine ? Pentru cei șapte sute de beneficiari și pentru

La ce se gîndeste acum ? La unele elemente electrodinamice pentru o soluție tehnologică pe care vrea s-o pună la punct chiar el, directorul. El, cel care a mai realizat și eliminarea din proiectul inițial al Fabricii nr. 2, nu de mult inaugurată, a centralei termice ! Da, o fabrică fără centrală termică ! O fabrică „învățată” din proiectare să recupereze căldura din chiar procesele tehnologice. Tot de acolo să-și „culeagă” și aburii. Totul !

De-o vreme și-a deschis Uzina porțile și pentru calculatoare. Au „venit” deja două

Cluj-Napoca, într-un amfiteatru al Politehnicii, la tradiționalul simpozion anual CO-DINF din miezul verii '89. Secțiunea de Birotică venise vremea prezentării unei lucrări științifice prezentate de un neinformatician. De un neprofesionist. De un inginer-director. O lucrare științifică fără co-autori, cu un singur autor : ing. Victor Eneas Golgoțiu. Faza de curiozitate a trecut repede. N-a fost un simplu joc, ci o vreme de neodihnă frumos cheltuită. Cu folos pentru mersul înainte al uzinei.

Care sînt bucuriile directorului ? Poate fiecare nouă matriță pe care a proiectat-o pentru nevoile uzinei ; poate fiecare nouă scrisoare de mulțumire primită de la beneficiari ; poate fiecare nou telefon primit de la un coleg din uzinele țării : „Îți mulțumesc, Eneas, au sosit produsele !” ; poate fiecare gînd sau gest de mulțumire al celor o mie și o sută de oameni care trăiesc și muncesc pentru uzina centenară, sau, mai exact, pentru Tară ; poate fiecare nouă victorie a echipei de handbal a uzinei ; poate bucuria colaborării pe plan local în dezvoltarea Comarnicului spre devenirea a ceea ce merită : un oraș frumos, cu o industrie puternică dar și mai implicat decît azi în viața turistică românească și europeană. Că — zice directorul Golgoțiu — Comarnicul are un climat mult mai bun chiar decît Predealul și Sinaia !

Ce are de împlinit uzina ? Trebuie să-și dubleze producția ! Trebuie să-și modernizeze — în continuare ! — tehnologiile. Trebuie să-și pregătească zestrea pentru intrarea în mileniul al III-lea !

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

Cu suflet, pentru vetrele țării...

Comarnic lucrează. Dar nu numai bucuriile profesionale l-au incîntat pe bătrînul pensionar, ci și formațiile artistice de azi ale Uzinei. Succese nu la îndemîna oricui : brigada artistică este premiantă la două ediții consecutive ale Festivalului național „Cîntarea României” !

Centenarul a fost însă și un prilej de vise și de proiecte. Ce s-a întîmplat în semidecenul scurs de atunci, de la Centenar ? Multe ! S-au gîndit și regindit tehnologii, fluxuri, produse, metode și tehnici de organizare. Directorul nu-i place să vorbească despre ce a făcut. Se confruntă mereu cu „mîine” și adesea chiar cu „poimîine”. În '79, cînd a venit la Comarnic, a găsit trei ingineri. Atît ! Uzina ? Nici nu putea fi în pas cu vremea. Era învechită, demodată tehnologic. Uzina „bătrînă”, cu o medie de vîrstă tot

cele peste șase mii de tipodimensiuni aflate în producția de serie a „Vulturului”. Și, mai ales, pentru a se ține pasul cu noile și fireștile pretenții ale beneficiarilor, nedepuși să mai importe orice s-ar putea face la fel de bine și în țară. Iar la Comarnic vin cereri și comenzi, dar și rugămînti colegiale dinspre toate vetrele țării. Și dinspre cele metalurgice, și dinspre cele siderurgice, și dinspre sectoarele de tratamente termice, chiar și dinspre vetrele de plîne ! De peste tot.

Nu numai „proiecte” se fac la Comarnic. Se fac chiar și invenții. Cea mai nouă — „Teci și miezuri din ceramică pentru termocuple de măsurare a temperaturilor din agregatele termice” — aparține inginerului Ioan Dulamă, șeful Secției I, adică al Uzinei centenare. Directorul de azi, Victor Eneas Golgoțiu, are vreo cincisprezece.

„Corale”, vreo douăsprezece „personale”, cîteva „M.S.”-uri cu memorie de un „mega”, în vreme ce altele sînt pe cale să pătrundă în scurt timp în bătrîna-tînăra uzină de pe Valea Prahovei. Și nu așa, din moftul directorului Golgoțiu ! Vin să facă ordine, să urmărească producția, s-o planifice, s-o programeze, să facă lumină în stocuri, să țină ele evidențele și nu vreo zece oameni...

Acolo, la Comarnic, și nu numai în biroul directorului sau la Oficiul de calcul, am auzit, ca și la I.T.C.I., în Capitală, vorbindu-se despre programe prietenoase. Programe informatice astfel gîndite și elaborate încît să te atragă, să le iubești. Simple, nesofisticate, precise, să te cheme spre ele și să lași totul de-o parte spre a le înțelege chemarea.

Iată și o frumoasă și neromanțată poveste petrecută la

„Avem nevoie de o proză și de poezii combative, cu spirit revoluționar care să dinamizeze activitatea oamenilor muncii, a tineretului patriei noastre, de o muzică combativă, cu spirit patriotic și revoluționar, de filme mai bune, de un teatru mai bun”.

NICOLAE CEAUȘESCU

ARTA TIMPULUI NOSTRU

Fără doar și poate, niciodată ca în acest secol artele n-au cunoscut o asemenea audiență, reușind să capteze interesul unor colectivități imense de pe întregul cuprins al planetei. Literatura, teatrul, filmul, muzica, baletul, atît din alte timpuri cît și din timpul nostru stîrnesc curiozitatea, intrigă, emoționează, bucură, atrag în spațiul culturii categorii diverse de public, indiferent de vîrstă, de situație socială, de pregătire. Cu o repeziune uluitoare o carte care are succes de librărie într-o parte a globului e știută în curînd de tot mapamondul. Capodopere ale cinematografului se lansează concomitent în mai multe capitale ale lumii. O lucrare muzicală de valoare intră rapid în repertoriul multor orchestre. Spectacolele teatrale cîntărește de pe un meridian pe altul. Cu ajutorul aparatului de radio, al televizorului sîntem în permanentă informați de tot ce apare nou și valoros în domeniul artei.

Dar oricît de accelerată ar fi această circulație a bunurilor culturale într-o lume grăbită, cu o foame insașiabilă de cunoaștere, nu se poate să nu se observe varietatea fenomenului artistic în acest concert universal. Peliculele cinematografice, spectacolele muzicale și teatrale, lucrările muzicale ne interesează nu numai pentru că reprezintă un timp al nostru și numai al nostru, dar și pentru că exprimă cu limpezime mesajul unui anume loc, al unei anumite mentalități social-istorice. Fără o temelie puternică în solul patriei, totul riscă să se năruie, să dăinuie doar o clipă. Numai arta — expresie a

apartenenței la un anume popor, la modul său de viață dintr-un spațiu și timp anume are șansa de a rezista la eroziunea veacurilor, la necontenita și rodnică separare a valorilor efemere de cele durabile. Și în fiecare epocă arta își are un stil al ei, o pecete inconfundabilă, a specificității sale. Sînt epoci eroice — și atunci în chip firesc arta slăvește eroismul și sînt perioade în care arta tratează temele în registru minor, rămîn la nivelul insignifiantului, al banalului, al derizoriului care n-au șansa să dezvăluie esența umană, aceea de aspirație continuă spre mai bine, spre mai frumos, de luptă pentru idealuri nobile.

În țara noastră arta combativă, arta care-și propune să însușească masele, să le inspire încredere în forțele proprii, îndemnîndu-le la o confruntare cu tot ce-i retrograd, perimat, dăunător, are îndelungi și strălucite tradiții, ca de altfel și arta care preamărește cuceririle omului, gloria lui de ființă supremă a planetei. E absolut bizară opinia unora care socotesc o astfel de artă numai a unui moment. Atunci cum de vibrăm și azi la afită și atită cîntece muncitorești, patriotice, revoluționare? Care român nu este emoționat de pîdlă, cînd aude *Hora Unirii*, *Tricolorul*, *E scris pe tricolor Unire*, *Pui de lei*, *Volinta neamului*, *Treceți batalioane române Carpații*? Sînt ele legate de momentele cînd au fost compuse? Intr-adevăr, însă legătura cu ele e indestructibilă, așa cum și acele momente fac parte integrantă din istoria neamului, din ființa ne-

mului, chiar dacă într-o vreme au fost pitite, au fost ținute sub obroc, pînă la Congresul al IX-lea, de cei care n-aveau nevoie ca românii să aibă cîntecele lor, poeziile lor.

De-tunci încoa, alături de astfel de creații nemuritoare au apărut numeroase altele — *Republică, măreață vatră, Măreț pămînt al patriei iubite* de Ion Chiorescu, *Steagul partidului* de Matei Socor, *Înflorirești pămînt al bucuriei* de Gh. Dumitrescu, *Te cînt partid* de Mircea Neagu, *Cîntarea României* de Radu Paladi, *Trei nume*, de C. Trăilescu — inspirate din viața de azi a poporului, de istoria lui milenară, înflăcărîndu-ne pentru fapte de muncă memorabile, celebrînd eroicele noastre izbînzii, îndemnîndu-ne să părăsim făgașul comod al inerției, indiferenței, devenind astfel mai apți pentru a fi ai zilei de mîine, ai viitorului. O astfel de artă depune o mărturie de preț despre cine am fost, cine sîntem, cine dorim să fim. E o artă a poporului pentru popor, oglindind realitățile românești, tumultul unor fapte de seamă din existența noastră. Fiindcă, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa Expunere la recenta Plenară lărgită a C.C. al P.C.R., avem nevoie de o artă, de o muzică mai combativă, pătrunsă de un înalt spirit revoluționar. Un astfel de genos îndemna trebuie să ne fie în permanentă în atenția creatorilor aflați în slujba frumosului, astfel încît angajarea noastră în minunata simfonie a construcției socialiste să fie cît mai deplină, spre cîntarea neamului românesc.

SERGIU EREMIA ■

Noblețea muncii este oricînd întîlnită și pe scenele teatrelor lirice și dramatice, în atelierele artiștilor plastici, în locurile unde se trag cadrele unei viitoare pelicule cinematografice și, nevăzută de nimeni, la biroul unui scriitor.

De această dată vă prezentăm, prin indiscreția aparatului de fotografiat, o imagine din laboratorul de creație al sculptorului Constantin Lucaci, cel care ne-a minunat cu vestitele sale ființe din Constanța și Drobeta Turnu-Severin.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Iubirea de frumos

Un poet

Mi-a călcat pragul un poet și dramaturg cunoscut în lumea din care vine de la Chișinău: Mihai Prepelit. Tăcut și liniștit la vedere, dar cu o viață interioară amintindu-mi lumea eroilor lui Pavel Dan, frămîntată și dornică după lumea cuvîntului.

Mi-a adus ultima sa carte, *Tingulosul glas de clopot*, care îl evocă pe două sute de pagini pe Eminescu, acum, în an centenar.

Cu un an și ceva în urmă îmi trimisese prin scriitorul de limbă armeană Sergiu Seltan un grupaj de poezii din care îl cunoșteam oarecum. Mi-a povestit din aproape cum a decurs spectacolul cu Decebal, drama lui Eminescu pregătită în vederea reprezentării scenice de către domnia sa: la lumina făcliei, noaptea, textul dens al genului eminescian i-a zguduit pe toți pînă în adînc, actori și public descoperind făptura jertfitoare a mărețului rege strămoș Decebal.

Era exact în noaptea de 15 spre 16 iunie, cînd însuși Eminescu adormea, cu o sută de ani în urmă, înfrînt dar nu învins, după o viață eroică în sinul istoriei neamului nostru.

I-am ascultat versurile aspre și adînci, cu întrebări și răspunsuri la drama vieții de zi cu zi, iar cele pătrunse de istorie primeau rezonanțe ce nu se pot uita.

A făcut un pas încoa știind că într-o zi va trebui să ajungă acolo sus, la Sarmisegetuza. Încă nu-i pregătisese sufletul pe măsură ca să îndrăznească într-acolo. Are o evlavie față de trecut cum rar am întîlnit între cei mai tineri de astăzi.

IOAN ALEXANDRU ■

O carte de Valeriu Răpeanu, comentată de Ion Zamfirescu

Pagina 11

— Vă propun, B. Elvin, în calitate de secretar literar al primei scene a țării, spre aprobare, o piesă în două personaje, dintre care unul este un reporter, iar celălalt este un cunoscut eseist, prozator, îndeplinind o funcție importantă în cadrul Naționalului. Există însă un inconvenient: peste care trebuie să treceți; în această piesă nu figurează decît replicele gazetarului. Pe celelalte trebuie să le creați dv. Să vedem ce vor zice dramaturgii.

— Cred că se vor arăta neîncrezători. Și pe bună dreptate. Urmează să avem un dialog prietenesc. Ori, în teatru — așa cum observă cu umor Dürrenmatt — o conversație de-

B. ELVIN:

„După 1965 — o spectaculoasă eflorescență de talente”

vine pasionantă, doar dacă unul dintre interlocutori pune otravă în ceașca de cafea a celuilalt. Fără această premisă dramatică situația scenică riscă să plictisească.

— Și un dialog amical poate fi interesant. Așa că, să începem. Mai întîi au fost volume de critică și istorie literară, despre Mihail Sebastian, Anatole France, Cehov, Camil Petrescu și alții, caracterizate prin finețea observațiilor, prin profunzimea analizei și chiar printr-o „îndrăzneală” în cazul unor apărute într-o perioadă în care rigorile dogmatismului își făceau încă simțită apăsarea. Desigur, după 1965, o carte ca *Modernitatea clasicului* Caragiale, *antologia-studiu* Dialogul neîntre-

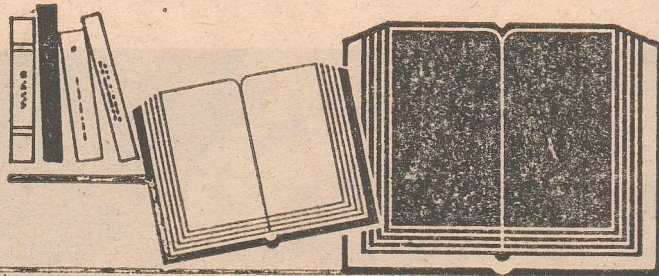
rupt al teatrului în secolul XX, ori esul Teatrul și interogația tragică propuneau viziuni critice cu o altă deschidere, întregind armonios literatura română în contextul literaturii europene. Ce ar uni preocupările dv. în acest domeniu al eseiștilor, al criticii și istoriei literare? Mai clar, ce ați dori să demonstrați?

— Unele cărți și-au propus să trezească interes pentru valori și semnificații aflate pe atunci departe de prim planul atenției. Ar fi exagerat să afirm că volumele de critică violau sfîdător tabuuri. Că erau eretice. Însă se situau contra curentului dominant. Sau lărgeau o ușă abia deschisă și strasnic vegheată. Tîneau să fie un fapt de solidaritate cu opere și direcții de gîndire mai degrabă îngăduite decît recomandate. Năzuiau să îndeplinească un rost de selecție, de disciplină spirituală. Le-am scris într-o atmosferă de urgență, alarmă, febrilitate. Cu simțămîntul că dacă nu spun azi — fie și imperfect — ceea ce am de spus, există primejdia ca mîine să spun și mai puțin. Sentimentul că nici o amîinare, nici o întîrziere nu sînt posibile explică — parțial — o serie de eșecuri predate, tiparului cu

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

VITRINA CARTILOR

Vorbiți și scrieți românește

Cum se deghizează o greșală (IX)

Nu numai

„echivalent... valoric“

dar și „general...“

al tuturor“

Se știe, activitatea economică actuală nu se poate desfășura întimplător în întreaga ei complexitate, ci trebuie organizată și condusă cu priceperea pe care doar cunoștințele riguroase în domeniu o pot asigura. Este firesc ca însușirea noțiunilor și categoriilor economice, altfel zicând, înțelegerea a ceea ce exprimă etc., să constituie o preocupare permanentă pentru fiecare dintre noi, astfel încât să existe o concordanță între vorbire, gândire și acțiune noastră practică. Iată de ce una din datoriile de bază ale studiilor de specialitate este aceea a explicării, în forma lor corectă, a termenilor, de aceasta depinzând evitarea deprinderii și a folosirii lor eronate.

Să ne oprim la câteva contexte ale unor articole cu subiecte din sfera specialității menționate:

[...] producătorii intră în posesia echivalentului bănesc al valorii mărfurilor [...];

Procesul istoric al dezvoltării schimbului a făcut ca din lumea mărfurilor să se desprindă o marfă specială care să îndeplinească funcția de valoare de schimb, de echivalent valoric al tuturor mărfurilor;

[...] banii continuă să fie echivalent general al valorii tuturor celorlalte mărfuri [...]; Banii sînt, deci, o marfă, însă o marfă deosebită, cu o valoare de întrebuințare aparte — aceea de a fi echivalent general valoric al tuturor celorlalte mărfuri.

În economia politică, numim ECHIVALENT GENERAL „marfa care servește la exprimarea valorii tuturor celorlalte mărfuri, îndeplinind rolul de bani“. Secvența lingvistică specializată în domeniul economic cuprinde vocabula ECHIVALENT, „care are aceeași valoare“. Prin urmare „echivalentului [...] al valorii“ și „echivalent valoric“ sînt pleonasm, deoarece SENSUL DETERMINANTULUI ESTE CONTINUT ETIMOLOGIC DE DETERMINAT: „a aceeași valoare a valorii“.

Corect ar fi fost: producătorii intră în posesia echivalentului bănesc al mărfii, adică a unei valori egale cu aceea a mărfii, dar exprimate sub formă bănească. O îndreptare corespunzătoare trebuie făcută și celui de al doilea text: echivalent al tuturor mărfurilor (mai clar, al mărfurilor de orice fel).

În ultimele două texte pleonasmul este dublu, deoarece se repetă inutil nu numai sensul de valoare, dar și cel exprimat de adiectivul GENERAL. „al tuturor, care privește pe toți, pe toate“. Astfel, formularea: „echivalent general al valorii tuturor celorlalte mărfuri“ trebuie refăcută, renunțându-se la acele elemente lexicale a căror întrebuințare a produs pleonasmul semnalat. Se va scrie: echivalent general al mărfurilor.

DORIN N. URITESCU

Cronica literară

de Romul Munteanu

Mitologii brăilene

Oricît ni s-ar părea de surprinzător, pămîntul și apa, aerul și focul, reprezintă elementele capabile să fertilizeze imaginația scriitorilor prin resursele lor conjugate de emanație permanentă. Fără îndoială că în universul imaginat al fiecărui artist, elementele fundamentale se concretizează prin detalii specifice. Afinitățile scriitorilor se diversifică prin aspectele mai restrinse ale unor regnuri, spațiul intră și el într-un larg orizont de variabilitate, iar timpul capătă de asemenea cele mai neașteptate nuanțe.

Ne este greu să spunem cit de mare sau de redus apare gradul de conștientizare al scriitorilor în procesul atât de complex de grefare a imaginatului pe elementele fundamentale. Gaston Bachelard a găsit atîtea suporturi materiale ale poeticii reveriei, încît ni se pare imposibil să mai descoperim altele.

Oricum, scriitorul rămîne un permanent locuitor sau călător, real sau imaginar, prin universul elementelor. Poate multora, faptul acesta li se pare lipsit de importanță. Dar la o cercetare mai profundă, tipografia sau chimia realului, revărsate în universul imaginat, nu sînt lipsite de sens pe cele mai diverse planuri. Este însă adevărat că la poezi afinitate pentru unele elemente, peste care se suprapune trăirea lor afectivă, apare într-un mod mai pregnant, în vreme ce la prozatori poate să capete unele aspecte mai puternic mascate. În dramaturgie, această investigație merită să fie aprofundată pentru a putea fi relevată modalitățile specifice de manifestare.

Dar acum ne preocupăm funcția elementelor în proză, ca și maniera în care se poate grefa spiritul imaginat pe unele dintre acestea. Trebuie să precizăm de la început că diferențele de la un scriitor la altul sînt foarte mari.

De mai mulți ani reflectez asupra rolului unor elemente în proza lui Fănuș Neagu, ca și asupra investiției lor mitologice, realizată de scriitor în diferite opere, concepute pe parcursul timpului.

Dar dincolo de elemente, în povestirile lui Fănuș Neagu există o anumită mitologie a spațiului, care capătă relevanță prin cîmpia și balta Brăilei.

Geometria spiritului imaginat al grecilor s-a așezat pe zeii cei mari sus în Olimp. Alții zboară prin aer, Minioșii stau sub apele mărilor și ale oceanelor. Zeițele feminine (cu ranguri mai mici) populează pădurile. Se știe însă că zeii grecilor coborau pe pămînt, participau la acțiunile oamenilor și îi încitau la diverse fapte, îi puneau pe pămînteni în pericol sau îi salvau. Un zeu, relativ mai tînăr, inventat se pare, de imaginația greacă era Dionysos. El stimula acțiunile orgiastice, beția, violența, extazul, stările de colerism, reveria dementială.

O bună parte a prozel lui Fănuș Neagu scoate în evidență spiritul dionysiac. Personajele sale din Povestiri din drumul Brăilei (Ed. Eminescu, 1989), ca și din alte cărți, sînt colerice, inclinate spre o reverie dezmărginită, violente, orgiastice, capabile să facă binele sau răul cu aceeași forță plină de violență. Tulpina, fata lui Zăpadă, Mala Portugal, Ozana Gheorghiu, Mircea Vajoga, Chirpi, bătrînul Mateică Drăghia, Pan Domnița, Bluză neagră, Grigore Cearcăn etc. sînt doar cîteva din tipurile ilustrative în acest sens.

De fapt, Fănuș Neagu creează personaje imaginare situate într-o geografie reală, care poartă și ea aura unei anumite mitologii. Între pămînt și apă este stuful protector al bălții. Reveriile iscate pe uscat sînt mereu proiectate într-un alt spațiu și timp. Apele sînt curgătoare (Dunărea, Siretul) sau stătute (lacul). Oamenii umblă pe ape (în viziunea copiilor) sau le trec cu lotca. Uscatul este marcat de sate izolate, insule (Girița), porturi (Brăila) sau orașe mai îndepărtate (Rîmnice, Buzău etc.). Există de asemenea o poezie a drumurilor, străbătute călare, cu barca sau pe jos. Același spațiu, acoperit de o vegetație luxuriantă este și protector și plin de primejdii. Femeile trag cu pușca (Ghina = Balanța), bărbaii împlintă cuțitul în spatele presupusului adversar pe neașteptate (Bluză neagră), adolescenții înventează aventuri (La marginea verii) și își iau parcele pline de o poezie ciudată (Biscamfor, Mere-Mere, Lună-fragedă, Laur), gnomul Brăilei (Pan Domnița) schimbă peisajul și are „vocația primejdiei“.

Proza lui Fănuș Neagu se naște dintr-o imensă plăcere de-a fabula. Viața lui este investită cu această necesitate existențială. „Pentru că îmbătrînesc, spunînd sau scriînd povești — spre deosebire de mulți alții, care, spre binele lor, îmbătrînesc trăind, umblu prin lume cu urechea plecată, ca să prind toate vorbele ce se rostesc în apropierea mea“ (Lebăda neagră).

Nu încapă nici o îndoială că Fănuș Neagu cultivă în mod programatic o proză poetică de factură manieristă. Pînă și titlurile unora din povestirile sale (Zeul ploii, Beția trandafirilor, Alabastru de ger, Arbori de pelin, Rouă pentru sînii, Vrăbi-flutur), sînt elocvente în acest sens. Nevoia sa de fabulare introduce povestea în povești (Beția trandafirilor), inventează personaje excentrice (Mala Portugal, Ozana Gheorghiu), determină căutarea unor situații neverosimile (Alabastru de ger), provoacă puternice conflicte generate de o fantezie ciudată (Fantezie de primăvară).

Ornamentele în mare măsură, citeodată de-a dreptul excesive, metaforele inventate de Fănuș Neagu poartă pecetea unor nuclee de gândire, exprimate la modul figurat. Enunțuri de genul: „Cum s-o fi simțit o creangă care-și leapădă merele“, „Ieri noapte am auzit țipătul cocorilor de jerfă“ sau „Noaptea deslăcindu-se din trupul Sultanei“, luminează un mod de gândire, menit să capete o maximă expresivitate prin imagine.

Ca și alți prozatori români (St. Bănulescu, E. Barbu), Fănuș Neagu cultivă o retorică de tip osianic. Stilul lui, mereu împodobit, nu se încadrează într-un anumit sistem metaforic. Intriga din povestirile sale rămîne mereu descentrată, fiindcă orice poveste inventată de autor naște alte povești adiacente. Personajele sale au tăceri de plumb și cuvinte de aur. Dar chiar și în aceste ferii ale cîmpiei brăilene sînt prea mulți fluturi, prea multe femei cu trupul decorat cu flori, prea multe ziceri de genul: „cît o fi costînd un kilogram de ispite“.

Fănuș Neagu și-a găsit o manieră făcută cu mîna lui. Din tîmnița ei plină de mirosuri de cîmbru și trandafiri, scriitorul concepe o lume înflorită de vicii, dar și de porniri pline de tandrețe și generozitate.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

De la folclor la știință

Pe Aura Matei-Săvulescu am cunoscut-o mai întîi din reportaje și convorbirile publiciste publicate în revista „Viața Studențească“. Mi-a atras atenția, dibăcia cu care surprindea problemele-cheie ale învățămîntului și cercetării în domeniul științific și ingineresci dintre cele mai variate. Am observat de asemenea vioiciunea stilului și acuratețea exprimării, daruri rareori întîlnite laolaltă. În caietele mele de notițe pe marginea diferitelor lecturi mi s-a întîmplat de multe ori să extrag citate din reportaje și convorbirile ei. Nu de puține ori am considerat necesar să decupez, pentru păstrare, întregi coloane și chiar pagini ale acestei talentate publiciste.

Concomitent, am cunoscut-o și personal. Am aflat astfel că deși sesizează rapid problemele cercetării științifice și abordează fără stîngăci pe savanții și dascălii din domeniile tehnicii și ale științelor naturii, Aura Matei-Săvulescu are și o formație de filolog. Am spus deși pentru a face concesii unei prejudecăți foarte răspîndite. Aveam să-mi dau seama curînd însă că totul era în ordinea naturală a lucrurilor. Filologia pe care o practica colega noas-

tră nu era una impresionistă și eseistică, ci se remarcă prin rigoare și spirit științific. Își susținuse atît lucrarea de diplomă (în 1970) cit și teza de doctorat (în 1980) sub conducerea celui mai de seamă (dintre cei în viață) cercetător român al culturilor populare, profesorul Mihai Pop, format la școala lingvistică de mare autoritate a Cercului din Praga și, ulterior, reprezentant al României, timp de două decenii, în Comitetul Executiv al Asociației Internaționale de Semiotică. Cei care — precum semnatarul acestor rânduri — au avut șansa să fie de față la luările-de cuvînt ale profesorului Mihai Pop în cadrul unor reuniuni internaționale cum ar fi stagiile de semiotică și lingvistică de la Universitatea din Urbino (Italia) au putut să vadă aprecierea și stima cu care era ascultat folcloristul și etnologul român. Calitățile maestrului s-au reflectat aproape intacte asupra discipolului. De acest fapt mi-am dat seama urmîrind teza de doctorat din 1980 și mai ales monografia ce i-a urmat „Utopia nemuririi și imortalității ei“ (Editura Minerva, 1984), care constituie rezultatul unor cercetări asidue, începute încă din perioada studenției. Autoarea a preluat și dezvoltat cu inteligență, inițiativă și fantezie solidă armătură metodologică de sorginte lingvistică pe care o acumulase studiul culturilor populare. De aici, o

viziune culturală largă, deschisă tuturor orientărilor promovate de actuala revoluție științifico-tehnică.

În volumul „Cine a rostit întîiul Evrika?“ (Editura Politică, 1987), autoarea se orientează spre cîteva zeci de personalități de o mare eterogenitate. Prin întrebări adecvate, reușește să obțină de la acestea mărturii esențiale, definitive. Se realizează efecte de contrast, ca rezultat al intertextualității răspunsurilor date de interlocutori. Dacă Octav Onicescu declară: „Lucrez de obicei la mai multe idei concomitent, nu pot fi absorbit în întregime de una singură“, iar Ascanio Damian i se alinlază: „Trebuie să știi să te descurci lucrînd în paralel la mai multe teme“, Emil Condurachi manifestă o atitudine opusă: „Păstrez din tinerețe, din timpul studenției, un caiet cu idei și subiecte de dezvoltat ulterior. Unele și-au găsit împlinirea, altele nu au reușit să prindă contur. Dacă aș fi putut, luca în paralel, poate își croiau drum publicistic, dar am rămas fidel altui principiu: atunci cînd sînt acaparat de o idee majoră, aceasta mă subjugă total (...)“. Reflecției lui Sabba S. Ștefănescu: „Succesele în cercetare nu se pot compara cu cele ale unui spectacol de operă de exemplu, cînd interpretul într-o singură seară, într-un singur act sau numai cu o artă de mare virtuozitate își poa-

asigura triumful și consacrarea artistică. În cercetare, nici după 30-40 de ani de muncă zilnică, și adesea anonimă, nu poți gusta de cele mai multe ori triumful“ îi dă parcă o replică violonistul Ion Voicu: „(...) oricît de mare ar fi entuziasmul și talentul, desăvîșirea interpretativă apare după zeci de ani de gîfuit asiduă și are un singur corespondent: timpul“. Există o punte de legătură între cercetătoarea culturilor populare și publicista abilă pe care o întîlnim mereu în presa studențească? Nu numai că există, dar cele două activități se află într-o interacțiune organică. Mulți dintre interlocutorii Aurei Matei-Săvulescu se recrutează tocmai din domeniul cîntecului și dansului folcloric, al muzicii și artelor vizuale iar punctul culminant în această privință îl constituie cartea relativ recentă „O lume în cîntec, Angela Moldovan“ (Editura Muzicală, 1988).

Aura Matei-Săvulescu a dobindit cîteva competențe care chiar luate separat se întîlnesc destul de rar. Luate împreună, ele se sprijină reciproc, în ciuda caracterului lor aparent divergent. Cercetător al culturilor populare, apărător al autenticității artei folclorice, reporter iscusit, gazetar științific experimentat, ea ne rezervă cu siguranță în continuare lecturi interesante și instructive.

SOLOMON MARCUS

Original și valoros

Reputatul istoric Ioan Scurtu, cunoscut de mulți ani ca un nașionat și prolific cercetător, a publicat la Editura științifică și enciclopedică, una din cele mai interesante și așteptate lucrări din domeniul istoriei noastre naționale. Contribuții privind viața politică din România. Autorul a urmărit să ne înfățișeze cu putere de convingere coordonatele esențiale ale evoluției formei de guvernămînt, ale luptei antimonarhice și republicane, în strînsă interdependență cu întreaga dezvoltare istorică a poporului nostru, în intervalul de timp, de la mijlocul secolului al XIX-lea pînă la sfîrșitul anului 1947 și apoi de la proclamarea Republicii pînă în zilele noastre.

Din toate punctele de vedere lucrarea stîrnește admirație prin spiritul de seriozitate științifică, riguroasă care au stat la baza alcătuirii ei. Toti cei ce vor dori, în viitor, să cunoască problematica formei de guvernămînt la români după secolul al XIX-lea și pînă în zilele noastre, vor fi obligați să cerceteze această lucrare de referință, pentru că în ea se apreciază cu obiectivitate momentele cheie ale evoluției formei de guvernămînt, se înalță exagerările cuprinse în alte lucrări publicate de-a lungul anilor, dar, mai ales pentru că se pun în

SEMNAL

● Prestigios autor contemporan, Max Frisch (n. la Zürich în 1911) se explică astfel: „Orice om își inventează mai devreme sau mai târziu o poveste pe care o consideră a fi viața sa, cu orice preț, sau o serie de povești pe care le întărește cu nume și date, încât s-ar zice că adevărul lor e necontestat. Cu toate acestea însă, orice poveste e o invenție și de aceea poate fi, după părerea mea, oricând schimbată”. Cuvintele lui Max Frisch însoțesc romanul *Eu nu sint Stiller*, apărut recent la Editura „Univers”, colecția „Ro-

rom, 1989), se vrea a fi o succintă cronică de familie plasată ca timp în perioada tulbură a anului 1907. Este viața la țară

din acea vreme, cu toate furtunile și neînțelegerile ei. Farmecul acestei cărți derivă, mai mult decât sigur, din limbajul „colorat”, voit arhaic.

● După publicarea volumelor de versuri *Iarba solară* și *Biruința din cuvinte*, a volumului

de reportaje *Adresa mea* — prezentul, Coriolan Păunescu publică de data asta la Editura „Albatros” un volum de povestiri: *Întilnirea de sub stele*. Pe lângă substratul amintirii, în povestirile lui Coriolan Păunescu e prezent substratul poetic.

● La Editura „Cartea Românească” a apărut volumul selectiv de poeme *Cheia vieții*, de Traian Petrovski. Selecția (din volumele *La piața din Ohrid* (Graiul țăranelor) și *Sfinxul* (Glasul faraonilor), precum și bibliografia și postfața aparțin lui Dumitru M. Ion; iar traducerea este asigurată de Carolina Ilica și Dumitru M. Ion. În poezia cunoscutului poet macedonean, Traian Petrovski, remarcă pe bună dreptate Miodrag Drugovici, următoarele puncte forte: „...toate motivele îi sunt subsumate unei exacerbată simțiri etno-psihologice care, în diverse moduri, în principal printr-o frazare clară, printr-o simplitate a rostirii poetice, e mărturisită în poezie, dându-i acesteia și ton și culoare și sens”.

● „Nimeni nu ne va condamna pentru fapta care s-a dovedit de neînfăptuit, pentru calitatea pe care n-am atins-o: ci vom fi condamnați numai dacă vom refuza să dăm expresie bucuriei tainice care veghează zorii umili ai fiecărei zile...”; cuvintele emblematice aparțin lui Giovanni Arpino, care a lăsat în urmă o operă vastă (proză, versuri, teatru, ziaristică literară și sportivă, literatură pentru copii). În traducerea și cu prefața Smarandei Bratu Elian la Editura „Univers” apare *La umbra colinelor*, din care am citat textul de mai sus. Autorul are multe puncte comune cu Cesare Pavese, în special în nuvelistică.

● „Scritoare contemporană din Cehoslovacia, cunoscută spectatorilor români prin piesa de teatru *Lecția de limba engleză*, Nataša Tanská este prezentă de data aceasta cu o suită de povestiri a căror intrigă este foarte captivantă și oferă o lec-

tură agreabilă”, — sint cuvintele de pe coperta volumului *Scrisori cu postscriptum* de Nataša Tanská, apărut în cunoscuta colecție „Globus” a Editurii „Univers”. Povestirile sunt traduse de Jean Grosu.

Scritoarea cehoslovacă a mai publicat volumele de proză modernă *Doi în iarbă* (1964), *Marea* (1970), precum și piese de teatru, scenarii de radio și televiziune și cărți pentru copii.

DORIN SALAJAN ■

Insemnări de lectură

Reparînd uzura timpului

Ce ne pune în față cel de-al treilea volum — apărut recent la „Cartea Românească” — din seria pe care titularul ei, Valeriu Răpeanu, o dă numele generic: *Cultură și istorie*?

Primul capitol, N. Iorga — *Fascinația realului*, face corp comun cu munca de investigație și de analiză pe care Valeriu Răpeanu a trebuit s-o întreprindă ca editor al volumelor *Pe drumuri depărtate*, volume — adaugă — intrund în ele tot ce în scrisul lui N. Iorga exprimă ideea de călătorie dincolo de hotarele naționale.

Cel de-al doilea capitol al cărții conturează locul pe care N. Iorga îl ocupă în gândirea teatrală românească. Este vorba, aici, de activități ale acestuia ca istoric, doctrinar și animator de teatru. Unele din acestea au răsarit din contactul direct al profesorului cu sălile de spectacol; altele — de fapt cele mai multe — fac parte din universul livresc al cărturarului.

Fiind încă foarte tânăr, N. Iorga a sărit în apărarea lui Caragiale, pe tema presupusului plagiat din *Năpasta*. Se arată reticent față de drama romantică: „tirani ale formei goale”, „retorică revărsindu-se în valuri”, „tipuri convenționale”, „tirade” scrise pentru efecte de moment și aplauze. Dramei burgheze, dimpotrivă, îi recunoaște superiorități evidente: simț realist, autenticitate, viață văzută în adevărul ei profund. Insistă asupra problemei repertoriale. Cere Teatrului Național să fie „instituție de largă deschidere”, pe plan național ca și universal. Se declară împotriva modelor și procedeelele bulevardiere. Este la curent cu evenimente de seamă din sfera teatrului european; dovedă, între altele, referirile sale la teatrul ibsenian, la piesele lui Gerhardt Hauptmann și Herman Sudermann, la teatrul modern rus, chiar și la mișcarea de avangardă de la „Vieux-Colombier” inițiată de Copeau în Franța. Să se citească în suflul actoricesc; simțim aceasta din aprecierile despre Ermete Novelli, Eleonora Duse, Petre Liciu, Aristizza Romănescu, actori pe care profesorul i-a văzut jucând pe scenă. Nu este propriu-zis un obșnuit al spectacolelor de teatru; îl preocupă, însă, tot ce se petrece în mișcarea dramatică din țară. Exercițiul în acest sens și o acțiune critică. Între perioada ilustrată de Eminescu și Caragiale, și cea dintre cele două războaie mondiale avind în centrul ei pe Camil Petrescu și Victor Ion Popa, această acțiune critică — apreciază Valeriu Răpeanu — a fost factor de legătură și de continuitate.

N. Iorga a militat cu putere pentru ideea de *teatru popular*. Sub unele aspecte, inițiativa lui a eșuat. Teatrul Popular, pe care după multă trudă izbucise să-l înființeze, a fost nevoit relativ repede să-și închidă porțile. În O viață de om, N. Iorga nu-și ascunde decepția și amărăciunea. Visa să atragă spre această instituție „un public de școlari, de funcționari, de soldați chiar, cărui să i se facă o educație prin puterea scenei”. Sub alte aspecte, însă, faptul contează. Teatrul Popular a desfășurat un repertoriu de prestigiu; a descoperit talente; a dat unor tineri ce promiseau puțină să se afirme; și, oricum, s-a înscris cu folos într-o problematică de teatru a vremii. Valeriu Răpeanu afirmă:

„...Din toate punctele de vedere, înființarea acestui teatru a constituit un moment de răscruce, chiar dacă nu a avut intruzi de natură să determine modificarea unor structuri și a unor direcții ale vieții noastre teatrale și să producă mutații sensibile în obiceiurile publicului din acea vreme...”

Autorul studiului are sentimentul că în jurul anului 1910 rolul lui N. Iorga de critic literar și critic de teatru lua sfârșit. Nu însă și activitatea profesorului ca istoric de teatru. Alți volumele de *Istoria literaturii române* cit și studiul *La société roumaine au XIX-e siècle dans le théâtre roumain* (1926) fac această dovadă. Lângă judecăți sigure, pe care istoria literară și le-a asumat pe deplin, apar aici și altele discutabile. Explicabil: a nume stăruiri în scheme samănătoriste, oscilații de gust și reacțiuni temperamentale, re-

flexe ale unor situații de instabilitate în funcționarea opiniei noastre publice ș.a.

Cel de-al treilea capitol, I. G. Duca, ocupă cea mai întinsă parte a volumului. Autorul, aici, încearcă să schițeze „prezența lui I. G. Duca în contextul social și spiritual românesc”. Este de presupus că aceasta îi constituia o preocupare mai veche. O vedem încadrându-se în opțiunile de editor și istoriograf ale lui Valeriu Răpeanu, cu ponderea acestora pe figuri și fapte de sincretism politic și cultural în viața modernă a societății noastre. Apariția celor trei volume de *Amintiri politice*, memorii ale omului de stat pentru perioada 1914—1920, i-au stimulat această preocupare. În bună parte, studiul la care ne referim reprezintă un comentariu critic pe marginea și în lumina acestui important memorial.

Ca gânditor politic, I. G. Duca se dovedea în totul un democrat. Recunoștea civilizației acest merit suprem: „a dat omului dreptul de a cugeta neîntărit”; „a impus ideea că progresul rezultă din ciocnirea tuturor ideilor, de la cele raționale până la cele absurde”. Avea respect total pentru instituția parlamentară. Protesta împotriva imperiilor. Simțea că în lume se adună nori grei, aducători de furtună, aici și pretutindeni. Preluând sarcina de prim-ministru al țării, declara: „Azi, mai mult ca oricând, ordinea — ordinea morală — constituie condiția esențială a oricărei înfipturi”; „sintem hotărâți, pentru a salva țara, să menținem cu orice preț și împotriva oricui ordinea publică”. Pentru această hotărâre, a plătit cu viața; în seara de 30 decembrie 1933, pe peronul gării de la Sinaia, gloanțele legionare deschideau prin I. G. Duca o tragică serie de asasinat politice.

Ultima parte a studiului păstrează oarecum latura politico-socială a chestiunii pentru una de factură psihologică privind personalitatea lui I. G. Duca în genere. Om de cultură; spirit de măsură, de echilibru, de esență; patriot, în sensul înalt și filosofic al cuvintului; minte deschisă spre forme și valori ale universalității; simț literar; putere de a sesiza caracteristici și specificuri umane; conștiință și viziune a vieții de umanist. Analizele lui Valeriu Răpeanu, sub acest raport, îmbrățișează un spectru larg. Cercetătorul nu se mărginește la ceea ce puteau să-l dezvăluie cele trei volume de *Amintiri*. Explorează și în alte direcții: în activitatea gazetărească a personajului, timp de un deceniu și jumătate; în volumul *Porirete și amintiri*, scriere prin excelență literară; în referiri memorialistice ale celor care l-au cunoscut (Gala Galaction, N. Iorga, Martha Bibescu ș.a.); în diferite studii de istorie socială și de politicologie apărute între timp. Totul ne este înfățișat într-o notă egală, susținută, deschisă, denotând incontestabil interes activ și afinitate intelectuală pentru tema tratată, fără însă ca aceasta să altereze ceva în condiția și seninătatea obiectivității critice.

Există reconsiderări și reconsiderări! Unele au respirație mică; tin de împrejurări și fapte trecătoare; pornesc mai degrabă din confruntări partizane decât din căutări ale vreunui adevăr. Altele, dimpotrivă, răsar din adâncuri și tind să întemeieze statornicii. Repar uzuri ale vremii, acolo unde asemenea uzuri au fost lăsate să petreacă. Reconstituie continuități, echilibruri, frânge dintr-un motiv sau altul. Aceste reconsiderări reprezintă necesități ale istoriei și ale moralei. Scopul lor este să întocmească imagini durabile ale lucrurilor omenești, așa cum acestea trebuie să figureze în controalele culturii și în conștiința vie a societății. Din multe puncte de vedere, interesind deopotrivă istoria contemporană a societății românești, personalitatea lui I. G. Duca reclamă o asemenea reconsiderare. Valeriu Răpeanu, în această direcție, face pași însemnați. Încă o contribuție de istoriografie românească, pe plan socio-cultural, disciplină în care acest cercetător și-a cucerit și își cucerește merite definitorii.

ION ZAMFIRESCU ■

manul Secolului XX”, tradus de Ondine Cristina Dascălița. Max Frisch este deopotrivă cunoscut prin lucrările sale în proză (*Homo faber*, *Stiller*, *Numele meu fie Gantenbein* etc.), cit și prin dramaturgia sa (*Zidul chinezesc*, *Don Juan*, *Baronul Oederland*, *Andorra*, *Tripticon* etc.).

● Poeta Cleopatra Lorianțu publică la Editura Sport-Turism o excelentă carte de reportaje: *Există un lîmpede loc*. Mai degrabă credem că este vorba de o cronică sentimentală despre tinuturile dragi autoarei: Bistrița, Năsăudul, Valea Birgajilor, Tîbșeuș, Becleanul ș.a. În-

timplări vechi și noi sint trecute astfel, rînd pe rînd, prin filtrul amintirii, al rememorării. Nu e mai puțin adevărat că informațiile socio-istorice și culturale, în special, sint dense și pertinente (vezi cîteva dintre cele mai frumoase obiecturi din vechime ale românilor).

● Romanul lui Romulus Cojocaru, *Părinții* (Ed. Milita-

● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ● Cartea

evidență date și fapte noi, necunoscute pînă acum „care să lumineze, pe cit posibil, toate aspectele, astfel încît să nu rămînă pe albe ne parcurșul analizei întreprinse” — cum prezicează autorul. Autorul demonstrează că în epoca modernă a istoriei României elementul nou l-a constituit afirmarea ideilor, aspirațiilor și acțiunilor republicane. Încă de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea se cunosc eforturi de reînnoiri sociale și politice cum a fost proiectul de Constituție din 1786 care preconiza o republică „aristocratică-democratică”. Cel care a elaborat o concepție republicană pe deplin încheată a fost Nicolae Bălcescu care spunea că „republica este un stat în care oamenii adunați îngrîșesc singuri de soarta lor, fără a-și pune stăpîni pe cap, avînd în lucrarea lor drept regulă dreptatea și drept tîntă frăția”.

După realizarea statului național român modern însoțit de mare eferveșcență patriotică care viza modernizarea structurilor economice, sociale și politice, dinamizarea vieții culturale, într-un context intern și internațional complex, pe tronul țării a fost adus un principe străin, așa cum ceruseră, de altfel, încă din 1857 Adunările ad-hoc. Lucrarea argumentează că oamenii politici ai vremii au văzut în acest act o necesitate pentru afirmarea independentei de stat a României. Monarhia constituțională stabilită la 1866,

în care supremația aparținea parlamentului, ca expresie a suveranității naționale, în care „regele domnește, dar nu guvernează”, monarhia fiind îngrădită în exercitarea atribuțiilor sale, a răspuns unor necesități reale, interne și externe.

În întreaga perioadă istorică următoare, lupta forțelor progresiste pentru propășirea patriei, pentru drepturi și libertăți cetățenești a îmbrăcat și forma luptei pentru republică, care uneori s-a concretizat în acțiuni de masă (cum au fost cele din 1870 și 1871 pentru înălțarea lui Carol I sau a lui Ferdinand în 1918—1917).

Un spațiu larg se acordă perioadei de după Marea Unire din 1918, cînd s-a desfășurat o aprigă luptă între partidele politice vizînd influențarea și dominarea monarhiei și care a culminat cu criza dinastică dintre 1925—1930. În toată perioada interbelică, prin activitatea sa Partidul Comunist Român a preluat și dezvoltat tradițiile republicane ale poporului român, asigurînd un conținut nou luptei antimonarhice legate de răsturnarea orînduirii capitaliste și edificarea socialismului pe pămîntul României.

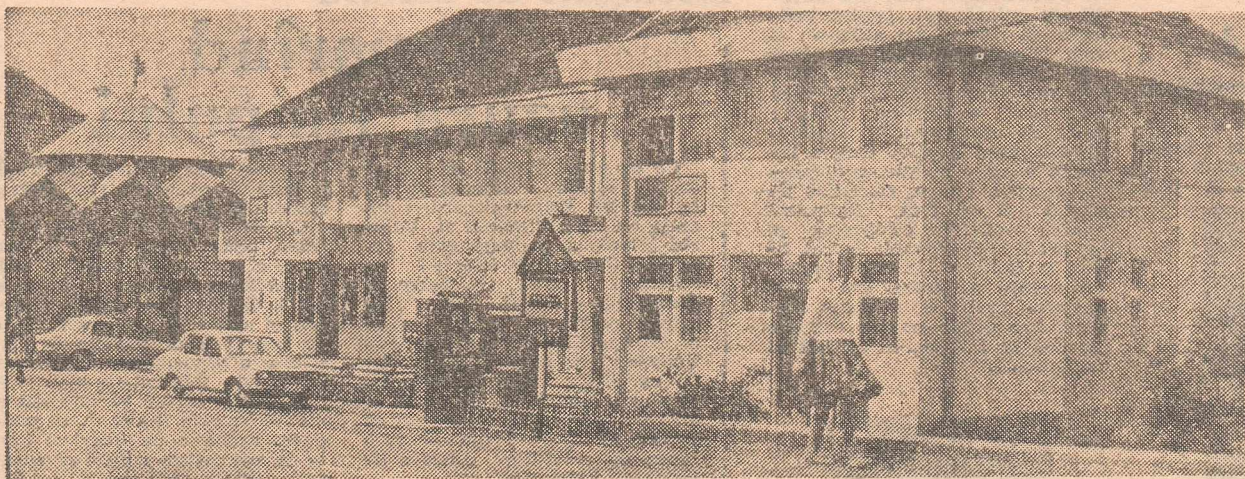
După înfăptuirea actului de la 23 August 1944 care a deschis calea unor profunde transformări democratice în istoria noastră națională, menținerea monarhiei a constituit o caracteristică a procesului revoluționar început în România. Formal —

arată autorul lucrării — s-a revenit la monarhia constituțională, adoptîndu-se Constituția din 1923, dar pe măsura adîncirii transformărilor revoluționare, prerogativele regelui s-au diminuat, participarea lui la conducerea țării devenind tot mai restrînsă, ceea ce a înlesnit abolirea instituției monarhice la 30 Decembrie 1947. Acest eveniment a marcat schimbarea radicală a formei de guvernămînt în conținutul ei, etapa republicană constituind o etapă calitativ superioară în istoria poporului român.

În perioada de după 1948 (capitol din lucrare care ar fi putut fi mai extins) trecîndu-se de la economia bazată pe proprietatea capitalistă la economia socialistă unitară, structura socială căpătînd trăsăturile unei societăți omogene pe plan politic s-a edificat statul socialist, sub forma republicii populare și sistemul larg al democrației socialiste.

După 1963, România a devenit republică socialistă, formă de guvernămînt superioară tuturor formelor de stat cunoscute de poporul român de-a lungul întregii sale istorii, trecîndu-se, paralel cu mutațiile din viața economică și socială, la o perfecționare continuă a funcțiilor statului, a democrației muncitorești-revoluționare, pentru înălțarea țării pe drumul civilizației și progresului.

ILIE PUJA ■

MODERNIZARE cauză și datorie

Case maiestuoase, pe măsura ambiției, hărniciei și iubirii de frumos ale locuitorilor noului sat românesc

Reportaj
de PAȘCU
ȘUL PAȘCA
MIHAILĂ

În Țara Oașului fluieră vîntul prin scorburile tainice ale copacilor singuratici de pe creste ca prin gurile de lup ale stindardelor dacilor care aici și-au păstrat întreagă sămînța și vigoarea. Nu departe, la Săpînța, șotia miraculoasă și uriașă care încremenește și azi lumea de uimire, din cimitirul vesel, exaltă și oglindește prin originalitate, migală, culoare și vers risul dacilor nemuritori în fața morții. Dispariția fizică escamotată de un scurt panegiric voios-evocator însufletește brusc răposatul și înfrunzește lemnul pe care oșeanul nu-l taie decît după ce-și cere iertăciune. Iarna, suieră vîntul sălbatic dezgolit și mușcînd carnea vinătă a stîncilor și infundînd genu-nile, dar peste arătările spăimoase ale hîrcii hibernale răsună peste mii de ani risul sănătos al oșenilor veniți de pe lume la „coconi și prunce” și ale feciorilor care vin acasă să se însoare. În Oaș, spre surprinderea unui neavizat, cele mai multe nunți se fac în timpul iernii. Natura este moartă, dar oșeanul este mai viu ca oricînd. Primăvara, vara și toamna, oșenii nu prea au vreme să se însoare. Atunci, munca este mîreasa lor care le dă zestre, care îi face prezenți prin toată țara, umplîndu-le palmele aspre de bătăături și inimile de speranțe și mulțumire.

Brațele de muncă vînjoase ale oșenilor de azi sînt binecunoscute în toată România. Dacă ai un pîlc de oșeni la îndemînă, poți să fii sigur că el o să-ți mute un munte din loc. Ei lucrează ca și cum ar lupta cu un dușman nevăzut care le ține sub obroc visele, nici nu rîd și nici nu se vaită, se aud doar înfîgăturile tirnăcoapelor, suierul cazmalelor, scrișnetul lopeților izbite de pietre, sfîrșitul ferăstraielelor și drujbelor în pădure și pocnetul infundat al securilor.

Cînd lucrează își încropesc echipe proprii, nu se amestecă cu alții, la ei în echipe nimeni nu trișează, cine încearcă asta este pedepsit și înlăturat, fiecare muncește cu sentimentul imperios că în clipa următoare se dărîmă lumea dacă n-ar face-o. Au în fiecare echipă cite un șef, om cumpănit și înțelept care îi reprezintă în înțelegerea contractuală cu beneficiarii muncii lor. Calele uriașe, dedesubtul chepengurilor și pivnițelor din marile tancuri petroliere duhnind de miasmele pestilențiale ale reziduurilor sînt explorate de către acești benevoli și sublimi salahori care le curăță rezistînd mirosului agresiv cu masca pe figură ca într-un război chimic. Ațîrîți în scăunele, spînzurate în frînghii de scripeți, ei ațîrî la zeci de metri deasupra apei ademenitoare, vopsind întruna tablăria încinsă a vaselor de la Navrom Constanța ori în alte locuri, chinuți de poziția incomodă, cu salele frînte, înnebuniți de muște, fîntari și tăuni, arși de soarele nemilos, otrăviți încet de duhurile vopselelor. Tot ei zugrăvesc clădirile înalte, vopsesc conductele marilor plat-

forme industriale, stau cocoțați în chip de păsări pe stilpi de înaltă tensiune, clătîindu-se în hău ca niște păianjeni care țin cu pensula și bîdineaua. I-am întîlnit la săpat șanțuri pentru irigații la Valea Ierului ori la defrișat păduri la Lazuri în Bihor. Cele mai grele, dificile, periculoase și plătite munci le fac oșenii. În peregrinările lor vîd codrii Moldovei, cîmpiile Banatului, Delta și litoralul. Și, totuși, se întorc acasă în bătătura sacră a casei lor pentru că numai aici se simt cu adevărat fericiți, consfințind parcă re-marca istoricului Dimitrie Onciul precum că „românii sînt unul din puținele popoare care numai cu greu se pot despărți de locul nașterii lor”.

Comuna Certeze este, poate, cea mai frumoasă localitate rurală din țară. Delegații din

**Cîntă
ceteră
și spune...**

țară și oaspeți de peste hotare au văzut-o și au rămas impresionați de frumusețea ei. Casele maiestuoase, înalte, cu etaj, strălucesc albe în lumina soarelui și sînt „înstruțate” în marmură, faianță, stilpi și feronerie fanteziste. În camerele mari, luminoase, călduroase și parchetate cu lemn de stejar răsună glasurile, subțirele ale „coconilor”. Anul trecut, asistența principală de obstetrică și ginecologie, Irina Big, a înregistrat 116 nașteri la o populație de 3000 locuitori ai comunei, îngrijiri de trei medici; Radu Mureșan, Varga Arpad și Octavian Clemer. Primarul este un tînăr cu mustață, vioi, comunicativ și optimist, e de loc din Cămirzana și îl cheamă Simion Ciorba. Cămirzana vine de la „cămara zinelor” și este un sat într-un loc mai ferit unde oșenii din vechime își ascundeau fiicele, pruncii și nevestele din calea năvălitorilor.

Trece autobuzul 31 SM 2198 cu muncitorii la Huta. Stația de autobuz este în apropiere de casa lui Petru Mihoc avînd nr. 369 și de casa lui Dumitru Ciocan cu nr. 370, niște case superbe, cu treptele placate în întregime cu marmură.

„În centrul civic, îmi spune primarul, smulgîndu-mă din contemplația vilelor oșenilor, vom construi un bloc nou cu opt apartamente, iar jos, se vor amenaja spații comerciale”.

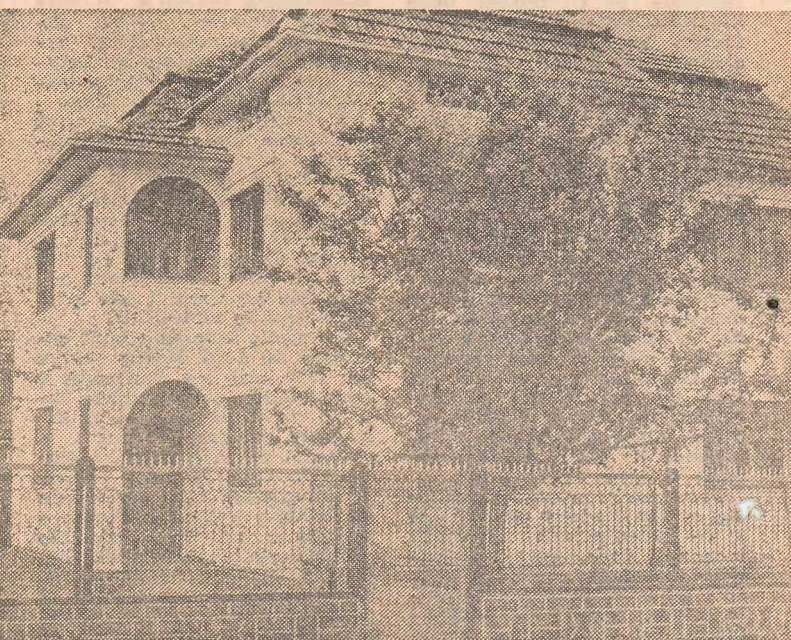
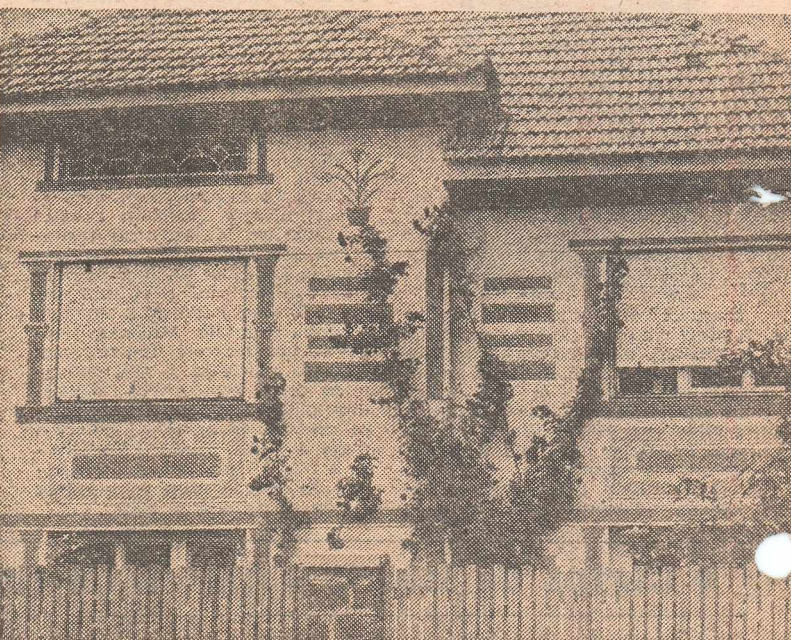
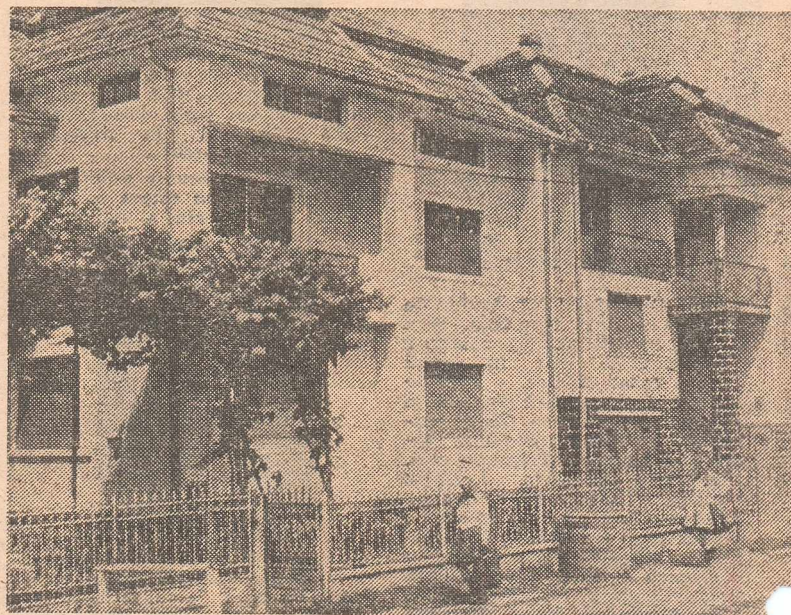
Peste 1000 de copii de vîrstă școlară înveselesc cu glumele lor, întrerupte de risete și joc,

comuna unde s-au născut și învață în cele mai bune condiții. Cu 220 de autoturisme și autoturisme de teren ARO comuna se situează, în această privință, pe locul întîi în județul Satu Mare.

O casă se „înstruțează” în Certeze ca și o mireasă: cu multă grijă și dragoste. Mireasa suportă complicate coafuri, vreme de cinci ore, pînă cînd aproape că-și pierde răbdarea, dar statutul rivnit de mireasă obligă la sacrificii. Timpul a devenit prețios și aici ca și aiurea. Maria Batîn din Certeze 87 nu așteaptă prea mult cînd e vorba de cosit: înșfacă coasa din cui și piatra de ascuțit și începe să taie iarba. Floarea Pop este președinta comitetului de femei pe comună de treizeci și trei de ani și este un fel de strateg în a mobiliza femeile la diferite acțiuni. Dacă bărbații sînt plecați să cîștige, femeile le rămîne multă treabă în gospodăria proprie. Huta, Moșeni (sate aparținătoare) și Certeze au livrat statului anul trecut 85 tone de carne, 220 de bovine, 92 porcine, 463 ovine, 3,8 tone carne de păsări, 9,6 tone carne de iepure, 1500 hl lapte de vacă, 175 hl lapte de oaie, 58 000 de ouă și 4 tone de lînă. Dintr-o poză realizată încă din 1965 de Ionuț G. Andron mă privește o tînără mireasă din satul Trip. „Ce face acum mireasa?” îl întreb pe muzeograful Remus Vărnăv. „Bine, e sănătoasă, are unsprezece copii, mi se răspunde, nu degeaba a fost fată faină”. Dintr-o altă poză, doi păcurări în gube sure par răsăriți chiar din trupul stîncii și privesc în jos spre turmele de oi, încît afirmația lui Florus despre străbunii noștri că trăiau „lipiți de munți” apare aici într-o lumină tulburătoare.

În 1987 s-a inaugurat tronsonul de cale ferată Satu Mare—Bicșad și oșenilor li s-a mai deschis o nouă poartă spre lume. Dar ei nu uită să se întoarcă mereu și mereu ca într-o transhumanță pe cont propriu și pe timp de sărbători acasă în locul unde răsună ca o poruncă supraomenească cetera, zongora și doba și în luncile unde fetele, după ce au adunat grijiulii flori albe de sinziene ies în miez de noapte la ape tainice să se scalde pentru a rămîne frumoase și curate ca apa neîn-cepută.

În aceste locuri suieră vîntul povești prin fluierale scorburilor de arbori ca prin gurile de lup ale stindardelor dacilor care au fost „cei mai viteji și mai dreپți dintre traci”. Urmașii lor de azi, oșenii cu pălării rotunde pe creștetul capului, au astăzi de lucru din plin și la ei acasă, dar mulți pleacă la muncă și în țară ca într-o expediție pașnică de unde se întorc mereu mai viteji în fapte de muncă și mai dreپți și bogați, cu o experiență de viață învățată nu din cărți, ci din propria existență, strînsă între copertile unei voințe, fascinantă și trăită clipă de clipă la cea mai înaltă tensiune. La tensiunea unei epoci în care eroismul e dimensiune cotidiană.

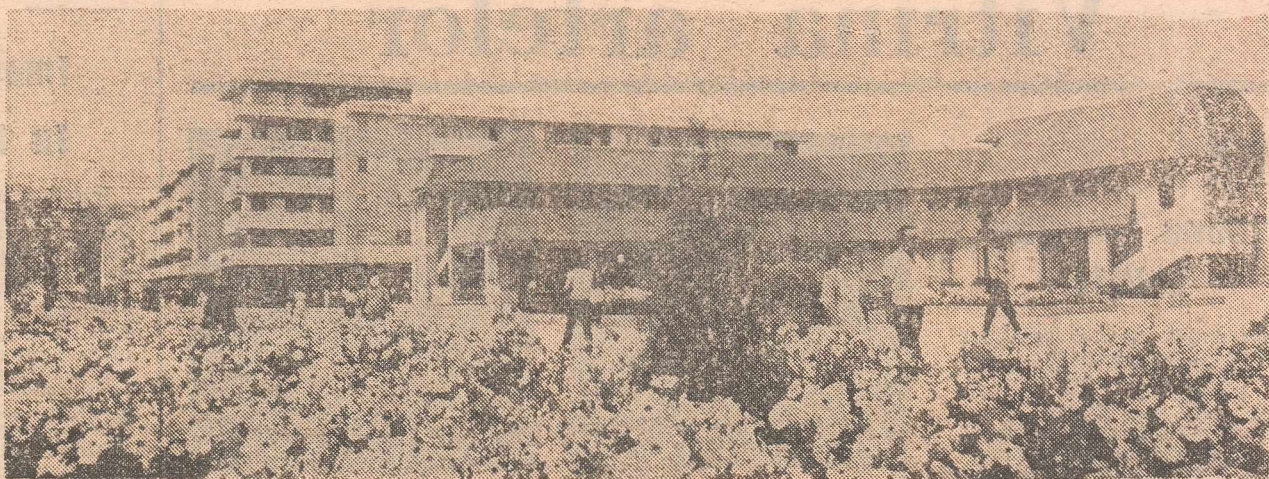
Că niciodată n-au existat în satele noastre case atît de frumoase, adevăr dovedit și de aceste imagini din Țara Oașului, din comuna C

Fotografii de ELENA

LOCALITĂȚILOR de fiecare cetățean

Comuna Certeze
Cl și din ora-
ALEXANDRU

De la un tirg de „trei lulele”,
la armoniile arhitecturii moderne
ale Pașcaniului

• Flacăra reportaj • Flacăra reportaj • Flacăra reportaj

„Pașcani, două minute”. Trenul scriștne din toate frinele, roțile și conținutul cîntecului, iar călătorii se grăbesc spre ușile vagoanelor într-o revărsare de voci și gesturi. N-am timp să-i răspund tovarășului meu de compartiment, care mă întreabă dacă am mai fost la Pașcani. Mă înscriu disciplinat în suvoitul care coboară, ocolind cu grijă „sparge-valul” compus din valizele și pachetele stivuite pe scară. Îmi revăd, totuși, camaradul fumind la geamul culoarului și, de pe peron, îi fac semn. Că, adică, n-am mai fost niciodată pe aici. Și cu asta, gata. Sint singur într-un oraș pe care nu-l mai văzusem și care, totuși, nu-mi era necunoscut.

Era doar tăcere

Încerc, încă de la început, să-l desprind din memoria trecutului în care-l fixaseră scrierile lui Mihail Sadoveanu. Pentru un moment, rămîn prizonierul acelei imagini, din care vechiul tirg se răsfrînge, tulbure și diform, ca dintr-o apă stătută. Pașcanii eroului lui Sadoveanu — Ion Ursu, Tirgul începutului de secol. De aici, de la gară, se întindeau mahalele sărăcăcioase, străbătute de ulițe înecate în noroi, serpuind pe lingă garduri putrede și închizîndu-se în fundături înguste și întunecoase. Căsuțe schiloade și bolnave de lepra timpului, scufundate în lut, priveau, prin geamuri de-o palmă, diminetile colbăite în care n-avea să se împlînească nimic. Micii negustori își trag obloanele de la dughene, stropesc cu apă și mătură în așteptarea clienților pe care-i îndeamnă la covrigi, fițil de lampă, tutun, turtă dulce. Alături, în maghernite coscovite, se asază lingă ferestre, mai la lumină, cizmarii, plăpumarii, coțocarii, croitorii, uitîndu-se, în răstimpuri, la altă lume, și mai mărunți, porniți spre dealul tirgului în speranța citorva kologani. Erau cotiugarii, îndemnîndu-si căii pricăliți spre izvorul de apă care ținea pe gura unui leu de aramă, de unde-si umpleau sacalele cu apa pe care, după chinul urcusului, o vindeau la casele din Vatră. Tot ei cărau tînișele de gaz, strigîndu-si marfa cu o voce cîntată și tristă. La urma toată, veneau cei fără nume, care strîngeau oase de prin santuri pentru o fabrică de zahăr.

Si apoi, tăcere. Meseriași țeseau afară să mai răsfeie, schimbau o vorbă, două cu vecinii, auzeau trecînd trenul și stiau cite ceasuri sint. Primeau copacii, iarba prăfuită, bălțile din drum, căseau și-si căutau de lucru prin curte. Seara umpleau crîmele, ascultînd indolisat pilnia unui gramfon care înfiora mahalaua. A doua zi, de la capăt. Proprietarul acestor suflete — Nunută Rosetti Roznovanu. Adică stăpîn peste douăzeci de mii de pogoane, unsprezece sate, tirgul și gara. Pașcanii începutului de secol: tirg de „trei dughene, trei lulele” cum spunea Sadoveanu.

Totul a început de la poartă

Sint tot în gară. Ascult larma sutelor de călători porniți, prin via Pașcani, în toate direcțiile țării. Unii, veniți doar să viziteze orașul, vor urca îndată treptele colinei care crește în față. Sint și eu printre ei. Primul pas în prezentul orașului este atît de tulburător încît mă smulge brusc din amintirea paginilor lui Sadoveanu. Înteleg că nu mă pot orienta după ele în noua geografie a orașului. Parcă am nimerit în altă parte. O explozie, pe verticală, din sticlă și beton, cu murmur de baladă încrustată în reliefuri, mă împinșă ca o ladă de zestre frumos împodobită.

Trec pe o stradă luminoasă, mărginită de blocuri impunătoare, cu magazine multicolore la parter. O bătrînă din fata mea se apleacă și culege o hirtie aruncată la întimplare. Privește nemulțumită în jur, apoi se înseninează: strada e din nou curată. Pe tăblița indicatoare citesc: Esplanada. Aceasta este marea mindrie și dragoste a păsănenilor. Esplanada este poarta spre frumos a orașului, ridicată peste pulbera dărîmăturilor

de odinioară. O mină fermecată a deschis zările, restituind geometriei puritatea clasică a liniei drepte, în care privirea-si găsește reazem și împăcare. Unul dintre plămîni orașului este aici. Cineva propune să numărăm treptele. Uităm aproape cu totii, căci ajunși la capăt rămînem cu ochii pironiți la privelistea care a început să cînte la picioarele noastre: întreg Cartierul Gării văzut de sus pare un imens stergar, ales cu motive populare.

Mai tirziu, după ce facem cunoștință, inginerul Radu Manciuc, adjunctul sefului Brigăzii de antrepriză constructivă montaj nr. 1 „Pașcani, îmi mărturiseste că s-a născut aici, în 1948, într-o casă ca multe altele de pe ulițele tirgului de altădată. În 1968, nu era nici un bloc în zona gării, iar cele câteva, cu două etaje, din „centru”, lăsau cu greu să se ghicească fizionomia orașului de mai tirziu. Îmi spune că 90 la sută din tot ce se vede este înălțat de cei aproape 300 de mesteri cîți are brigada. Exceptînd 3-4 „veterani”, toți sint tineri. Asadar, 287 constructori, cu 8 macarale și 12 schele, au ridicat din moloz un oraș nou. Inginerul privește în amintiri și-l văd zîmbînd: „Era în 1981, lucram în zona Străzii Ceferistilor, unde, pe atunci, era o mlaștină de toată frumusețea.

tioase, magazinele moderne. Le-am văzut, oare, trecînd prin Pașcani? Apoi îmi spune că Pașcaniul este mai ales un oraș al tinerilor. Îi găsești oriunde: în întreprinderi și pe san-tiere, în scoli și asezăminte pentru petrecerea timpului liber, adică la filme, biblioteci, pe stadion, la spectacole și dans la Centrul de cultură și creație socialistă „Cîntarea României”, la plimbare. Și la cofetărie? Mai ales, îmi zîmbeste, arătîndu-mi mesele ocupate.

Echilibrul centrului este asigurat cu eleganță de hotelul „Central” — edificiu care întrușchipează o aspirație mai veche a păsănenilor, aceea de a avea o casă mare și primitoare, care să-i reprezinte și în care să-si primească oaspeții. Impunător ca un zimbru care scrutează zările pînă la Siret și mai departe, conturul său străbătînd, la vreme de toamnă, încetosările sinilii, hotelul este unul dintre simbolurile orașului modern. „Cine trece pe la noi o dată, îmi spune seful restaurantului, Octav Matran, se va reîntoarce cu plăcere. Ne bucurăm că au început să vină turiști, inclusiv de peste hotare, și avem semne că, în anul viitor, numărul lor va crește.”

Îmi controlez ingrijorat ceasul, mai am încă timp, si ajung, urmînd o stradă în pantă lină, la Integrata de

Descoperind orașul la timpul prezent

Să tai poala și să fugi — cum zice ironic omul din popor. Scepticii clătinau din cap a lehamite, ne priveau amuzați ca la comedie, izbucneau în ris. Rideam și noi, ce să facem? Noroi pînă la genunchi, mașini impot-molite, dar, peste toate, „multă inimă”, căci stiam că o să reușim. La trasarea primului bloc, unul dintre lucrători a dispărut. Unde să fie? Îl vedem îndată cum iese la suprafață dintr-o groapă cu apă, ridică mina și se scufundă iar, arătîndu-ne, adică, adîncimea apei. Mai cu alume, mai cu un zîmbet, mergeam înainte. Tot acolo, la introducerea primelor utilita-je, din cuoa „Castorului” a zburat o rață sălbatică de pe orău. Și acum îmi vine să rid. Uite așa construim noi. De fiecare clădire ne leagă amintiri. Bucuria noastră a fost mereu și bucuria locuitorilor — oameni harnici și inimosi, care ne-au primit cu căldură și ne-au dat și o mină de ajutor. Ca atunci, în 1981, ca în totii anii care au urmat. Să revin, deci: în 1980, eram mobilizați la construirea Spitalului orășenesc, lucrare care era pe sfîrșite. Mai aveam de dinamitat fundatia unei macarale, pe locul căreia urma să ridicăm corpul de bucătărie. Am în-terrupt circulația pe o rază de 400 de metri și-mi amintesc de tăcerea grea care se lăsase peste oraș. Ei bine, aceea tăcere parcă o aud și acum. Exploziei de la fundatie i s-a răspuns cu o explozie de entuziasm a locuitorilor: tot Pașcaniul a știut atunci că munca pentru construirea spitalului a intrat în faza finală.

Timp pentru ilustrate

Mai privesc o dată Cartierul Gării — atît de evocator în amintirile ingine-rului Radu Manciuc — și mă regă-sesc, deodată, în plin centru. Sint multi tineri, în jurul meu, grăbîn-du-se spre stadion, unde astăzi, aflu, se va disputa un meci de fotbal. Trec zîmbitori, cu genti lungi agățate de umeri. Intru în cofetăria „Mol-dova” — curată și strălucitoare ca un pahar nou — și schimb citeva cuvînte cu vinzătoarea Doina Coman, tînără si ea, 23 de ani, lucrătoare de patru ani în comerț, născută în acest oraș. Îmi vorbește, fără s-o provoc, despre construcțiile noi, apartamentele spa-

in. Întreprinderile m-au emotionat în-totdeauna: poate că din cauza vieții lor interioare al cărei tainic fir l-am descoperit mai tirziu. Aceasta de aici este masivă, coplesindu-mă de la început prin contururile aspre, în-cheiate ferm în imagini de paralelo-gram. Directorul, Dumitru Bejenariu, mă ascultă amabil, făcîndu-mi, cu un gest larg, semn să mă așez. Sigur că da, îmi spune, aceasta este problema noastră principală: oamenii. Cu ei ne realizăm producția, ei fac ca orașul nostru să înceapă a fi un oraș mare. Cei mai multi sint tineri, chiar foarte tineri, îi vrem sănătoși și opti-miști pentru că ei sint inima întreprinderii. Pentru ei am construit un cămin care poate găzdui 1000 de lucrători, oferîndu-le camere lumi-noase în care televizorul și frigide-rul sint accesorii firești. Poate doresc să vizitez cantina? Este nouă și mo-dernă și se află la citiva metri de-părtare. Îi zăresc din stradă ferestre-le strălucitoare, dar văd venînd un autobuz și renunt în ultimul moment. Voi ajunge la gară pe un alt drum și asta mă încîntă.

Mă așez cu un oftat mulțumit lin-gă geam, înregistrînd, din mers, ca-ntr-un caleidoscop, imagini care se compun în diferite variante, pe măsura ce înaintăm pe străzi drepte și asfaltate. Lingă mine se asază un tînăr, așa că, din una în alta, intrăm în vorbă. Aflu că este electrician de vagoane la Întreprinderea mecanică de material rulant, că se numeste Ion Miron, are 24 de ani și, din 1985, este căsătorit. Soția, muncitoare si ea, lucrează împreună cu el, fiul lor, Cristian, are doi ani, este la creșa întreprinderii. Au primit locuință în zona gării și sint foarte mulțumiți că totul este aproape. Dacă se distrează? Bineînțeles! În primul rînd, merge în excursiile organizate de sin-dicatul întreprinderii. Așa a văzut Durăul, Vatra Dornei, nordul Moldo-vei. În rest, face si el ce face toată lumea: merge la Clubul C.F.R., la fil-me și spectacole, citește, joacă șah sau, pur și simplu, se plimbă cu soția și Cristian pe Esplanadă. Altcuiva ce să-mi spună? Ceea ce trebuia să în-teleg de la început: că este fericit.

Mă neliniștește dintr-o dată gîndul că n-am trimis nimănui nici un semn al trecerii mele pe aici: adică o scri-

soare sau o ilustrată. Gîndul îmi sfre-delește linistea și, pînă la urmă, cobor dîn autobuz. Hotărît lucru, la Pașcani devii sentimental. Cel mai bun reme-diu este să intri într-o librărie (nr. 2) în care pătrund prin uși înalte și scin-teietoare, observînd că totul este atît de nou încît nu mă mir cînd mi se spune că si librărul, Nicoleta Micu (21 de ani), se află în cea de-a treia zi de muncă. Miroase frumos a tencuială proaspătă, a lac și a vopsea. După un moment de ezitare, cer o carte de Sadoveanu dar nu o obțin, ultimul exemplar s-a vîndut ieri, trebuie să în-teleg, mă consolează Nicoleta, în orașul copilăriei marelui scriitor, opera sa se cumpără în primul rînd. Are, deja, altă comandă, să mai trec zilele viitoare. La Pașcani, adaugă, se ci-teste mult, în principal beletristică, apoi cărți tehnice si din Editura poli-tică. Despre ea are doar citeva lu-cruri de spus: se simte minunat la locul de muncă și visează să se sta-bilească repede în Pașcani, rezuînd la naveta de la Iași. Îmi aleg o ilus-trată, îi urez succes si mă opresc în dreptul unei scoli.

Sint în cea mai mare școală din oraș, nr. 6, mai încăpătoare decît aceea a domnului Trandafir — ale cărei urme se mai văd astăzi în Vatra Pașcanilor — de zece-douăzeci de ori. Dar despre asta aflu mai tirziu în cabinetul directoriei, profesoara Ga-briela Ciopraga. Se scuza că este foarte ocupată, are de pregătit forma-țiile pentru Festivalul național „Cîntarea României” — faza județea-nă, sună telefonul, „trebuie să asigu-răm cazarea copiilor” aud strigînd în aparat, se întoarce, apoi, amabilă spre mine, dar iar sună telefonul. „Sint cei de la inspectoratul școlar”, îmi sopteste cu mina pe receptor, „desi-gur că avem cîștigători la olimpiade”, le răspunde închizînd telefonul care sună imediat si atunci ridică dezarma-tă din umeri. Asta e. Îmi înlesnește, totuși, o întrevedere cu profesoara de istorie Elena Zanet care-mi oferă citeva date-reper despre trecutul orașului. Îi multumesc, mai zăbovesc doar un moment, cit să aflu că a terminat facultatea la Iași în 1983, că este mama unui copil, Alexandru, de 5 ani. Trec la tuteală printre cei mai mici cititori ai lui Sadoveanu, le fac semne prietenești și alerg spre gară.

Peroanele sint aglomerate, trenurile trec aproape unul după altul suierînd victorioase, acel du-te-vino al călăto-rilor devine ametoitor, realizez, în sfîrșit, iureșul popasului meu la Paș-cani. Îmi adun o clipă gîndurile în-cercînd să decupez dintre impresii o imagine cu care să plec la drum: îmi este aproape imposibil, căci încă nu știu ce m-a tulburat mai mult. Se înserează, pe dealul orașului ard lumi-nițele de la macarale, în preajma mea trec ceferisti preocupati și mă întreb, așa deodată, ce vede un feroviar păs-cănean în tumultul unei gări aglomera-te și astăzi și mine si totdeauna. Îmi răspunde Aurel Bișoc, seful sta-ției: la început, nu distingea călăto-rii; veneau, plecau, schimbau trenuri și alergau cu sticlele de apă pe peron. Apoi a observat că unii dintre ei coborau zilnic la Pașcani — umpleau treptele spre oraș, trezînd toate dimi-nețile somnoroase cu risul lor. Erau tineri, frumoși, entuziaști. Cu ei s-a ridicat, peste dărîmături vinete, noul Pașcani, cu ei întreprinderea de tri-cotaje și perdele „Siretul” a obținut titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. După citiva ani, avea să-i întîlnească la plimbare pe străzile orașului lor, cu copii de mină. Ei sint partea cea mai numeroasă a locuitorilor de aici. Despre toate care le-a văzut nu se miră: ceea ce s-a întîmplat la Pașcani reproduce, în mic, ceea ce s-a în-tîmplat cu toate orașele României socialiste de la Congresul al IX-lea încapace. Iar pe tineri îi privește cu duioșie și înțelegere: și el, cu ani în urmă, a coborît dintr-un tren asemă-nător și a rămas pentru totdeauna aici. Vede astăzi venînd turiști si este foar-te mulțumit. Așa se și cuvine.

Abia în compartiment îmi dau sea-ma că nu am trimis ilustrată, dar nu mă mai încercă nici o tristete, pen-tru că știu că mă voi întoarce, trebuie să mă reîntorc la Pașcani.

Vitrina artelor

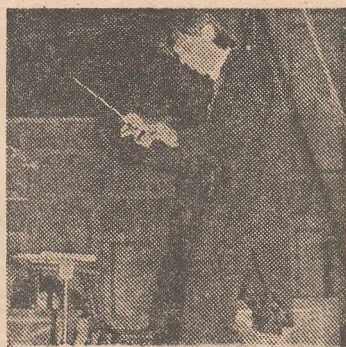
Muzică

Tribuna tinerilor soliști

Am zîmbit, deunăzi, ascultînd opiniile unii confrate: „avem interpreți tineri extraordinari de dotați, ce păcat că nu cîntă mai des pentru a se afirma”... Zîmbetul a fost prilejuit de cea de a doua jumătate a frazei, întrucît bucuria că România să posede generații de muzicieni din care să nu știi pe care valoare să o alegi, este dublată de multumirea faptului că acestia au unde să se manifeste! Nicînd, ca în acești ani, n-au existat atîtea concerte cu tineri protagoniști.

Diana Ligeti are 21 de ani. Este încă studentă la Conservatorul „G. Dima” din Cluj-Napoca, și, modestă, a abordat Concertul în Do major, pentru violoncel și orchestră de Joseph Haydn. Modestia face casă bună cu tineretea, deși Diana posedă calități ieșite din comun: muzicalitate și sensibilitate observate mai ales în Adagio, tehnica foarte bună relevată în Moderato, nuanțele duse pînă la extrem — pianissimo în registrul acut, sau fortissimo în cel grav, fără a face însă coarda Do să zîrnie, cum se mai întîmplă — tehnica de construcție a frazei cu toate subtilitățile respirației sale, pregătirea minuțioasă a cadentelor și sunetul cald al instrumentului, iată principalele însușiri care conduc spre convingerea că această tinăra este o autentică speranță a artei interpretative românești.

Mihăela Simolean este de o vîrstă apropiată antecesoarei sale soliste. Studentă în anul IV a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, ea a avut cîteva apariții notabile în public, dintre care cea bucurătoare cu orchestra „Quodlibet musicum” a atras atenția; fapt ce a determinat, probabil, programarea sa în această „Tribună”. Pînă aici toate bune, numai că muzica lui Edouard Lalo cere temperament năvalnic,

Florin Totan

pasiune și o adîncă înțelegere pentru mesajul său din „Simfonia Spaniolă” pentru vioară și orchestră; acestea, bineînțelese, pe lângă o tehnică instrumentală fără cusur. Să credem că tinăra violonistă a fost sub imperiul unei puternice emotivități, la început: doar așa am putea explica o supărătoare lipsă de acuratețe, neobișnuită la violonisti, precum și o evidentă sovăială. O oarecare revenire în Scherzando, dar apoi incalceala ritmică și moliciunea au pus iarăși stăpînire pe solistă. De această dată, Mihaela nu ne-a convins; și acordăm, totuși, încredere, deoarece oricare muzician are și cîte o seară nefastă. Poate, în viitor, un eventual Mozart, sau Mendelssohn Bartholdy ar conveni mai mult?

Dan Avramovici, o mai veche cunoștință a noastră, se află în cu totul altă situație. La cei 25 de ani ai săi, numele îi este cunoscut atît în țară cit și în străinătate; deoarece clarinetul său are sunetul catifelat și solistul — am văzut — face ceea ce vrea cu el, nuanțîndu-l de la piano la forte, fără „tipătul” obișnuit din registrul acut. De asemenea, putem adăuga o tehnică foarte bună, ca și cunoașterea stilistică — să nu uităm, la această vîrstă Avramovici cîntă frecvent lucrări din cele mai diferite epoci creatoare, mergînd pînă la limbiul și efectele scriiturii contemporane. Toate cele de mai sus l-au permis o interpretare minunată a Concertino-ului op. 26, pentru clari-

Diana Ligeti
Fotografii de B. OCTAVIAN

net și orchestră, de Carl Maria von Weber: un op romantic, dramatic, poate prea scurt pe cît am fi avut dorința de a-l mai asculta pe acest excelent instrumentist.

Florin Totan, dirijorul întregii manifestări, ni s-a părut — la prima vedere — un muzician deosebit de dotat. Acompaniamentul cameral în Haydn a fost fără reproș: cu toate încercăturile, Lalo s-a terminat cu bine: Weber a sunat așa cum trebuie înfățișat pînă la scoala națională germană de operă; iar cele patru interludii din opera „Peter Grimes”, scrisă în 1945 de compozitorul englez Benjamin Britten — muzică foarte rar cîntată la noi, în pofida splendorii ei — denotă seriozitatea acestui tinăr sef de orchestră care, preferînd o lucrare de construcție uneia cu emfază triumfală, a știut să conducă delicat intrările partidelor, dialogurile timbrale agogice frazelor de largă respirație și precizia ritmică: nuanțele au fost cele potrivite și nelipsite de acel suflu propriu lui Britten. Toate, fiind posibile datorită unei gestici clare și a studiului, vădit minuțios, conforme cerințelor partiturii. Dar, despre Florin Totan vom mai scrie, desigur; poate chiar la Botosani, acolo unde filarmonica aflată sub conducerea sa, de cîteva ani, cunoaște o nouă perioadă înfloritoare. Deocamdată atît!

CLAUDIU NEGULESCU

Plastică

Imaginarul în fierbere

Insistînd în definirea relațiilor dintre creația lui Petre Velicu și suprarealism (ori cu „arta fantastică”), putem pierde din vedere distincții mai importante, interesînd în chip direct efortul înnoitor al unor tineri. În cazul său, tot ce e important nu se impune ca atare ori, cel puțin, nu dintr-un început. „Fierberea aparte, fără program teoretic, a imaginarii” — cum foarte frumos caracterizează Adrian Gută, în catalog, elementul activ, de esență barocă, în tablourile lui Petre Velicu ne intrigă și, în final, ne seduce.

Detășindu-ne o clipă de efect, vom pătrunde mai sigur cauza. Să observăm, prin urmare, nu numai ce pictează Petre Velicu, dar și ce nu pictează (și, firește, nu expune). El nu pictează peisaje și naturi statice. Și nici eternele buchete cu flori. Fără să facem din aceasta procesul artiștilor specializați în „vederi” și, implicit, al abundenței expozițiilor cu o miză obișnuită, trebuie să remarcăm că realizarea unor compozitii de dimensiuni medii și mari precum și a unei vaste galerii de portrete presupune nu numai un angajament estetic complex, dar și o mare putere de muncă. Și, fără îndoială, un fel. Titlurile lucrărilor — fiindcă, iată, avem de-a face cu o seamă de imagini ce nu se pot dispensa de explicațiile conținute îndeobște într-un titlu — sînt indicații de parabolă: Manole, Icar, Oul dogmatic, Călăuza, Discobol, Podul, Centaur etc. Autorii de parabolă urmăresc un scenariu și cer, cu îndreptățire, de la public strădania de a-l decoda. Un peisagist de formație postimpresionistă — cum sînt majoritatea la noi — se aază cu seveletul înaintea unui motiv preferat ori vede cu ochii minții (fără să părăsească atelierul) sinteza unor motive preferate. Prea multă gîndire, autorul de peisaje postimpresioniste nu consumă, întrucît el apelează, automat, la un fond de mijloace și soluții. Cu alte cuvinte, pictează mereu ce a mai pictat, iar diferențele

dintre un tablou și altul sînt minime. La Petre Velicu fiecare tablou are o istorie: un moment de inspirație și o dezvoltare. Cînd vorbeam de un tel, aveam în vedere realitatea că gîndirea înseamnă orientare. O astfel de compoziție nu se desăvîrșește, ca un peisaj (esantion de stil) într-o sedintă, două. „Fierberea aparte... a imaginarii”, de care aminteam, are, totuși, un program, un esafodaj teoretic. Înainte de a fi un obiect, tabloul lui Petre Velicu e o teorie asupra tabloului, asupra funcțiilor acestuia și, nu în ultimul rînd, asupra atitudinii pe care trebuie să o adopte privitorul. O compoziție cu personaje cere desene preparatorii, o cugetare a întregului și a părților. Deși se crede că un tablou suprealist stă sub semnul improvizației, puține, foarte puține opere suprealiste ori aparținînd artei fantastice se compun direct la sevalet. Nu vreau să afirm că artistul transpune, pur și simplu, o imagine întrevăzută și elaborată, Imaginatia nu se manifestă parcat, ci continuu. Numai că, la sevalet, imaginatia află soluții plastice ideii înainte frîmintate și că modificările se petrec cu cauze dinăuntrul imaginii. „Fierberea aparte...” are loc în permanență. E un paradox. Dar ce nu e paradox în creație!

Am stăruît în chestiunea abordării compozițiilor semnate de Petre Velicu întrucît înțeleșurile și desfășurările ei nu se întîmplă spontan. Primul contact e oarecum deconcertant. Privitorul e socat și interesat să pîrceadă la adopțiune, dar e împiedicat la aceasta de memoria sa, controlată în cea mai mare parte de pictura postimpresionistă. Se înțelege că tablourile lui Petre Velicu au un public fidel. O secțiune a publicului curent, mai bine zis, care își definește existența și credințele cu ocazia unor astfel de expoziții. E vorba de acel tip de amator de artă foarte informat în treburile creației contemporane, de la noi și din lume, și care pune mare preț pe inteligența nonconformistă, „dezînhibată” cum însuși pictorul o numește. O carte despre suprealismul românesc — direcție cu mare prestigiu în cultura plastică europeană — trebuie să includă și un capitol dedicat tensionatelor compoziții ale lui Petre Velicu.

TUDOR OCTAVIAN

Film

„Rochia albă de dantelă”

„Un medic (Claudiu Bleont), un fotbalist (Andrei Fintî) și un profesor-sculptor (Alexandru Repan) sînt, toți trei — și au și fost, fiecare — îndrăgostiți de aceeași femeie: o frumoasă manechin la o Casă de modă specializată în rochiile de mirese (Diana Gheorghian).”

Acesta ar fi, în mare cadrul sentimental propus de scenariul scriitorului Dumitru Radu Popescu; și am putea spune, nu?, că pînă aici nu-l nimic nou sub soare. Altfel doar că peste acest cadru se suprapune, brutal, relația Viață-Moarte: din acest moment ecranul devine un suport vizual al unei strîine și mai ales dramatice confruntări etice, de comportament și atitudine în și asupra vieții!

Filmul regizat de Dan Pița este impresionant, iar discursul cinematografic al acestuia — solicitînd la maximum intuiția și cultura cinematografică ale spectatorului — pe aceeași măsură (că filmul are și succes la public, e incontestabil: importante însă mi s-au părut atenția și tăcerea desăvîrșită cu care un public, umplînd sala, urmărește desfășurarea peliculei!). Regăsim și aici, în „Rochia albă de dantelă”, cîteva dintre „datele” acestui regizor extrem de pretențios și bun profesionist, parcă niciodată mulțumit pe deplin de ceea ce face, niciodată comod și incomodînd întotdeauna — dacă prin incomodare înțelegem a solicita.

Interpretarea actoricească — punct cheie în mai toate filmele lui Dan Pița — incită și aici: Claudiu Bleont compune, într-un rol aș zice aproape de compoziție, un personaj lucid și cinic doar în aparență, evoluția personajului său este derutantă atîngînd uneori oribilul, pentru

a-l descoperi în final, totuși, un biet OM și el, slab și neputincios și revoltat mai ales în fața absurdului. Alexandru Repan ni se înfățișează de data asta într-un rol „moale”, al artistului ratat, drama sa constă din neputința de a renunța la o anumită îngîmfare” acum, cînd talentul său coboară spre asfințit. Andrei Fintî este acel individ bun pînă la a deveni aproape bleg — dar cald, fermecător prin capacitatea sa de sacrificiu, extrem de tare prin puterea de a decide. În sfîrșit: Diana Gheorghian, un „frumos, superb manechin” — dar nu ca meserie, ci devenind ea însăși un tragic manechin purtat de mîndrele destinului.

Regăsim, și aici, în acest film, acele demonstrații de cinematograf, dragi lui Dan Pița și folosite în manieră proprie (vezi, de pildă, tăierea părului eroinei — sub aparat! — aducînd, elogiul, de celebra secvență a tăierii părului mării actrițe Falconetti din filmul clasic suedez al lui C.Th. Dreyer; sau acele cîteva priviri ale lui Bleont adresate sălii, direct și aparent fără nici o legătură, ca și cum și-ar lua-o drept martor la propriile sale nedumeriri — trimițîndu-le cu gîndul la privirile lui Bran, și să nu fideți!). Regăsim, și aici, „pofa” de a filma a regizorului (momentul paradei modei rochiilor de mireasă de pe scenă — susținut cu brio în banda sonoră — o secvență antologică). Și mai regăsim — discret, foarte discret în acest ultim film al său, dar cu atît mai penetrant, cu atît mai de efect în contrapunct — umorul: acele cîteva replici sau situații care te scot, numai temporar, din zona tragicului, pentru a-ți da parcă răgaz printr-un zîmbet, sau un scurt hot de ris, să-ți revii — pentru a mai avea apoi curaj să privești, apoi, durerea în față!

Sînt numai cîteva însemnări acestea asupra unui film care se cere, sînt sigur, revăzut.

HORIA PĂTRAȘCU

Tineretea septuagenarului

La vîrstă de aproape 70 de ani, sculptorul C. Iordache a deschis, în Sala „Mercur” a Muzeului arheologic din Mangalia, o mică, dar inspirată expoziție reunind cîteva piese de vîrf ale îndelungatei și osirdioasele sale creații. Vechiul elev al lui Corneliu Medrea descoperă încă lumea (cum scria odată Dan Zamfirescu, comentîndu-i una din expoziții) cu „ochii entuziasmului”, reținînd din ea semne proaspete și simboluri trainice. Se impun atenției portretele de personaje istorice (Dromihete, Burebista, Decebal), de pionieri ai științei și tehnicii (Vulcă, Vialou, Coandă), de vedete sportive (Nadia Comăneci, Ilie Năstase), tratate cu un realism care nu exclude inefabilul încărcat de sugestii. O preferință tematică: tineretea, întrucîtă intr-o serie de lucrări („Tinerete”, „Eroinele”, „Sportivă” etc.) care respiră, deopotrivă, forță și grație. Statuaria lui C. Iordache e și robustă, dar și blajină la modul superior. Sculptorul știe că forța nu face caz de sine, că legea ei, cel pu-

țin în arta noastră, este înțelepciunea, care are, desigur, un enigmatic, un insondabil al ei ceva ce depășește. Artă lui e o artă calmă, de factură clasică, nu incifrînd, ci revelînd elevat niște sensuri, o artă care are harul ca, odată ajuns la ea, să-ți dea sentimentul că ea însăși meditează pentru tine.

Piese expoziției vor fi donate muzeului din Mangalia, mîrturisindu-se astfel, și pe această cale, atașamentul artistului față de publicul pe care, dintotdeauna, a înțeles să-l slujească fără altă răsplătă decît bucuria de a-i dăruia bucurii.

ILIE PURCARU

Drumurile poetului

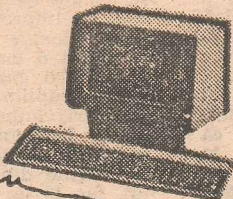
universală, instituția editoare are deopotrivă în vedere și faptul de a face cunoscută iubitorului de turism de peste hotare considerația de care se bucură astăzi în România literatura și arta, de a evidenția scriitorii și momente ale spiritualității românești. Punînd excelent în valoare sintagma turism și cultură, autorii reconstituie narativ și topografic drumurile și popasurile eminesciene ca o mărturie a legăturilor osmotice dintre Poet și pămîntul Tării. Peregrinările Luceafărului prin străinătate sînt „decupate” cu osîrde și „susținute” cu o laborioasă motivație documentară, Victor Crăciun și Vasile Smărăndescu ne conving că „drumurile eminesciene explică viziunea acestuia regăsită în problematica operei și publicisticii sale și se înfățișează ca însăși existența sa”, lucrarea reușind „să transpună la scara unei hărți o fulgerătoare și exemplară viață de om”.

MARIAN TEODORESCU

atelier literar

Amic Novăceanu

Diferența ca structură lirică, Spiridon Popescu și Nicolae Silade au în comun chinul invizibil, acela care face să crezi că poemele lor au fost scrise dintr-o dată, fără efort, în forma lor definitivă. Nu-i deloc așa: rotunjimea unui text poetic se obține greu, prin îndepărtarea treptată a materiei, până când ideea rămâne clară, fără încălcări inutile. Asemănarea, în acest sens, cu munca sculptorului care face aparent același lucru, eliberând din blocul de marmură, din aproape în aproape, statuia „gîndită” dinainte, nu-i prea fericită, înaintarea acestuia făcîndu-se de la formă spre conținut, în vreme ce poetul pleacă de la substanță în căutarea tiparului potrivit. Că există poezii care ajung de la bun început la textul definitiv nu înseamnă o contradicție a respecției observării: experiența, inspirația, intuiția educată și „duhul” poetic cu care au fost înzestrați ajută la înălțarea anticipată a inutilului.

Spiridon Popescu, căruia i-am acordat cîndva toate ferestrele Atelierului, a ajuns singur și de mai de mult la descoperirea și asimilarea unor astfel de taine, devenind, cel puțin pentru noi, o certitudine poetică. Și,

avem impresia, numai jocul întâmplărilor îl ține pe pragul neîmplinirii în volume de poezie, oferite cu generozitate altora, cu mult mai puțină zestre în sertare. Poate de aceea, dincolo de baladele sale desăvîrșite, lucrate cum observăm la prima lui prezentare în Atelier, pe frontiera fragilă dintre popular și cult, acum pare preocupat mai mult de definirea sinelui, a menirii poetului și poeziei sale. Există un oarecare strigăt în șoaptă, de nedumerire, în aceste poeme, un reproș frumos, nederanjant, dar acuzînd o neîndeplinire insatisfacție pentru modul în care se vede receptat și înțeles. Mai mult decît a-i recunoaște meritele și a-l îndemna să le cultive, computerul nu poate face, dar el, ca poet și electri-

cian între mineri gîrjeni, știe că scurtcircuitele sînt pline de neprevăzut.

Cu Nicolae Silade lucrurile sînt mai complicate: după ce l-a „admonestat” de mai multe ori pentru prea multa libertate față de forma poetică și de modul nesupravegheat al rostirii — lipsă punctuația, lipsă titlul, lipsă majuscula, etc. — sfîtuindu-l, chiar rugîndu-l, să nu-l mai inopertuneze, computerul a avut surpriza „supunerii” la obiect” prin cîteva sonete și octave demne de el. Îl bănuim în continuare de „indisciplină”, trecem cu vederea căutata afinitate arghezeană și-i facem loc alături, în iluzia că, treptat, tot căutîndu-se, își va da seama că nu avea nevoie să se caute deloc.

DARIE NOVĂCEANU ■

Ars poetica

Îndrăgostită, foc, de poezie,
Cum nici un cititor n-o să mai fie,
Moartea, plîngînd, îl roagă pe Poet
Să treacă Acheronul mai încet.

Poetul însă, om ciudat din fire,
Nu-i ia în seamă roua din privire,
Ci ispitit de maiul celălalt
Se-avîntă-n rin și-l trece dintr-un salt.

Apelul bătrînului naturalist

Oameni buni,
Să facem ceva pentru sosirea poezilor !...
Fără ei
Echilibrul ecologic se surpă :
Ei sînt
Singurele insecte din lume
Care se pricep să facă polenizarea
îngerilor.

Sînt ostenit...

Sînt ostenit de parcă aș fi aprins o stea.
Stinge, te rog, lumina, vreau s-ațipesc
oleacă.
Altfel nu cred, iubito, că miine voi putea
Să car prin zări bagajul cocorilor ce
oleacă.
Sînt ostenit de parcă aș fi aprins o stea.

Autumnală

Mai locuim cu cineva în mine
Și tare greu era, distinsă Doamnă,
Eu mă zbăteam să-mi țin curat frunzișul,
El, neglijent, mi-l tot pîta cu toamnă.

N-am mai putut să-l sufăr pîn' la urmă
Și m-am gîndit să-necore să-l dau afară,
Dar cum era, probabil, mai puternic
Fusei zvîrlit de-a bușilea pe scară.

Acum privește : eu plătesc chirle,
Iar el în mine, singur, se desfătă —
Ferie de cel orb, distinsă Doamnă,
Că nu-și zărește frunza niciodată.

SPIRIDON POPESCU

Albia visului

Cînd voi ieși din valea-nțunecată
cu nîmbul meu de gînduri străvezii,
să vii s-așculți cum albia seacă
spune povestea verbului a fi.

O, inima în veci nevindecată
mi-o-nvăluie un nor de nostalgii ;
ar vrea să cînte și ar vrea să tacă
și ar mai vrea să poată-nțineri.

Albe tăceri — adevărată pace —
în jurul meu ca bruma se așază.
Știu că murînd de moarte m-aș desface
înăripat în ingerul de pază,

dar visul unor ani de-odinioară
mă mai incîntă încă mă-nfioară.

Al treilea prag

Mă paraseși ca umbră-n inserare
spre a pătrunde-n cel din urmă vis ;
odihnă fericire împăcare
nu mai găsesc în cercul meu închis.

Că-mi lași inelul doar și o mînușă
nu pot să cred că te întorci cînd
o, cînd va fi să-mi bați din nou la ușă
tu inimă a lumilor o, cînd

mă voi întoarce trist în elemente
voi fi doar un cuvînt în gura ta,
punînd adaus vechilor amprente
sonetele durerii și o stea.

Arată-mi însă mila ta prin ere
și dobindesc puteri de înviere.

Doar tu, lumină lumii

Vezi, stelele se sting și-ncep să cadă
iar soarele se-ascunde în trecut.
De-acum, și orbul ar putea să vadă
în urmă iarbă și în față lut.

În locul lunii sus, pe metereze,
un inger negru lată s-a ivit
și somn revărsă peste cele treze,
uitarea peste cei ce-au adormit.

O nouă și cumplită profeție
în suflet se strecoară-nfiorîndu-l :
nu va rămîne din ce-a fost să fie
decît o-ndurerare și cuvîntul.

Deci în aceste înnoptări tirzili
doar tu lumină lumii îl poți fi.

N. SILADE

„O spectaculoasă fluorescență de talente”

(Urmare din pag. 9)

Iluzia plăcută de a fi făcut o ispravă și, poate, cîteva reușite. În alte cărți în care m-am străduit să citesc capodoperele trecutului nu cu imaginea altora despre ele, ci cu preocupările, sensibilitatea, gustul estetic al contemporaneității, am dorit să arăt evoluția continuă a clasicilor. Care colaborează cu fiecare epocă. Dacă știți ce să-i întreb.

— Dumeavoastră ați știut întotdeauna ?

— Am procedat în unele pagini cu ostentație, anexîndu-i cam abuziv ultimului și celui mai revoluționar curent artistic al vremii. De parcă n-aș fi fost conștient de forța ființelor nădravane de a nu se lăsa închise într-o unică formulă. Probabil și fiindcă aveam de înfruntat prejudecățile unei mentalități conservatoare. În sfîrșit, în anumite volume de sinteză am vrut să reamintesc că literatura și arta românească au inițiat drumuri noi în cultura lumii, altele ori au fost sincrone cu temele și valorile ei majore și că, în orice caz, operele noastre trebuie să fie privite și evaluate în acest context.

— Cum v-ați ales „eroii” acestor cărți ?

— M-au atras scriitorii care și-au afirmat deschis, răspicat, opiniile, au reprezentat o poziție ofensivă în viața ideilor, adevărînd că spiritul puternic a realizat totdeauna în artă mai mult decît spiritul cuminț. Și cei care au vorbit la fel de vehement, dar fără a ridica glasul. Cîteodată, în șoaptă. Ca într-o confidență presupunînd și solicitîndu-ți aceeași discreție, prietenii de drum lung, experți în enigmatice aparent dezlegate ale banalității. Și unii și alții împărtășesc convingerea că literatura este tărîmul privilegiat al examenelor de conștiință.

— Ați dorit cumva ca scriind despre ei să oferiți confesiuni degheizate despre dv. ?

— Admirăția purtată încă din adolescență unor cărți și scriitori a devenit, în volumele de critică, un fel de semnălmant al propriei identități. Destăinuire indirectă. În același timp, o modalitate de a înțelege literatura, izvoarele creației, resorturile ei întîmpe din inima însăși a operelor și din încordarea interioară a celor ce le-au scris.

— Aceste volume reprezintă,

printre altele, o pledoarie pentru renunțarea la vechi și false complexe. Pe ce se bazează încrederea în forța noastră culturală ?

— Pe lectură conjugată a scrierilor care apar la noi și în alte țări.

— Cum credeți că ar fi arătat literatura și arta românească fără acea cotitură din istoria noastră înăpăstiată în 1965 ?

— Ar fi rămas, probabil, între marginile strîmte ale unui fals realism, străin prin chemare adevărului și hărăzit prin funcțiune să măsluiască și să desfigureze. După 1965, culturii noastre i s-a deschis accesul spre metode de investigare și zone ale lumii pînă atunci interzise. Surisul, jocul, subzidiile visului, straturile mai adînci ale psihologiei au reintrat în literatură și artă. Și ceea ce se numea peiorativ „livrescul” a încetat să mai fie o greșală imprescriptibilă, cultura fiind înțeleasă ca mediul nutritiv al artistului, condiția necesară cunoașterii de sine, singurul cadru apt să-i releve și să-i impunească-că autenticitatea. După 1965 am asistat la o spectaculoasă fluorescență de talente în poezie, proză, critică, regie etc. E un fenomen care sare în ochi și împune. Persistă totuși în destule scrieri pornirea de a purifica realitatea de elemente inconvenabile. Sau de a trece pe lingă esențial mergîndu-se cînd spre pitoresc, cînd spre lăaturalnic ori direct spre insignifiant. Că artistul credincios vocației sale găsește, trebuie să găsească (dintr-o necesitate față de sine, față de ceilalți) mijlocul de a formula esențialul este însă o evidentă.

— De ce-ați trecut la un moment dat la roman ?

— Proza a fost o ispită de cum am pus mina pe condei. Nu m-am încumetat însă decît mai tîrziu. După primele două romane am încercat să ameliores rezultatele obținute. Descoperisem că pasionant nu-i atât că relatezi ceea ce știi, ci mai ales că dai peste ceea ce n-ai vrut să știi. Am mai descoperit că dacă romanul se nutrește din trăirile cele mai întîme, fiind un fel de despuiere, virful penitei trebuie să arate mai degrabă decît plaga, vina și răspunderea ta. Că ești dator să-ți înfrînți tendința foarte omenească de a-ți acorda alibiuri și mai cu

seamă de a face din mărturisirea scăderilor un motiv de orgoliu. Și abia după ce ai îndeplinit această clauză a observației de tine, îi poți judeca pe ceilalți. Mai e nevoie să adaug că un astfel de demers narativ se opune unei proze a ego-ului ? Sau că slujește de mediator indispensabil cu realul ?

— Așa cum n-a afirmat recent, de la cea mai înaltă tribună „trebuie să înțelegem bine realitatea lumii de astăzi”.

Iar în romanele dv., în general, se întîlnesc eroi contemporani nouă, eroi incapabili să se mintă pe ei înșiși, să se amăgească și care au o percepție exactă a evenimentelor, într-un decor care nu este familiar. De ce acest interes pentru ambianțe știute de toți, pentru personaje pe care le putem oricînd întîlni pe stradă ?

— Pentru că mi se pare mai profitabil să văd ceea ce vedem cu toții decît să inventez. Trag însă nădejdea că personajele, decorul, ambianța romanelor mele sugerează o tendință a realului, ceva din mișcarea lui, caută să deslușească un anume raport între imaginile înfățișate și semnificațiile zilelor pe care le traversăm.

— Unii dintre eroii dv. sînt implicați direct în istoria acestui secol, încearcă s-o domine atunci cînd le este potrivnică și chiar dacă nu reușesc întotdeauna, chiar dacă uneori sînt înfrinți, curajul lor de a lupta pînă la ultima suflare e superb. Alți eroi de-ai dv. își duc însă parca viața într-o seră protejată, sînt fragili, nepregătiți pentru o existență cit de cit mai aspră.

— Dacă opiniile dv. sînt drepte, dacă demarcația e atît de transantă, înseamnă c-ați numit unul din defectele grave ale prozelor mele. Poate însă că lucrurile nu stau chiar așa. Că de pildă, din unele pagini pe care le-am scris rezultă tăria vulnerabilității, ori dilemele celor puternici și prețul pe care-l plătesc pentru a apărea astfel. Și mai este ceva. M-am întîlnit de multe ori cu ființe dezarmate și care se apărău de brutalitatea existenței, trăind chiar, dacă nu sub un blindaj fără cusur, oricum, sub un invizibil protector. După cum am cunoscut individualități de o mare forță, în permanentă acțiune și ducînd cu ele carentele decurgînd din această atitudine, din această fire.

— As încerca să vă schițez un portret, în măsura în care

putem să cunoaștem pe un altul : sînteți un om mereu afabil, delicat, în relațiile cu ceilalți, chiar timid, ferindu-vă parca să ieșiți în evidență. Și totuși, cine vă știe mai deaproape v-a aflat și întransigent, și sigur de sine, și incisiv. Oare de aici să provină caracteristicile eroilor dv. ?

— Bănuiesc că sînt rudele mele cele mai apropiate.

— Ați intrat, de multă vreme, în lumea teatrului. Cum vi se pare ea ? Ce ați aflat deosebit în legătură cu actorii, de pildă ?

— În primăvara lui '61 Radu Beligan mi-a propus să lucrez ca secretar literar al Teatrului de Comedie. Cînd am intrat în ansamblu eram un exersat cititor de piese și un spectator cu vechi state de credință, dar nu văzusem niciodată sala dinspre scenă. Vreau să spun că nu știam mare lucru despre cei ce se întîlnesc cu ei înșiși printr-un personaj. Această lume pasionată pînă la obsesie de munca ei, capabilă de superbe devotamente, acum reunită în dăruirea unei reprezentări, acum divizată de orgoliu și ambiții, rămînea pentru mine o necunoscută. Mă fascina și mă speria. Tot ce aflasem despre oamenii scenei era contradictoriu. Observasem facultatea lor de a înțelege cu un excepțional simț al vieții legea subterană a unui caracter, nuanța în care li cărește o virtualitate. Însă remarcasem și înclinația de a primi împrejurările din teatru printr-o optică schimbînd proporțional dimensiunea faptelor. Desluseam o catastrofă în te miri ce sau un eveniment fericit într-o simplă promisiune. Constatasem, de asemenea, un dor de comunicare și o netăgăduită capacitate de înțelegere și afecțiune. Dar băgasem de seamă și că prietenii sau dușmăniile astăzi cheltuindu-se în cuvinte și gesturi superlative erau uitate uneori miine. Dispăreau fără urmă consecință, memorie.

— Rapida deplasare a sentimentelor în psihologia actorului ?

— Sau cristalizarea în acorduri sau dezacorduri trecătoare a unor porniri lăuntrice excesive și superficiale ? Orice, îmi ziceam, dar nicidecum indiferență față de ceilalți. Pe de altă parte, mă surprindea intensitatea cu care se concentrasem asupra lucrului, pentru a se risipi pe urmă în taclale și cancanuri, care sînt mărunțișul artei și artei mărunțișului. În sfîrșit, nu pricepeam cum pot sta alături luciditatea cu evidente naivități.

Perspicacitatea și credulitatea alternau vertiginos. După cum însuși de temeinicie, responsabilitate, asceză se împleteau cu o chemare aproape copilărească spre farsă și festă. Desigur, descifram în aceste porniri opuse caracteristicile unei profesii în care verbul „a fi” se învecinează cu „a părea”. Mă gîndeam la elementele dispartate din care se construiesc unitatea unui personaj și la numeroasele personaje din care se alcătuieste cariera unui actor. Mă gîndeam la nevoia artistului de a fi admirat și iubit. La energia pe care o investeste și o consumă seară de seară. La suferința lui cînd nu se poate exprima pe scenă și la destabilizarea nervoasă pricinuită de acuta frustrare. Ori la faptul că pinea fără aplauze înseamnă pentru un interpret o hrană care nu satură.

— Ați rămas, prin ani, la aceleași impresii ?

— Abia după ce am trăit mulți ani de zile alături de actori am înțeles cum se împacă o continuă și severă rezistență raționalistă cu disponibilitatea de a se amăgi, dubla vocație a unui simț critic fără greș și a unei dorințe de candoare și joc. Și mai cu seamă tensiunea acestor direcții asociate, ostile și ireductibile. Iar din clipa aceea am început să dau mai puțină importanță aspectelor colorate, violente și pînă la urmă monotone ale vieții într-un teatru. Mi-a devenit limpede că dacă universul oamenilor de teatru este unul aparte, greșită rămînd pe pragul particularităților care-ți iau ochii. Pentru că în meseria aceasta, ca în oricare alta, decisivă rămîne opțiunea fiecăruia în fața determinărilor. Altfel spus, că n-ai dreptul să trezi peste diferențele definitorii din această lume caracterizată prin pasiunea comună și prin incandescențe dăruiri. În rezumat, este o idee gata făcută că oamenii scenei ar fi așa sau așa. Aici ca și pretutindeni trebuie să deosebești și să distingi, nu să amesteci și să confunzi.

— Cunoașteți bine fenomenul teatral autohton. Cum l-ați caracterizat ?

— Teatrul românesc dispune de un rezervor inepuizabil de vocații actoricești. Și nu cunosc multe alte mișcări artistice capabile să ridice atît de sus și atît de intens trăirea pe scenă.

— Ultima replică vă aparține

— Sper să fie romanul la care lucrez în clipa de față.

— I-aș dori să fie o replică memorabilă.

Parcă de cînd lumea, cărușii pe șine ne poartă spre depărțări. „Rapidul 426 pleacă peste 5 minute...”. „Atenție, se închid ușile, urmează stația...”. Cuvinte care au devenit firești ca un bună ziua. Trenuri pleacă, trenuri vin. Un fapt normal, obișnuit. Poate nici n-am observat însă că, între timp, „trenule, mașină mică” s-a transformat într-o adevărată uzină pe roți. Că electrotehnica, mecanica fină, hidraulica sint pasagerii lui permanenți și necesari. Poate uităm, și e nedrept, că, în spatele rapidității și confortului călătoriilor noastre, mii de oameni se străduiesc cu gîndul și cu fața să modernizeze transporturile pe calea ferată. Acel uriaș sistem circulator prin care se mișcă viața țării. Institute, uzine se preocupă să întinerească vehiculele pe șine.

Tocmai această față nevăzută a căii ferate aveam s-o descoperim la Sesiunea de comunicări tehnico-științifice cu tema „Realizări și preocupări în dezvoltarea materialului rulant”, organizată de Institutul de Cercetare și Inginerie Tehnologică pentru Comprese și Material Rulant — ICSITCMR. Aproape 300 de participanți din țară și de peste hotare au prezentat, în cele 126 de lucrări, noi tehnologii și soluții tehnice moderne în domeniul transportului feroviar și urban. Să-i lăsăm însă pe invitații străini să-și spună părerea.

Director S. Colubiatnicov — U.R.S.S.: „Am constatat cu plăcere că specialiștii români au abordat domenii de mare nouitate. Sint convins că, în curînd, ei vor ajunge la cel mai înalt nivel mondial. Mulți dintre ei sint tineri, ceea ce asigură premisele progresului și în viitor. Au fost tratate aproape toate subansamblele mașinilor de transport și fiecare participant a putut să plece cu răspunsuri la cele mai actuale probleme ale construcției de locomotive. Am convenit să lărgim colaborarea științifică. Inginer șef F. Burian din R.P. Ungaria: „O mare parte din vagoanele și locomotivele Diesel-hidraulice din țara mea sint fabricate în România. Modernile vagoane pentru cereale de la Arad ating cel mai înalt nivel european. Pot spune că osiile și boghiurile purtînd marca fabricii din Balș sint cele mai valoroase din Europa”. P. Heinke, președintele firmei Inverco — R.F.G.: „Știu că România are o tradiție recunoscută în transportul feroviar. Vă cunosc țara fiindcă de 7 ani vin aici des avînd 256 parteneri de schimburi și colaborări. Si cu această ocazie mi-am fundamentat o idee, de altfel de mult clară pentru mine: pașii făcuți de România pe calea dezvoltării sint mari. Organizarea simpozionului excelentă”. Inginer șef L. Ubrich — R.D.G.: „Totul, foarte interesant. Un util schimb de păreri și experiențe într-o problematică largă, de vîrf. Sper într-o extindere a colaborării bilaterale”.

Glasul roților de tren

De 32 de ani, viața lui Dan Radu Mihăilescu poartă un ecuson pe care scrie: „Întreprinderea „23 August”. A așezat mereu lîngă el pasiune și dăruire, intrînd cu frunța sus pe poarta principală a meseriei.

Și ca stagiar și acum ca director al ICSITCMR, institutul din curtea mării uzine. De peste 3 decenii, inima lui bate în ritmul motoarelor de locomotivă. La simpozion a prezentat, împreună cu inginerii de la INMT și cei de la „23 August” un motor complet nou de 1900 C.P. cu consum de combustibil redus. Competitiv cu cele de mare performanță pe plan mondial. „În institut s-a realizat și un alt motor de 1400 C.P., aflat acum în probe. Îmbunătățirea energetică, randamentelor, presiunii de injecție a micșorat consumul de combustibil pe C.P.-oră. Tot în vederea îmbunătățirii economiceității, institutul nostru și întreprinderea „23 August”, unități legate printr-o veritabilă simbioză, au pus la punct o nouă familie de locomotive de manevră grea. Combinatele metalur-

ria. Invențiile și inovațiile sint sarcină de serviciu.” Demult, pe vremea cînd, deși inginer stagiar, lucra și ca mecanic de locomotivă pentru a deprinde alfabetul meseriei, Victor Mocănescu i-a spus bătrînului fochist din cabină: „Nea Lungule, eu voi schimba ceva la mașinăriile astea”. Și s-a ținut de cuvînt. Acum, deși cu părul cărunt, consideră că încă mai are cont deschis la promisiunea de atunci. Din cele 7 brevete, schițele și calculele lui s-au născut locomotivele de manevră grea între 450 și 1400 C.P. „La Dieselele clasice, fiecare osie e acționată de cite un motor electric. Cînd o roată patinează, trebuie limitat curentul și la celelalte motoare. Scade puterea de tracțiune. Am înlocuit cele 4—6 electromotoare cu unul singur, apt să transmită forța simultan la toate osiile și

masa de lucru. A conceput o schemă de înlocuire a celor 7 discuri de frînare cu unul singur montat la reductor, astfel că nu mai sint necesari nici saboții. Împreună cu șeful de secție Remus Paraschivescu a conceput o locomotivă nepoluantă. Cu gazele supuse unei ardări suplimentare, unor neutralizări, îmbogățiri în oxigen. Prima locomotivă cu răsuflarea curată a participat deja la intervențiile din tunelele metroului, iar 40 de surori ale ei sint cărușii uzinall. De altfel, Remus Paraschivescu, alt veteran al planșetei din ICSITCMR, a prezentat, împreună cu profesorii de la politehnica bucureșteană, un interesant studiu privind dinamica circulației cu viteze mari. O altă arhitectură a subansamblelor locomotivei va permite descărcarea osiilor conducătoare de o parte din efort. Se

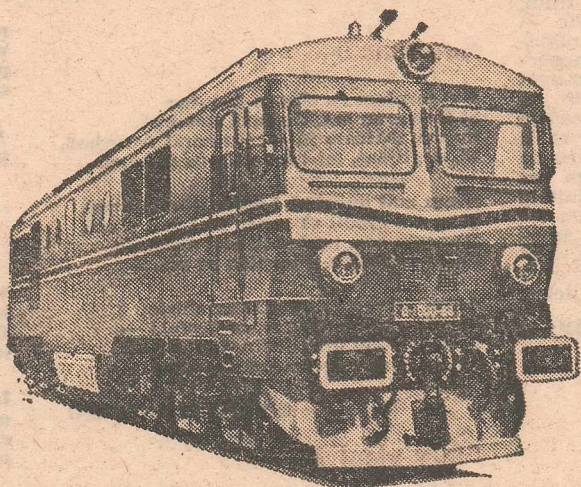
N-a fost nevoie. Examenale au fost trecute cu 10. Vorbește cu mîndrie de alte noi realizări. „Automotorul de 190 C.P. cu motor de autobuz se exportă în Polonia și Argentina. Exemplarele echipate cu 2 motoare au dat rezultate bune pe liniile CFR. Este un mijloc de transport eficient pe distanțe scurte, cu consum redus de combustibil, rapid, cu demaraje scurte, confortabil. Se află deja pe planșeta automotorului de 650 CP cu motor orizontal românesc și ne gîndim la modelul de 700—1400 CP cu transmisie în curent alternativ”.

Asistăm la o demonstrație ciudată. O locomotivă cu pneuri — ați citit bine, cu cauciucuri, — și motor de camion se deplasează pe șosea, apoi cu niște roți-ghidaje, încalcă șinele și tractează 5 vagoane. Vehiculul rutier și feroviar face treaba unei locomotive de 450—700 CP și consumă mai puțină motorină. Se simte la fel de bine și pe asfalt și pe linii, dar, pînă una alta, își demonstrează virtuțile în mijlocul mării. Patru astfel de vehicule realizate de „23 August” și ICSITCMR manevrează vagoanele de pe puntea feriboturilor românești pe ruta Constanța—Istambul.

Intr-un ajun de revelion, un metrou cu „inimă” schimbătoare prin întunericul tunelelor din adînc. Trenul galben nu mai era propulsat de clasicele motoare de curent continuu, ci de unele asincrone rotative montate în boghiuri. Viteza și oprirea se comandau doar printr-un buton de potențiomtru. Mihai Juncu și cercetătorii de la ICSITMTAE Craiova experimentau un metrou al viitorului, cu motoare de curent alternativ. Peste 100 km la bord fără nici un eveniment. Doar consumul de energie mai mic. În radiațiile tiristorilor montați în locul scaunelor fuseseră aranjați brăduleți cu betală. Bătea la ușă un an nou, bătea la ușă o nouă tinerete a metroului. „Motoarele asincrone cresc fiabilitatea. Nu mai sint necesare colectoarele cu perii supuse unei uzuri permanente, explică șeful de colectiv M. Juncu. Consumul de energie se reduce cu circa 15%. La demaraje nu se mai risipește energie pe rezistențele de pornire, iar la frînare, energia cinetică se convertește în electrică, reîntorsă în rețea. Motoarele de curent continuu învîrteau ambele osii cu aceeași viteză, indiferent de condițiile șinei. Ansamblul de motoare asincrone, mai ușoare cu 500 kg și cu 30% mai puțin cupru, permit acționarea independentă a osiilor. Se realizează și economii de argint, nemăfiînd necesare contactele controlerelor. Rama 23 a Întreprinderii de Exploatare Metrou, trimisă la Craiova pentru a fi echipată cu noul sistem de acționare, a parcurs fără defecțiuni 100.000 km în timpul probelor de duranță”. În paralel, cercetătorii Ion Dan și Ion Strănescu de la ICPE au realizat o altă acționare modernă a metroulilor cu variatoare de tensiune continuă. Ea va moderniza parcul actual pînă la implementarea generației noi de motoare craiovene.

Trenuri pleacă, trenuri vin. Poartă cu ele și gîndul unor oameni rămași statornic lîngă o planșetă sau într-o hală.

FLORIN CONDURĂTEANU

Cine dă puterea locomotivei

gice, chimice, triajele execută zilnic manevre cu sute de vagoane, tractîndu-le cu locomotive clasice, de viteză și putere. Tipurile moderne de locomotive de manevră cu echipamentele de tracțiune modificate de specialiștii Institutului nostru rulează însă economic la viteze mici, de maximum 20 km/oră, nu la 60—80. Astfel, consumul de motorină scade cu 20—25%. Transportul de călători pe distanțe mai scurte de 150 km, se poate efectua cu trenuri tip automotor. Această soluție conduce și ea la economii de combustibil. Documentele pentru Congresul al XIV-lea, prefigurînd un viitor îndrăzneț pentru țară, acordă atenție și dezvoltării transporturilor. Trenul rămîne cel mai economic mijloc de transport, cel mai adaptat exigențelor ecologice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat orientări prețioase privind modernizarea vehiculelor de transport pe calea ferată pornind de la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în vederea optimizării lor și îmbunătățirii economiceității. Aceste indicații clarvăzătoare au constituit un imbold și o călăuză în cercetările noastre. Vizăm sporirea vitezei de circulație, a încărcării pe osie, elaborarea de tehnologii competitive, creșterea în continuare a gradului de tipizare.” Despre munca lui de-o viață, directorul Dan Radu Mihăilescu spune doar atît: „Mi-am făcut dato-

să preîntîmpine patinarea. Motorul unic, cuplat la un reductor cu două regimuri (de manevră sau de circulație pe distanțe mai lungi) permite utilizarea lucrului mecanic cu randamente mai bune. O locomotivă de tip nou de 84 t tractează aceleași garnituri ca una de 126 t. Consumul de combustibil scade și prin rulajul ei economic, la viteze mici. Economia de motoare și metal a ieftinit locomotiva cu peste un milion lei”. Dar V. Mocănescu a mai găsit și alte rezolvări constructive pentru a face locomotivele să nu mai fie supraponderale. De exemplu, capota a devenit și rezervor de motorină. S-a renunțat astfel și la pompa și la sistemele electrice aferente. Economii, fiabilitate crescută. „Locomotivele nu pot însă slăbi prea mult. E necesară o greutate minimă pentru a realiza aderența pe șine, deci tracțiunea. Ne-am gîndit să nu le mai lăstăm cu metal, ci cu beton. Acesta se toarnă în ramele locomotivei și participă atît la structura de rezistență cit și la atenuarea vibrațiilor. Metalul este înlocuit cu un produs mai ieftin, care coboară și centrul de greutate sporind performanțele la drum”. Deja 50 de locomotive poartă fiecare în scheletul ei cite 12—14 t beton. S-au economisit peste 600 t metal în valoare de circa 30 milioane lei. Ideile nu-i dau pace inginerului Mocănescu. Îi găsesc însă mereu ușa deschisă și-l află la

estimează o diminuare cu 15% a solicitării și uzurii trenului de rulare și liniilor. Victor Mocănescu l-a adus la simpozion și pe fiul său, încă licean. „Îmi doresc să-i încoltească și lui pasiunea pentru lumea captivantă a căilor ferate. Dragostea de locomotive e patimă grea. Nu mi-a dat nici o dată vacanță, dar mi-a dăruit și multe satisfacții. Cîneva din familie trebuie să preia abonamentul cu care gîndul meu a călătorit o viață în cabinele locomotivelor.”

Trenul galben fără cai, dar cu motor asincron

Destinul lui Constantin Cocenescu a mers în paralel cu cel al locomotivelor, precum nedespărțite sîne gemene. „În 1965, într-o hală cu 100 de oameni prîndea viața prima locomotivă Diesel hidraulică. În 1968, exista deja o fabrică cu 12 hale și 1500 de muncitori. Tara și, împreună cu ea, Întreprinderea „23 August”, se ridica spre o nouă viață. Sub suflul proaspăt adus de Congresul IX care a așezat la cîrma țării pe cel mai bun fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astăzi, locomotivele românești aleargă în 26 de țări din 4 continente”. Constantin Cocenescu s-a aflat în preajma lor în înfruntarea cu arșița Africii și coastele Munților Rodopi. Să le ajute cu priceperea lui.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Din științele pămîntului

Ne-am ocupat, într-un trecut articol (din 5 mai 1989) de începuturile geografiei românești, insistînd asupra semnificației științifico-filosofice a operei ctitorului școlii respective de la noi, ilustrul savant Simion Mehedinți. Ne propunem, de această dată, să evocăm pe alții trei reprezentanți ai științelor Pămîntului de la noi, anume doi geografi și un geolog.

Petre Cotet s-a născut la 20 ianuarie 1914, la Hotărani-Fărcașele (judetul Olt) și ne-a părăsit acum un an și ceva, la mijlocul lunii august 1989. În 1938 a devenit licențiat al Facultății de Științe din București, unde zece ani mai tîrziu și-a susținut cum arătam, doctoratul, sub îndrumarea profesorului Vintilă Mihăilescu. Din anul 1950 a devenit conferențiar, iar din 1970 profesor de geografie la Universitatea din București, fiind distins și

cu Premiul de Stat. Între 1954 și 1968 a fost cercetător de geografie fizică la Institutul de Cercetări Geografice al României (I.C.G.R.) și la Institutul de Geologie și Geografie al Academiei R.S.R., participînd la elaborarea marilor lucrări de sinteză din această perioadă.

O personalitate de prim rang a geografiei românești a fost profesorul Vintilă Mihăilescu (19 aprilie 1890 — 27 mai 1978), membru corespondent al Academiei Române (din 1939), apoi membru titular al Academiei R.S.R. (1974). A fost licențiat în drept (1913), de asemenea în litere și filosofie — specialitatea geografie (1914) al Universității din București, iar doctoratul în geografie l-a susținut în 1924, tot aici, sub îndrumarea lui S. Mehedinți, cu teza *Vlăstia și Moștisea. Evoluția a două regiuni din Cîmpia*

Română — considerată un adevărat model de geografie comparată. A fost, timp de două decenii, începînd din 1915, profesor secundar de geografie, iar din 1919 a fost totodată cadru didactic în învățămîntul superior, între 1935 și 1950 funcționînd ca profesor la Universitatea din București (ulterior — profesor consultant). A fost director-fondator al Institutului de Cercetări Geografice al României, președinte de onoare al Societății Geografice Române, membru și membru de onoare a numeroase societăți străine de specialitate.

A manifestat de timpuriu preocuparea de a pasi pe căi neumblate. O lucrare de seminar la profesorul S. Mehedinți (București, din punct de vedere antropogeografie și etnografie, 1915), constituie un pionierat românesc în geografia oraselor. A adus și alte contribuții însemnate în studiul țiurilor de orase și sate de la noi, ca: *Așezările omenești din Cîmpia Română* (1924 — distinsă cu premiul „Hilal”) și *O hartă a așezărilor rucate din România* (1934). Au rămas de la el studiul de analiză morfologică a unor regiuni naturale ale

României, de pildă *Carpații sud-estici de pe teritoriul României* (1963 — premiul „Gheorghe Munteanu-Murgoci” al Academiei), de asemenea, lucrări de sinteză și de teorie a geografiei: *România. Geografie fizică* (1936), *Geografia fizică a României* (1969), *Considerații asupra geografiei ea știință* (1945), *Geografia teoretică* (1968).

Aprofundînd problemele de climatologie, a introdus conceptul de *topoclimă* și a separat în mod judicios spațiile microclimatice de pe teritoriul României.

Un valoros geolog și paleontolog, provenit dintr-o familie de învățători, a fost *Mircea Paucă* (23 iulie 1903 — 15 august 1988), născut la Bălușeni (judetul Botosani), licențiat în științe naturale (1926) și geologie aplicată (1927) al Universității din București. Si-a susținut doctoratul în paleobiologie la Universitatea din Viena, cu o teză privind fauna și flora fosile din oligocen de la Suslănești-Muscel (1933). A urcat, începînd din 1925 (încă student) toate treptele ierarhiei didactice, devenind finalmente profesor de paleontologie la U-

niversitatea din București și ulterior la Institutul de Mine. A activat totodată la Institutul Geologic al României și la Comitetul de Stat al Geologiei.

Promotor al studiilor de paleobiologie, de paleoontologie și de paleoecologie, Mircea Paucă a determinat peste 20 specii de pesti fosili. A elaborat însemnate studii de stratigrafie și de tectonică, publicînd lucrări ca *Geologia Depresiunii Transilvaniei* (în colaborare, 1970). Noi criterii în stratigrafia miocenului sarmatian (1976), Neogenul din bazinele externe ale Munților Apuseni (1954). Alte scrieri ale sale tratează despre cercetări geologice în Munții Codru și Moma (1941), bazinele neogene de la Beiuș (1932) etc. A fost un om prin excelență activ, foarte pretut de colegi și discipoli, în același timp totdeauna modest. Era extrem de minuțios și într-un rînd și-a exorinat un adevărat crez de cercetător spunînd: „Operele capitale au la bază o înfinitate de contribuții mici.”

I. M. ȘTEFAN

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ De la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Dolj ca răspuns la scrisoarea trimisă nouă de către Marin Romanescu din satul Braniste, comuna Podari: „cererea petentului pentru instalarea postului telefonic la domiciliu a fost aprobată de conducerea unității noastre anterior depunerii sesizării la dumneavoastră”. Ar. fi, poate de pus câteva întrebări. Dar, cum totul e bine cind se sfîrșește cu bine, nu ne rămîne decît să-i dorim lui Marin Romanescu să nu aibă nevoie să apeleze la serviciul „deranjamente”.

■ Ca răspuns la scrisoarea lui Petru Birsan din Ludus, I.E.I.R.I. E.D.E.E.T. Tirgu Mures ne comunică: „Reclamația este întemeiată și abonatul a fost invitat cu prima scrisoare de răspuns pentru a se recalcula factura care a fost emisă pe baza unui consum mai ridicat într-un trimestru anterior”. Cum nu înțelegem ce este cu „prima scrisoare de răspuns”, am recitat atent adresa primită. Redăm întocmai paragraful care ne-a explicat misterul: „Scrisoarea care a parvenit redacției dumneavoastră este al treilea exemplar al unei scrisori care a fost trimisă întreprinderii noastre și redacției ziarului local „Steaua Roșie”, și la care s-a răspuns prin adresele 7526 din 25 septembrie 1989 și respectiv, 7838 din 25 septembrie 1989”.

O regulă elementară de conduită ne cere ca atunci cind ne adresăm unui for să așteptăm răspunsul înainte de a solicita altele instituții în aceeași problemă, nu? Din păcate, Petru Birsan nu este unicul cititor al revistei care nu cunoaște (sau, doar nu respectă) regula amintită!

■ Si tot de la I.E.I.R.I. E.D.E.E.T., de astă-dată, din Constanta, către care am dirijat scrisoarea lui Constantin Asofroniu, referitoare la facturarea consumului de energie electrică, aflăm că „în luna august 1989, pe baza citirii contorului de către incasatorul I.R.E.C. s-a reglementat situația, prin stornarea consumului eronat incasat”.

Deoarece considerăm că sublinierea din finalul răspunsului interesează un număr important de cititori, ne permitem să o reproducem, cu speranța că ea va fi și reținută: „Este necesar, pentru evitarea unor asemenea neînțelegeri, să vă luați toate măsurile necesare pentru a fi prezent la domiciliu un membru al familiei în data cind se citește contorul, eliminînd, astfel, pe viitor, greșelile de incasare”.

■ Pentru a doua oară la redacție

■ Din Cluj-Napoca primim o nouă scrisoare de la cititoarea noastră, Ana Horincar. În răspunsul la prima sa scrisoare, publicat de noi în numărul 21 al revistei, din 26 mai 1989, Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca ne asigură că în decurs de două luni, dată fiind starea sănătății sale și recomandarea medicilor privind asigurarea unor condiții corespunzătoare de muncă, petenta va fi încadrată definitiv pe post de laborantă.

Din această a doua scrisoare aflăm însă că singura „favoa-re” care i s-a făcut după apariția răspunsului mai sus citat,

Scrisoare necomentată

Haltă la stîină!

„Intimplător, în ziua de 19 septembrie 1989, mă aflu în trenul 1322, care circulă pe ruta Giurgiu — București Progresu. La orele 17.22, nu mică mi-a fost mirarea văzînd cum garnitura oprește în plin cîmp, între Comana și Grădiștea, în dreptul unei stîni de oi. Firește, am privit pe fereastră să aflu ce se întîmplă. Ca mine, toți ceilalți călători. Ei bine, ce credeți că am văzut? Unul din mecanicii locomotivei a coborît și s-a dus la stîna în dreptul căreia oprește. După circa 7 minute, s-a întors cu o sacoașă plină cu brînză cumpărată de la baci.

Cum e posibil, m-am întreb, și continui să mă întreb, ca să confundez cineva o garnitură de tren cu un autoturism pe care îl poate opri unde dorește? Ce părere au cei doi conducători care au însoțit trenul și sub privirea cărora s-a desfășurat episodul descris? Ca să nu mai vorbim despre părerea conducătorii Regionalei Căi Ferate București!”

NICOLAE BURCIU, București

a fost interdicția de a mai frecventa cursul de calificare pe care îl începuse. „Medicii se străduiesc să mă redea societății și celor doi copii pe care doresc să-i cresc și să-i educ, adaugă în încheiere Ana Horincar, dar toate eforturile lor se dovedesc inutile din cauza condițiilor de muncă”.

Comentariile sint, credem, de prisos. Așteptăm un răspuns corect, real de astă dată, la care legile țării, legile nescrise ale omeniei îi obligă pe cei răspunzători.

■ „După ce în iunie v-am scris rugîndu-vă să mă ajutați în problema apei reci, în august, am fost chemat la Consiliul popular, mi s-a promis că totul se va rezolva pînă la 10 septembrie — ne scrie Constantin Enășescu din Hațeg. Numai că pînă acum totul este ca și mai înainte”. Pînă cind — întrebăm noi, care continuăm să așteptăm răspuns la scrisoarea trimisă.

De la Direcțiile pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale

■ Din Cimpia Turzii, primim următorul răspuns: Urmare solicitării Marceliei Curșeu, absolventă a Liceului metalurgic, promoția 1984, conducerea Combinatului metalurgic a aprobat încadrarea ei la această unitate.

■ Analizînd cererea lui Costică Baci, D.P.M.O.S. Galați l-a repartizat să lucreze la întreprinderea Județeană de Producție Industrială și Prestări Servicii Vaslui.

■ În urma discutării situației Corneliiei Spătaru, D.P.M.O.S. Galați a hotărît încadrarea în muncă a acesteia cu contract de muncă pe durată nedeterminată.

■ Urmare scrisorii lui Paul Tâlpeanu din comuna Șelaru, care ne solicita sprijin pentru încadrare, D.P.M.O.S. Dimbovița ne răspunde că petentul a fost repartizat la întreprinderea de electrozi siderurgici Titu.

D'ale locatarilor

■ Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca îl anunță și pe această cale pe Aron Alexandru, care sesiza prin intermediul revistei noastre faptul că apartamentul pe care îl ocupă este deseori inundat de către locatara de la etajul superior, Niculina Sandu, că aceasta s-a obligat să remedieze viciile instalațiilor sanitare din apartamentul pe care îl deține.

■ Cu o problemă asemănătoare ni s-a adresat și Cristina Cotoșman din Timișoara. Drept răspuns, de la G.I.G.C.L. Timiș primim următoarele: „Pentru o mai bună furnizare a apei calde și reci la populație, se are în vedere execuția unui nou punct termic cu rezervor propriu și alimentare cu apă din rețeaua magistrală de apă rece, fapt ce va rezolva definitiv alimentarea cu apă caldă și rece a blocurilor din zonă”.

■ În ceea ce privește scrisoarea adresată nouă de Asociația locatarilor din blocul P.M.20, strada Prevederii din București, care reclama întîrzierea efectuării unor reparații la părțile comune ale imobilului, I.C.R.A.L. „Vitan” ne anunță că respectivele reparații au și fost executate la data primirii de către noi a răspunsului.

■ De la Procuratura generală a R.S.R. sintem anunțați că în urma scrisorii primite din partea cititorului nostru Iosif Szekely din Petroșani cele sesizate de acesta au fost examinate și constatîndu-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ La scrisoarea adresată nouă de către Vasile Gheorghe din comuna Reviga, județul Ialomița, om al muncii la A.R.M.C.T. București, care ne solicita sprijin pentru repartizarea unei locuințe din fondul locativ de stat, Consiliul popular al sectorului 5 răspunde: „În conformitate cu prevederile Legii 5/1973, neavînd domiciliul stabil în București, nu puteți beneficia de închirierea unei locuințe din fondul de stat în acest oraș.”

■ Pensionar peste noapte. Nelămurit asupra retinerii din pensie a sumei de 300 de lei drept contribuția conformă Legii 1/1985, pensionarul Dumitru Băcanu din Brăila s-a adresat circumscriptiei financiare. Unde, ce credeți că a aflat? Că suma respectivă este corect calculată, deoarece rezultă din cumulul celor două venituri: pensia sa și a soției. Cetățeanul s-ar fi declarat, probabil, mulțumit cu explicația, dacă nu s-ar fi ivit

altă problemă: Ionica Băcanu nu a fost niciodată salariată (!!).

■ „S-au ținut de cuvînt”. Blocurile 20 bis și 18 b + c din strada Vatra Dornei din București, sector 4, încadrează un teren destinat spațiului verde — ne scrie Cornelia Androvici. Numai că respectivul spațiu a ajuns teren de fotbal. Zilnic, aici dispută meciuri cei între 3 și 40 de ani. Rezultatul? Gălăgie, praf, mizerie, geamuri sparte, amenințări. După repetate intervenții, asociația de locatari a blocului 20 bis primește de la A.D.P. sector 4 o adresă în care se spune: „S-a dispus compartimentului Spații verzi să procedeze la plantarea terenului reclamat, cu arbori, arbuști și la gazonarea lui în primăvara anului 1989”. În loc de arbori și arbuști, însă, locatarii exasperați de asteptare s-au trezit cu „exprimarea nedumeririi” că am primit un asemenea răspuns pe care dinșii (A.D.P. sector 4) nu îl vor onora”. Și s-au ținut de cuvînt!

■ Întrebare. „Avînd nevoie de o informație referitoare la plecarea din Cimpia Turzii (gară care deservește și Turda) a acceleratului 421, am sunat la Agenția de voiaj C.F.R. După îndelungi apeluri, la ora 16.30 mi s-a comunicat că agenția are program numai pînă la ora 15. Aveam să aflu că, de fapt, programul se încheie la ora 20. Am sunat la gară, solicitînd serviciul informații: surprinsă, că nu știu deja, telefonista mi-a explicat că de 4 luni acesta a fost desființat (ca, de altfel, și serviciul „bagaie de mină”). Cum este posibil ca o gară care deservește două orease cu o pondere industrială de talie republicană, în care funcționează atîtea unități la care vin oameni din toată țara să nu (mai) aibă serviciu de informații și bagaje de mină?”

Răspunsul îl așteptăm de la Regionala Căi Ferate Cluj.

■ „Corectitudine”. În repetate rînduri, ne scrie Florica Stiuță din București, am așteptat zadarnic pensia alimentară cuvenită fiului meu minor, pensie pe care trebuie să o primesc lunar, cum lunar trebuie să se rețină suma respectivă din retribuția fostului meu soț, om al muncii la I.A.M.S.A.T. București. Deplasîndu-mă la întreprindere, am fost de-a dreptul bruscată de persoanele din serviciul contabilitate, în ale căror atribuțiuni de serviciu intră expedierea drepturilor ce mi se cuvin. Abia cind m-am adresat în scrisoare tovarășului director al întreprinderii situația s-a reglementat. Pentru foarte scurtă vreme, însă, după numai o lună, vechea practică a fost reluată, astfel că în prezent serviciul contabilitate îmi este dator cu pensile pe lunile mai, iunie, iulie, august, septembrie.”

Așteptăm de la conducerea unității vestea că la serviciul contabilitate legea se aplică nu după bunul plac, ci corect.

Pagină realizată de R. MANOLESCU

Poșta redacției

Ardelian Vasile — Baia Mare: Cererea dv. fiind îndreptățită, Consiliul popular municipal va repartiza unității un apartament cu 4 camere într-unul din blocurile care urmează să se dea în folosință în următoarele 2—3 luni. ■ Asociația locatarilor Bl. PE-1, Alea Terasei 3 A, sector 4 — București: Reprezentantii comitetului au fost convocați la sediul Consiliului popular sector 4, compartiment juridic, începînd cu 29 august a.c., în vederea soluționării sesizării, dar aceștia nu au dat curs invitației. De ce? Situația locatarii Oprean Elena a fost sesizată Circumscripției 15 miliție și Oficiului forte de muncă al sectorului, în vederea luării măsurilor prevăzute de Legea 24/1976 și Legea 25/1976. ■ Saveluc Vali-Monica și Sergiu-Adrian — Bacău: Tatăl dv., Saveluc Vasile, este conducător auto la A.C.H. Turceni (Gorj). ■ Vasiliu Adrian — orașul Victoria: Specialiștii spun că electroacupunctura, ca orice alt tratament electric, nu poate ameliora miopia forte. Pentru stabilirea posibilității de a purta lentile de contact este necesar să vă adresați unei clinici de specialitate (București sau Tg. Mures), care poate stabili indicația. ■ Cola Constantin — Craiova: Primesc un ajutor lunar în cuantum fix numai copiilor care înainte de a implini 16 ani au devenit invalizi de gradul I sau II și numai dacă anterior acestei vîrste au beneficiat de pensie de urmas. ■ Cernic Matei — Timișoara: Perioadele de îndeplinire a obligatiilor militare, precum și vechimea în serviciu în cadrele militare permanente se dovedesc cu livretul militar sau cu acte eliberate de organele militare competente (art. 11, 18, Decret 92/1976). Tot cu asemenea acte se dovedesc și perioadele care dau dreptul la încadrarea în grupe de muncă. Persoanelor care au lucrat cel puțin 5 ani în grupele I și II, li se calculează pentru fiecare an lucrat în aceste grupe un an și șase luni pentru grupa I și un an și trei luni pentru grupa II. În aceste cazuri nu se reduce limita vîrstei de pensionare. ■ Nătescu Marian — Craiova: 1) Da. 2) Gradatiile, da. ■ Mihai Ion — Timișoara: Arhiva fostei școli profesionale C.F.R. din Drobeta-Turnu Severin se găsește la Liceul industrial nr. 3 Craiova, str. Brăncuși 9. ■ Preda Ioana — satul Cîrcea (Dolj): În orașul Mangalia există un sanatoriu balnear și Spitalul orășenesc, secția osteoarticulară, dotat cu școală și liceu, unde pot fi tratați copiii cu afecțiuni osoase și articulare acute. Adresați-vă Consiliului popular orășenesc.

REGHINA VARVICI

■ „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

ECOURI • ECOURI • ECOURI ECOURI • ECOURI • ECOURI

■ Neajunsurile consemnate la restaurantele cu specific „Delta” și „Cherhana”, ce au făcut subiectul articolului „Local specific: atracție sau explicație?”, apărut în 26 august a.c., ne sint confirmate și de Oficiul Național de Turism, Centrala „Litoral”, care ne răspunde că, la unitățile respective s-au luat măsuri privind atît diversificarea sortimentelor de peste, cit și sancționarea celor vinovați: încetarea detașării ospătarilor Lucia Bacus și „avertisment” șefei de unitate, Mihaela Ghiță. ■ Incidentul petrecut în ultima zi de concediu a familiei Toltea din Iași la recepția hotelului „Bradul” din Vatra Dornei, consemnat de noi în materialul „Cine lasă loc de bună ziua” publicat în nr. 40 al revistei, a fost prompt analizat și sancționat de întreprinderea

balneo-climaterică Vatra Dornei, care ne aduce la cunoștință următoarele: E adevărat că nu mai existau alte camere libere în hotel, durata șederii în stațiune expirîndu-se în data de 21 iulie a.c. ora 12, și începînd de la acea oră camera era deja repartizată unei familii soșită la tratament, dar Grigore Prisăcaru, administrator, de hotel, trebuia să găsească soluția rezolvării în cel mai politic și cuviincios mod cu putință. Pentru acest motiv, dar și pentru evitarea unor astfel de situații i s-au retras 3 gradatii pe 3 luni, conform Codului muncii. ■ „Din documentele de încadrare a spațiilor la Cabana Dimbul Morii reiese că nu există alt confort decît categoria I cabană și deci în situația oferirii spațiului nominalizat, nu se putea

rezolva cererea în conformitate cu biletul de odihnă. S-a constatat că turistul Ioan Dobrea din Simeria a primit bilet de odihnă pentru locuri de cazare din contractul charter încheiat între O.J.T. Brașov și O.J.T. Deva, înscriindu-se eronat gradul de confort: I A-tarif de hotel în loc de categoria I — tarif de cabană. Față de cele arătate considerăm că nemulțumirea petentului a fost întemeiată. De aceea s-au și comunicat la O.J.T. Deva tarifele de cazare aferente cabanelor turistice, iar Mircea Buretea, șeful dispeceratului de cazare, a primit „mustrare”, pentru că nu a sesizat la timp greșeala. ■ Răspunde Oficiul Național de Turism Brașov, ca ecou la același articol publicistic mai sus amintit. Intenționat am grupat și sin-

tetizat măsurile forurilor competente, privind spiritul gospodăresc și calitatea serviciilor în turism, ca să concludem că toată această stare de provizorat și dezinteres, întretinută de atîtudinea personalului amintit, putea fi evitată printr-o mai atență și calificată grijă față de cetățean.

■ În numărul 37 al revistei, Marin Urlan din București solicita eliberarea foii matricole de la Liceul „N. Grigorescu” din Cimpina. Deși intervenția sa fusese făcută cu trei ani în urmă, nu primise încă răspuns. La sesizarea semnatarului liceul respectiv ne comunică: „singurul document avut în evidența unității noastre școlare a fost un certificat de absolvire a 10 clase, eliberat de Școala generală nr. 2 din Drăgășani, județul Olt, ex-

pediat acestuia la adresa indicată în revistă. De aceea, nu-i putem trimite foaia matricolă pentru aceste clase, pe care pretinde că a solicitat-o, întrucît ea nu este întocmită trimestrial, ci numai pentru anii promoțivi de elevi. Deoarece a urmat cursurile claselor a XI-a și a XII-a la un liceu din alt județ, nu ne-a parvenit foaia pentru aceste clase. În asemenea situație petiționarul trebuie să se adreseze liceului în cauză”.

Iată, ne confruntăm și de astă dată, cu anumite inexactități voit sau nu intenționate. Credem că, nu este nici în interesul revistei, și nici al dv., de a ne face deserviciu ce oricum nu folosesc nimănui, ci dimpotrivă!

MARIA RADU

Tribuna democrației

Idei compuse în vitraliu

Explozia florală, materializată în aranjamente multicolore, este una din posibilele explicații ce te avertizează că la Iași anotimpurile ies din granițele calendaristice, ajungând să se contopească în imaginea unei primăveri continue. Dincolo de efectul floral se distinge linia arhitectonică radical înnoită, ce singularizează și decupează specificul căutat cu asiduitate de arhitect și concretizat de constructor, astfel încât, la orice nouă revenire în Iași, constatăi lucruri pe care nu le-ai văzut niciodată. Explicația de principiu o formulează Vasile Popovici, vicepreședinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Iași: „Orașul de astăzi, altul, chiar în comparație cu cel de anul trecut, se află într-o permanentă și ascendentă transformare sub influența ideilor, propunerilor, soluțiilor formulate în cadrul larg al Tribunei Democrației. Dialogul viu și pertinent purtat în întrunirile cetățenești nu mai reprezintă o campanie ad-hoc, ci este o practică de lucru, menită să recepteze continuu doleanțele și sugestiile oamenilor. Un astfel de dialog nu exclude nici o idee a cetățeanului, indiferent că din partea lui vine și critica — a ceea ce n-am făcut și trebuie să facem — și soluțiile. Evident că nu omitem nici o problemă din cele dezbătute în plen, urmind ca apoi să le triem pe cele competente, posibilități de realizare și organe de execuție sau unități ce le pot îndeplini. E posibil ca unele să nu se justifice din punct de vedere financiar, economic sau pur și simplu să nu fie oportune într-un moment dat. În asemenea cazuri, cetățenilor li se aduce la cunoștință, întrucât e bine ca omul să plece lămurit de oportunitatea și obiectivitatea propunerilor lor. Transmise unităților competente, ideile înscrise ca realizabile sînt urmărite pe etape și perioade de timp și raportate în campaniile electorale și adunările cetățenești.

Din paleta largă și complexă a ideilor elaborate le desprindem, în special, pe cele la care finalizare au contribuit efectiv și cetățenii. Ținînd seama că pentru noi, anul 1989 a fost deosebit de „fierbinte” prin omagierea Centenarului Eminescu, și că viața spirituală face parte integrantă din preocupările noastre, ieșenii ne-au sugerat înființarea unui Complex muzeistic „Eminescu”, prin reconsiderarea unui spațiu ieșit cu doi ani în urmă din rețeaua comercială. După o idee a arhitectului Vergiliu Onofrei, am reconstituit un lăcaș de cultură deosebit, sprijinit de Trusurile de Antrepriză Construcții Industriale și Construcții Montaj, de întreprinderea de prelucrare a lemnului și de mică industrie, de alte unități de profil, dar și de contribuția în muncă a celor dornici să-și materializeze gândul în faptă. Și pentru că prietenia poetului cu Creangă a intrat de mult în conștiința oamenilor, tot ieșenii s-au mai gândit că nu ar fi lipsit de interes și un Complex muzeistic „Creangă”. Valorificarea vechii locuințe — Bojdeuca — și a unor elemente ce definesc un anumit univers inconfundabil, ca fîntîna, hornul etc., a fost posibilă prin proiectul realizat benevol de același arhitect. Și, ca să înțelegi cit de semnificativă este implicarea directă a cetățenilor la propriile lor propuneri, aș reaminti că multe monumente și locuri istorice din Iași sînt îngrijite fie de elevii școlilor unde acestea sînt amplasate, fie de cetățenii ce locuiesc în zonele aferente. Cel ce se oprește la Monumentul eroilor de la 1918 — Galata, aflat în Circumscripția electorală nr. 45 — va constata că diferențele dintre el și Copou, parcul-etalon pentru Iași, sînt imperceptibile. Oamenii de bine au plantat flori și material dendrologic pus la dispoziția lor de primărie sau de Grădina Botanică.

Dacă ar fi să ilustrăm, chiar și numai statistic, numărul propunerilor înregistrate, 1114, din care am reținut și rezolvat 965, și tot am certificat implicarea directă și democratică a cetățenilor în viața municipiului.

nilor în viața municipiului.

Aceeași notă dominantă, de profund democratism în elaborarea și soluționarea propunerilor venite din partea oamenilor și îndeplinite prin ei, am desprins-o și din cuvintele lui Mihai Pleșcan, primar la Tg. Frumos, un oraș ce abia în anii din urmă își merită cu prisosință denumirea. „Să ne oprim, de pildă, la grija și preocuparea celor peste 200 de cetățeni, posesori ai unor atelaje, care s-au gândit că înființarea unei Secții de fierărie-potcovărie în localitatea Buznea ar fi mai mult decît posibilă. Nu denumirea i-a hotărît „să dea buzna”, ci mai ales soarta recoltei și transportul roadelor ei în vreme de campanie. Și cum o idee nu vine niciodată singură s-au mai sfătuit și pentru o secție de rotărie. Ceea ce au și făcut!”

Întrunirile din cadrul Tribunei Democrației nu fac decît să-i stimuleze și să-i incite la idei, cele mai multe concretizate în scurt timp și cu maximă eficiență, viabilitatea lor fiind o condiție esențială. Așa ar trebui să ne explicăm și grija pentru păstrarea numelui orașului, de cel mai mare bazin legumicol din zona Moldovei. Pentru că, drumul de la gînd la faptă a trecut prin dibăcia și interesul de a reda agriculturii iazul de lingă calea ferată, Paharnicu, lăsat multă vreme de izbeliște. Întreaga acțiune de coordonare și amenajare efectivă a digurilor a fost ținută „în friu” de Grigore Sfeclis, autorul propunerii. L-au secondat Ștefan Alexandru, Mihai Simireanu, Năstase Ionașcu.

De la Tg. Frumos firul șoselei ajunge la Pașcani. Orașul ce se fălește cu trei locuri I, cistigate consecutiv în competiția pentru cea mai frumoasă și îngrijită urbe de talia sa. Fără a fi lipsit de modestie, cetățenii cred că nu-l mai pot pierde nici pe-al patrulea. Convingerea lor se întemeiază pe efortul comun de mai bine și mai trainic. Nu-l știm pe primarul din Pașcani și atunci cînd am întrebat unde-l pot afla, nu mi s-a arătat clădirea consiliului, ci un om care, înconjurat de alți colaboratori, stabilea la fața locului amplasarea unor lampadare pe una din viitoarele artere ale centrului civic. El, Neculai Rădoi, este și banca de date a tuturor discuțiilor din adunările cetățenești, la care, cu puține excepții, a participat mereu. Prezența sa în miezul fierbinte al dezbaterilor creează acea siguranță a lucrului posibil de îndeplinit și încrederea că se vor găsi calea și eficiența necesare împlinirii a ceea ce-și propun. De pildă, inelul pentru alimentarea cu apă a orașului, realizat de localnicii Circumscripției Fîntînelor, care au finalizat nu doar sistemul de canalizare, ci și amenajarea trotuarelor și căilor de acces din jurul școlilor arundate acestei zone. Sistematizarea pe verticală și elementele de urbanistică le cultivă gustul pentru frumosa. Și la Pașcani putem vorbi de acțiuni înscrise în contul cetățenilor. „În parcul de jos a orașului, ne explică Ioan Secăreșcu, vicepreședinte al Consiliului F.D.U.S., cunoscută ca zona Gării, existau la baza versantului mai multe izvoare neamenajate, părăsite. În această vară, printr-o amplă desfășurare de forțe cetățenești am readus la viață patru dintre ele, cu un debit de 38—40 l apă/s. Să nu omitem nici reamenajarea lacului de la intrarea în oraș, în plin proces de executare a unui complex polivalent funcțional”.

Cetățenii unei obști, lor înșile sprijin, nu au cum să dea greș în ceea ce-și propun, atunci cînd ideile lor prind viață într-un dialog real și obiectiv, animat de îndrăzneala gîndului convertit spre împlinire.

Cum arată și experiența Tribunei Democrației în cele trei orașe ale județului Iași la care ne-am referit, nimic din tot ce-nseamnă civilizație și bunăstare nu este imposibil de realizat acolo unde cadrul democratic instituționalizat la nivel de principiu capătă conținutul viu al vieții de fiecare zi.

MARIA RADU ■

Realizări edilitare

la Reșița

Prin ce s-a pus

TRAMVAIUL în mișcare

„Din motive absolut obiective, întîrzi la întîlnirea fixată cu tovarășul Ion Văduva, președintele Consiliului popular al municipiului Reșița, la ora 7,30 dimineața; dînsul a fost, aflu, a plecat, nu se știe cînd va reveni, dar probabil că... este ora 8,00!”

Mă plimb, roată prin fața primăriei, și sînt îngîndurat. La numai cîțiva pași de sediul acesteia, una dintre superbe fîntîni ale lui Lucaci își trimite către cer mindrele sale Jeturi de apă, sofisticat împerecheate, ce te trimt cu gîndul la niște țîșnituri acvatice ieșite din pantoful cu toc înalt al unei tinere... Mă amăgesc însă, sînt încordată, îl aștept pe primar — care, bineînțeles, în urma întîrzierii mele, nu mă va primi cu surle și trîmbițe...!? Sau, cine poate ști?...? Știu doar atît: Ion Văduva a plecat cu numai cîteva minute înainte, dacă va reveni: are o jachetă gri, pășește repede...!? „Trebuia să fi fost aici la ora stabilită!” — mi se mai spune, iar pe mine mă trec sudorile. Continui să pășesc pe asfalt, cu inima strînsă, și gîndesc: chiar astfel va începe reportajul meu din Reșița, despre tramvai...!? Și mă gîndesc, aducîndu-mi aminte:

Dintr-o mașină, un om cu o jachetă gri, este Ion Văduva, primarul municipiului; mă poartă sus, urcăm, pătrundem în biroul său, sînt invitat să iau loc, mă așez, se așază și dînsul la birou — și încep să zbirnile telefoanele...! Dînsul va răspunde acestor apeluri, pe rînd — în intervalele cărora, acoperind uneori cu palma microfonul — îmi va relata o fascinantă poveste; pe care încerc să o reproduc, întocmai:

„Tramvaiul reșițean, construcția acestuia, este o chestiune de suflet a oamenilor de aici... construirea sa a fost solicitată încă din anul 1965, în adunările sindicale ale oamenilor muncii din industria locală (primarul, însuși, este un fost ofelar! — n.a.), dar abia în 1985 s-au făcut primele măsurători topometrice. A urmat o muncă titanică, în toamna anului trecut fiind montate primele șine: doi kilometri de linie dublă, primul tramvai circulînd, experimental ca să zicem așa, în acest an a fost marea bătă-

lie: la 19 august s-a dat în funcțiune primul tronson, seara, pe la orele 10... s-au făcut probele: toată lumea Birzavei, peste 65 000 de oameni! — erau prezenți, nu-l chemase nimeni... Am făcut apoi legătura între cartierele NORD (cel în care s-au ridicat noile cvartale de locuințe), și SUD (unde se află amplasată marea industrie) — s-a făcut astfel legătura între „dormitorul” oamenilor muncii și „uzinele” în care aceștia lucrează... reacția tuturor acestora a fost, vă mărturisesc, uluitoare: mii și mii de oameni au ieșit, noaptea, în balcoane, în stradă — nu-l chemase nimeni! — trei mașini ale miliției se aflau, pe rînd, înaintea și în urma garniturii de probă, inaugurale (mă aflam și eu acolo), s-a dezlănțuit un amestec între oamenii muncii și cei datori să asigure securitatea traficului primei încercări... un prim tur complet, peste podul Birzavei, ce se separase pînă atunci cele două tronsoane ale tramvaiului reșițean... În sfîrșit, cam asta e...!?”

... Dar nu e!

Ceea ce înseamnă că primarul Reșiței este un om modest, iar dacă stau de vorbă, ceva mai apoi, cu Ion Fîgurea-Iliasa, directorul EGCL Reșița și cu Simion Rus — șef sector prestații construcții montaj, mai aflu că înființarea liniei de tramvai reșițene — atît de așteptată, de dorită de către locuitorii urbei — a inclus nu numai eroism cotidian, ci și o anecdotică locală a unui astfel de eroism, precum, aici, eu voi reproduce numai o parte:

„Gospodăria subterană a orașului” (adică rețeaua de cabluri electrice, țevi de canalizare, conducte telefonice, etc.), este spartă, accidental, în urma săpăturilor necesare viitoarei linii de tramvai — „nu exista nici o hîrtie, atunci cînd s-a săpat prima oară!” — opt oameni sînt cei ce vor depista locul accidentului, sub privirile consternate ale aproape 2 000 muncitoare de la întreprinderea de confecții Reșița, orele 9,30—10,00; problema se rezolvă.

Exact într-o zi de 1 Mai, „rețeaua păianjenului” (șirurile aeriene ce acoperă

străzile orașului), pare a ceda din pricina unui stilp anume; un tinăr în blugi se suie pe stilp și, ajutat de jos de circa 20 de oameni, strînge niște suruburi; la coborîre, este felicitat de către primul secretar al Comitetului județean de partid Caraș-Severin; tinărul este inginer, se numește Viorel Răcoceanu.

...Sau DEVIEREA apei potabile, de sub străzile peste care urmau a fi așternute liniile paralele ale tramvaiului — executată FARA a lipsi, oamenii blocurilor, de apă; sau „picon”-ul unui anume Sandu Nicolae, etc.

Și mai aflu: vagoanele de tramvai au sosit pe platforme C.F.R., boghiurile acestora au fost confecționate la I.M. Caransebeș, șinele la Oțelul Roșu — întreprindere depinzînd de Reșița și care este și primul laminor de căi ferate din țară; manipulanții tramvaielor reșițene s-au calificat — ei, reșițenii fiind — la Timișoara; că timișorenii, avînd niște contracte cu Reșița — și văzînd că reșițenii ies la muncă — s-au retras; că garniturile tramvaiului din Reșița posesesc în stații din cinci în cinci minute; că, în sfîrșit, aglomerările din stațiile acestea vor dispărea TOATE, însemnînd rezolvarea unor probleme de educație publică, de civilizație la urma urmei... De confort citadin.

...Și privesc — rezemat cu spatele de bordura fîntînii lui Lucaci — cum undeva, pe sus (Reșița este un oraș al dimensiunilor verticale!), alunecă fără pic de zgomet garnitura alb-albastră a unui tramvai. Culorile au fost stabilite, am aflat, de către primarul municipiului; nu doresc să-i fac nici o firmă din asta!, deși, într-un mamut industrial precum Reșița, culorile astea fac bine ochiului... Doresc însă a transmite tuturor reșițenilor care au dorit — și realizat în cele din urmă — acest mijloc de transport comod și ieftin, mai greu de executat în condițiile de aici, decît aiurea — simplul și cald omagiu al unui călător, aflat în trecere, pe meleaguri lor de buni gospodari.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Legea e lege chiar și la piață!

Atitudinea civică de a nu trece nepăsător, atunci cînd sîntem martorii unor situații ce contravin prevederilor legale, privind desfacerea către populație a produselor de către producătorii particulari, cit și vinzarea la preț de speulă a altora, ce nu pot constitui obiectul comerțului particular, a reieșit pregnant din rîndurile adresate revistei noastre de către Gheorghe Pirlog din București, sectorul 4. Aspectele sesizate de petent în piața agroalimentară „Reșița” și parcul „Orașului copiilor” s-au confirmat și cu ocazia verificărilor efectuate de factori competenți și responsabili chemați să constate și să sancțio-

neze infracțiunile comise de cei vinovați. Astfel, prețul pretins de unii producători particulari la ardel gras, cartofi, roșii și castraveți depășea cu mult prețul din mercurial. Mai mult chiar, unul dintre ei, Constantin Apostol, domiciliat în comuna Comana, județul Giurgiu, tractorist la întreprinderea „Autobuzul” București, vindea vinete în apropierea pieței fără a poseda carnet de producător. În urma aceluiași control, s-a constatat că berea, care în mod firesc ar fi trebuit să fie comercializată prin unitățile de resort, făcea obiectul unui comerț ilicit, practicat de indivizi fără ocupație, ca Ana Cre-

țescu din București. Tot la preț de speulă, 10 lei pachetul de țigări „Carpați”, Maria Niță și Irmila Nistor din București ofereau spre vinzare respectivul produs.

Măsurile ferme luate și menite să stopeze astfel de practici au dovedit că este necesar ca, în continuare, să se urmărească felul în care sînt respectate prețurile maximele de mercurial în toate piețele agroalimentare și să fie depistați cei ce practică un astfel de comerț neautorizat. Numai prin efortul comun, responsabil și printr-o atitudine combativă, de buni cetățeni, putem contribui la desfășurarea unui comerț corect și civilizat, așa cum ni-l dorim.

MARIA BOGDAN ■

ALIMENTAȚIA PUBLICĂ: inițiative, organizare, disciplină

Traseul parcurs zilele acestea prin câteva unități de alimentație publică tip expres a relevat o dată în plus caracterul profund umanist al politicii statului nostru, realismul și justitatea demersurilor președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la continuarea creșterii și îmbunătățirii calitatii a tuturor aspectelor ce concurează la bunăstarea vieții noastre de zi cu zi. Acceptând deliberat ipostaza clientului grăbit, dar nedispus să renunțe la elementarele norme de servicii civilizate a unei gustări oprite de frugalitate, nu am făcut decât să verificăm modul în care aceste unități răspund atât posibilităților reale, dictate de existența unui fond de marfă adecvat, cât și mereu sporitelor noastre pretenții. În numeroasele unități expres deschise recent în toate sectoarele Capitalei am constatat nu doar o schimbare de firmă ci mai ales o bine venită modificare de atitudine a personalului de serviciu. Concret, am apreciat în primul rând deferența cu care solicitările noastre au fost întâmpinate.

Deschis cu nici două săptămîni în urmă, expresul „Lido” este unitate-etalon în care servirea în viteză a unei gustări se asociază firesc cu onorarea comenzi la masă, în mod civilizat și eficient. Cu presupusul respect și profesionalismul impuse de firma ce o poartă, expresul „Lido” oferă zilnic 36 de preparate reci, într-o gamă variată ce cuprinde deopotrivă fasolea bătută dar și ruloul cu suncă, 16 sortimente de prăjituri și 23 de sortimente de panificație. Nu lipsesc lactatele și ceaurile ce pot fi solicitate pe tot

parcursul zilei. Am mai reținut cuvintele Mariei Răceanu, energică și ambițioasă șefă de unitate, care ne-a asigurat că întreg colectivul unității este decis să mențină neștirbit prestigiul unității. Să fie de bun augur!

Expres „Dorna” își primește oaspeții într-o atmosferă tihnă și decentă în care mirosul sărmăluțelor și al mămăligutei calde te obligă să accepți și un alt fel de „expres”. Eugenia Cuzub, locțiitorul șefului de unitate ne convinge că „omului îi place mai mult să-și aleagă singur mîncarea decît să i-o servească chelnerul”. Reținem ideea, reținem

Sîntem convinși că printr-un efort de voință noua unitate va arăta mult mai bine decît linia de autoservire cu același nume de peste drum.

Expres „Central” este ceea ce se cheamă o unitate cu tradiție, însemnînd în fapt o linie de autoservire, un raion gospodăria, expresul propriu-zis, punctul stradal și un bufet de incintă. Chiar dacă personalul ce servește mai „uită” halbele pe masă, cei doi sefi de unitate, Constantin Ene și Gheorghe Ghica, sînt adevărați maestri ai genului. Unitatea este aprovizionată atît de laboratorul propriu cit și de complexul „Delfinul”, mîncărurile oferite fiind zilnic prezentate în micro-expoziția amenajată în vitrină. Cum se realizează încasări de aproape un milion și jumătate pe lună din vânzarea unor produse de patiserie de 3-4 lei bucată sau a unor meniuri de maxim 15-16 lei este o taină bine cunoscută de cei doi sefi de unitate, dar ea ar trebui împărtășită și altora. Prilejul îl poate constitui una din cele cinci expoziții culinare ce vor fi organizate aici în luna noiembrie.

O rețea corespunzătoare de unități expres presupune fără îndoială eforturi deosebite dar perfect realizabile. Că așa stau lucrurile o dovedește și rapida metamorfoză a expresului „Mureș”, firmă nou apărută pe calea Grivitei într-o zonă lipsită de un asemenea local. Apariția sa, vegheată ferm de factorii decizionali ai sectorului 1, reprezintă înaintea de toate o victorie de bun augur asupra învechitelor mentalități privind restaurantele ieftine și nepretențioase.

Bine ai venit, EXPRES-ule!

aroma apetisantă a celor 10 meniuri servite la linie, nu reținem însă desertul, alcătuit dintr-un măr și jumătate.

Expres „Simplon” nu avea la ora vizitei noastre decît firma, dar sîntem asigurați că de a doua zi (adică miercuri, n.r.) unitatea va funcționa la tură maximă. Așa că pe șeful de unitate Costică Dobrescu îl vom găsi din plin: „Ca să fim unitate rentabilă trebuie să îndeplinim toate comenzile clientului, repede și bine. Fiind situat într-o zonă aglomerată, expresul va avea o clientelă numeroasă”.

„Expres-Lido”, în noua lui înfățișare, este o adresă pentru consumatori și un model pentru toate unitățile de profil din Capitală.

Chiar dacă pare greu de crezut, în Capitală nu există la ora actuală decît un singur restaurant cu profil exclusiv pescăresc: „Pescarul”. Cu citiva timp în urmă funcționau în București alte două unități cu specific similar, care își câștigaseră chiar și o binemerită faimă, închise între timp. Așa că, vrînd-nevrînd, restaurantului cu nume atît de adecvat i-a revenit datoria continuării tradiției borsului de pește. Chiar de la intrare, unitatea își trădează nu numai specificul, subliniat de altfel printr-un decor pe măsură, dar și calitatea serviciilor, menținute fără rabat la toate de-avîrsiturile profesionalismului.

Dintr-un dialog cu șeful de unitate, Marin Ghimieș, am reținut că zilnic consumatorilor le sînt oferite două sortimente de ciorbă și aproximativ 20 de feluri de pește pregătite în mod s-ar putea altfel, exclusiv din pește. Dificultăți în aprovizionarea cu pește nu există, cantitățile contractate fiind respectate ferm de toți furnizorii, așa că preparatele din crap, somn,

șalău, știucă sau morun nu lipsesc niciodată de pe platourile servite clienților. Zilnic sînt transformate în plachie sau saramură peste 200 de kilograme de pește, „metamorfoză” care a adus sistematic în ultimii doi

Momeală pentru comoditate

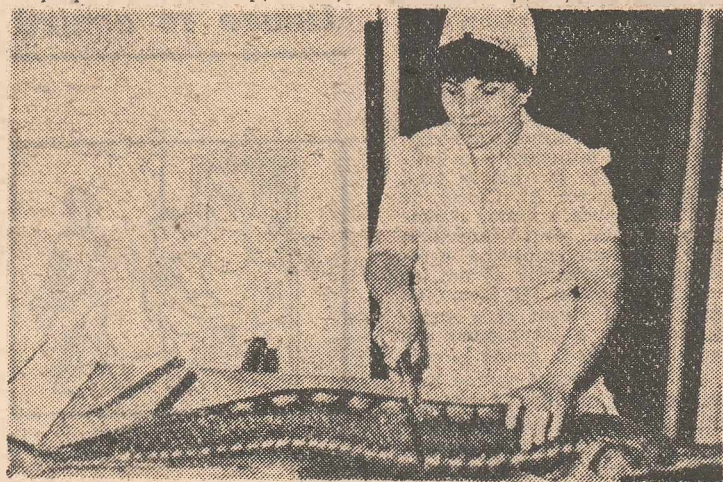
ani circa un milion de lei în fiecare lună. Astfel că restaurantul, mereu solicitat de amatorii de „pește proaspăt și bine gătit” se înscrie, din punct de vedere financiar, în rîndul unităților rentabile, infirmînd prin exemplul său pretinsa lipsă de apetit pentru pește a bucureșteanului. Așa că, inevitabilă în-

trebare ne-a căzut în plasă: de ce nu avem și alte unități cu profil similar? Răspunsul e simplu. Prin natura sa, peștele aduce cu sine o serie întreagă de probleme născute din chiar momentul livrării, sporite pe toată durata păstrării lui și amplificate pînă în momentul servirii. Practic, el solicită un volum triplu de muncă față de cel necesar pregătirii altor preparate, „amănunt” ce-l face de-a dreptul antipatic în ochii bucătarilor comizi.

Că diversitatea modurilor de preparare a peștelui nu e doar o simplă poveste pescărească o va dovedi și expoziția culinară ce se va deschide miine la restaurantul „Pescarul”, prilej cu care onor clientela este invitată să deguste și să se convingă de virtuțile culinare ale exponatelor.

Nouă nu ne mai rămîne decît să aruncăm momeala unei singure întrebări: cine se mai prinde în năvodul acestei inițiative?

Grupaj realizat de
EUGEN NEGREA

„Pescarul” și acum, ca întotdeauna, își ține firma. Bucureștenii așteaptă însă demult restaurante care să-l concureze.

Raid anchetă despre autoaprovizionare

Intenții care se ofilesc

Urmărind autoaprovizionarea cu produse agro-alimentare în județul Galați, n-am putut, firește, evita doi poli importanți ai săi — furnizorul și comerțul de legume-fructe. Este de reflectat asupra relațiilor dintre ei.

...Se pare că întreprinderea de legume și fructe Galați își ține mai bine în friu furnizorii, în fapt, aceleași unități agricole — I.A.S.-uri și C.A.P.-uri — din județ. Deși nu este decît un intermediar, primul în drumul lung al produselor horticoale de la producător la consumator, această întreprindere generală de achiziție și depozitare a legumelor și fructelor lucrează bine și are inițiative. A preluat ideea arondării, cum ne demonstrează cu actele pe masă, mai vechea noastră cunoștință, directorul Gheorghe Papatraian. De data aceasta unitățile comerciale sînt arondate celor agricole. De exemplu, C.A.P. Barcea a aprovizionat în toamna aceasta cartierul „Dunărea” din reședința de județ. Șeful fermei legumicole știe în fiecare zi, conform unui grafic, ce sortimente și ce cantități are de expediat pentru fiecare magazin în parte. Asociația intercooperatistă Tulucești — două mari cartiere muncitorești din preajma Combinatului siderurgic, C.A.P. Umbrărești — zona Bd. Republicii... Se ține seama, firește, și de

poarta prin care se intră în oraș. Cu aceleași mijloace de transport se recuperează astfel și ambalajele. Avantajele sînt multile: drumul mărfii se scurtează enorm, nu mai ajunge prin depozite și magazine, atît la I.L.F. cit și la I.C.S.L.F. (mai ales că întreprinderea comercială nu prea are depozite și magazine), fiind păstrată și manipulată în condiții precare, generînd deprecierea produselor, astfel ajunge mai proaspătă la dispoziția consumatorului. Se economisesc cheltuieli de manipulare și transport, stimulează (chiar determină) producătorul să furnizeze produse de bună calitate. În fiecare magazin se afișează numele producătorului. Fără cuvinte, directorul Papatraian ne demonstrează cit de inutili sînt cei doi intermediari în comerțul cu legume-fructe, cel mai bine ar fi ca producătorul să și-o comercializeze singur. De bună seamă, ne gîdim, în condițiile cînd marii producători ar cultiva întreaga sortimentatie, toate speciile necesare consumului.

În timpul raidului nostru în piață, am constatat o mare lipsă de rădăcinoase. Cum arătam, se afla la vânzare doar telină (cam mică și cam vestejită). Directorul I.C.S.L.F., Dumitru Ciobotaru ne confirmă că anul acesta județul este deficitar din producție proprie, la speciile de rădăcinoase și mai ales la morcov, dar populația nu va suferi. Vor fi acoperite toate cantitățile fiind aduse din alte județe, prin schimb de produse. La fel se va proceda și cu merele. Deocamdată n-au fost puse în vânzare pentru a nu incuraa tendința unora de supraaprovizionare. Se știe că nu se pot insiloza și păstra cum se cuvine în condițiile locuinței de bloc, peste iarnă se strică, sînt aruncate, păgubind atît buzunarul propriu cit și camera orasului.

Tovarășul Papatraian, cu vechi state de plată în domeniul legumelor și fructelor, este de părere că județul n-ar fi deficitar în absolut nici o specie, chiar și în cele socotite „rare”, dificile în cultură (cum sînt hamele, andivele, sparanghelul, varza de Bruxelles, s.a.m.d.), dacă i s-ar fi menținut fermele proprii.

— Și cui au fost predate? Ce se cultivă pe acele terenuri? — O fermă de 156 ha la 13 km de aici — oferea niște muncitorului, anual, 13.000 tone legume — a fost preluată de către întreprinderea de producere a semînelor București, iar noi, aducem, varză, de pildă, de la 100 km distanță. Ferma „Aeromort” cu 2 ha sere-tune și 25 ha solarii a fost predată întreprinderii de sere Galați, care, de cînd o are, n-a învelit 1 ha de solar pentru legume timpurii și extratimpurii. O investiție nefolosită. Iar Direcția generală a horticulturii îi fixează cifre de plan pentru culturi de cîmp în solar.

— Nu și-o fi putut procura folia de polietilenă? — S-o ai, trebuie să te preocupi, să te zbați. Noi o aveam.

Înțelegem mai exact nedumerirea și mîhnirea tovarășului Papatraian, după ce vizităm întreprinderea. Este o uzină, ar putea fi un combinat integrat, de la producție și depozitare la desfacere. În curte, în fața unei mari hale, multime de oameni sortează cartofi în vederea insiloării pentru iarnă. Ceapa, în uriașe stive de box-paleti „migrează” către depozitele cu ventilație naturală (pentru a economisi energia). În același scop al economiei de energie și de carburanți la transport, a construit în curtea întreprinderii o linie de tramvai cu un capăt la rampa C.F.R.; noaptea cară cu tramvaiul lăzile și sacii cu marfă. În celule-frig s-au adunat mînti impresionanți de cartofi preambalați în saci-plasă — 12.000 tone, destinați consumului din semestrul I al anului următor — mînti de mere Jonathane (5.000 de tone, deocamdată), stive de lăzi cu struguri aurii (peste 2.000 tone într-o singură celulă). În secția de semiindustrializare e „foc continuu”, se prepară murături — gogoșari, asortate, gogonele, varză —, bors pentru corum. Alături sînt butoaie întregi de frunze de vită puse cu sare pentru consumul pieței de verdeturi conservate prin aceeași metodă... Fabrica de sucuri „e neînterisită la ora aceasta”, a intrat în „remont” pentru producția primăverii.

Toate cele văzute reprezintă cămările altei întreprinderi ce urmează a le prelua spre desfacere, ale întreprinderii comerciale de stat pentru legume-fructe.

Dacă în biroul directorului ni se vorbește insistent despre eforturile instituiției pentru aprovizionarea populației, pentru asigurarea unui fond de marfă de cea mai bună calitate, (!?) realitatea din piață și din curtea pe care a traversat-o azi dimineață, pentru a ajunge în cabinetul său de lucru, e alta. Chiar în pragul ușii, se degradează, aruncată în morman, pe un fel de semiasfalt, o cantitate apreciabilă de telină, sub razele soarelui ce a apărut după ploaia torențială din ajun, ca și stive de lăzi cu mere și ardei. Deși chiar în față, stau deschise ușile unei magazii aproape goale, unde tronează în dezordine stive de ambalaje goale și citiva saci plini cu frumosi ardei capia și cartofi (cică ar fi pentru niște cantine). O situație surprinzătoare, așa cum ne-a surprins și tovarășul director adjunct, Ion Balica, încercînd să le acopere și să scuize (chiar în fata lor) abateri flagrante de la normele și legislația comercială, pe cele câteva vînzătoare și gestionare de la unitățile din piață, avînd pe sub teighele mărfuri dosite, neexpuse la vânzare — fasole boabe, cartofi calitatea I, sfeclă roșie, borcane de conserve. Borcanele de conserve aflate sub tonetele din hală, proveneau din unitatea unde se desfășura un inventar. Sînt pe te care umbresc nejustificat eforturile și grijile conducerii județene pentru a asigura tuturor locuitorilor o bună aprovizionare, cit mai completă, renartizată echilibrat și echitabil, așa cum secretarul general al partidului a indicat în urma recentelor vizite de lucru în niște și unități agroalimentare din Capitală.

CICI IORDACHE-ADAM

● Luind cuvîntul în cadrul dezbaterilor din Adunarea Generală a ONU privind interdependența dintre dezvoltare și mediul înconjurător, reprezentantul român a relevat actualitatea și importanța acestor probleme în lumina evoluțiilor recente din economia mondială, a deteriorării tot mai pronunțate a echilibrului ecologic ca urmare a consumului excesiv de resurse naturale, emisiilor crescînde de noxe și cantităților tot mai mari de deșeuri toxice și periculoase acumulate și deversate pe plan mondial. Vorbitorul a arătat că țările capitaliste dezvoltate le revine o răspundere deosebită pentru degradarea mediului înconjurător,

ca urmare a exploatarea irațională a bazei de resurse naturale, risipei de produse și servicii, cantităților uriașe de gaze și de deșeuri toxice produse în aceste țări. Ele constituie cauza majoră a extinderii ploilor acide, distrugerii patrimoniului forestier, poluării la scară planetară a atmosferei, rîurilor, mării și oceanelor, modificării climatului și distrugerii stratului de ozon. Cerințele actuale ale protejării mediului înconjurător, a precizat reprezentantul țării noastre, demonstrează încă o dată că problemele grave cu care se confruntă în prezent omenirea nu pot fi soluționate pe baza acțiunii oarbe a forțelor pieței libere. Numai prin ac-

țiunea comună a guvernelor, a organizațiilor și instituțiilor guvernamentale create în acest scop se poate ajunge la soluții corespunzătoare, atât pe plan național, cât și la scară mondială.

● Demisia ministrului britanic al economiei — ca urmare a unor deosebiri de vederi, în comparație cu cele ale primului ministru Margaret Thatcher, în legătură cu o serie de măsuri de ordin economico-financiar — a atras după sine mai multe modificări în componența guvernului. Astfel, în locul lui Lawson a fost numit John Major, care deținea, portofoliul externelor, în locul lui, la externe, a fost numit ministrul de interne, Douglas

Hurd, în locul acestuia a venit David Waddington, purtătorul de cuvînt al Partidului Conservator în parlament, și, în sfîrșit, ca purtător de cuvînt a fost numit Timothy Renton. În declarații făcute în urma acestei reorganizări ministeriale, premierul Margaret Thatcher a afirmat că guvernul său va promova în continuare aceeași politică. Observatorii opinează însă că primul ministru britanic este confruntat cu cea mai gravă criză politică din ultimii zece ani, în timp ce Partidul Laburist, are un avantaj sensibil asupra conservatorilor în sondajele de opinie.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

România și lumea în care trăim

La Națiunile Unite, sesiunea în curs de desfășurare a Adunării Generale a găsit România dornică și pregătită să participe la rezolvarea problemelor de vitală însemnătate pentru cursul vieții internaționale, pentru viitorul umanității. Cursa înarmărilor nu este un fenomen conjunctural, care poate fi privit de pe margine, cu ochi de spectator inert, sedus de atracțiile de pe scenă dar indiferent la implicații, la amploarea consecințelor. Criza economică, apăsătoare și neîndurătoare cu cea mai mare parte a țărilor lumii nu poate fi redusă la o temă de meditație de timp liber, examinată de unii cu superioritate doar pentru a putea afirma că de vină sînt alții de situația în care s-a ajuns. Numeroasele zone conflictuale, stările de încordare risipite pe aproape toată suprafața globului terestru sînt prea concrete și decavante pentru a lăsa la voia întâmplării bătaia de clopot care să le pună capăt, o dată pentru totdeauna.

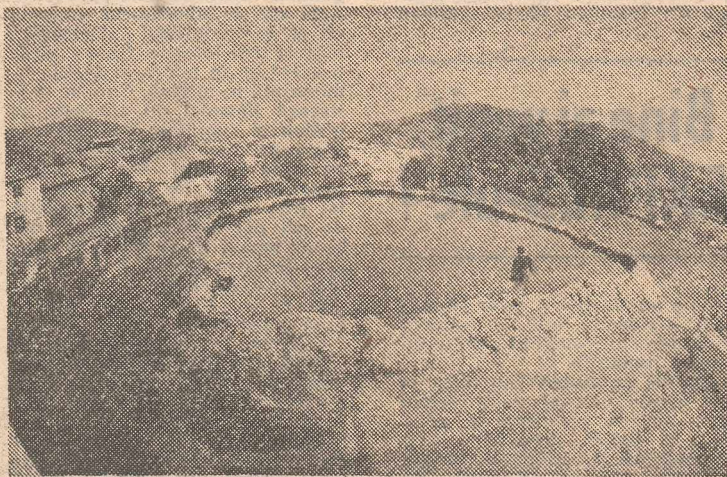
În sala Adunării Generale au fost prezentate, au putut fi cunoscute și în această toamnă convingerile României, aprecierile și propunerile președintelui Nicolae Ceaușescu, referitoare la importantele azimuturi ce definesc actualitatea internațională, dezvăluind o preocupare — niciodată dezmințită — de a privi realitatea în față, de a-i recepta mesaje și de a descifra căile de urmat în viitor, cu încrederea nestrămutată în posibilitatea de schimbare, cu voința de a se ajunge în timp cit mai scurt la o îmbunătățire radicală — dorită, așteptată, necesară.

Este deosebit de însemnat rolul pe care Organizația Națiunilor Unite îl poate avea în angajarea de soluții practice și imediate pe toate fronturile bătăliei pentru o lume fără arme și fără războaie, pentru o lume mai bună și mai dreaptă. Nu în ultimul rând în propunerile românești sînt înscrise cerințe ale activității forului mondial, intensificării intervențiilor sale pe orice lungime de undă ce-și poate proba forța de acțiune și eficiență.

Insistînd pentru punerea în practică a propunerilor sale de pînă acum, România a formulat la sesiunea începută în septembrie la ora echinocțiului de toamnă, o seamă de propuneri noi, intrate în fondul principal de idei al Organizației mondiale. Se cuvine să amintim inițiativa privind eliminarea în relațiile economice internaționale a tuturor practicilor ce condiționează dezvoltarea schimburilor comerciale, a cooperării, de acțiunea privatizării, de utilizarea mecanismului economiei de piață și introducerea altor modificări structurale, proprii economiei capitaliste. A trezit un ecou deosebit inițiativa românească referitoare la respectarea și aplicarea principiului coexistenței pașnice între state cu sisteme sociale și politice diferite, eliminarea tuturor actelor și formelor de ingerințe vizînd modificarea sistemului social-politic al altor țări. În aceeași ordine de idei, este de amintit înaintarea, pentru a fi supusă examinării Adunării Generale la actuala sesiune, a inițiativei legate de răspunderea guvernelor, organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, a mijloacelor de informare în masă din toate țările în promovarea relațiilor de prietenie și cooperare, de apropiere și respect reciproc între state, prin relatarea exactă și obiectivă despre realizările fiecărui popor, despre eforturile depuse pentru a-și asigura progresul economic și social.

Se detașează cu evidență în tot ceea ce România întreprinde la scară planetară adinca sa încredere în cerința și necesitatea promovării unei noi gândiri, a unui nou mod de abordare a aspectelor ce alcătuiesc spectrul vieții internaționale, cu respectarea neabătută a principiilor recunoscute în relațiile dintre state — deplina egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, nerrecurgerea la forță sau amenințarea cu forță, avantajului reciproc.

NEAGU UDROIU ■

Lac vulcanic în pitoreasca localitate Vyšné Ruzbachy (R.S. Cehoslovacia)

Afacere de familie

Dacă ar fi să ne luăm după un anumit fel de ideal american s-ar putea spune că Rayful Edmond a cunoscut succesul. Pornind, pe cînd avea doar 20 de ani, o mică afacere a ajuns, în scurt timp, la un beneficiu de 300 de milioane de dolari anual, angrenîndu-i în business pe mama, bunica, mătușa, doi frați, trei surori, doi cumnați și un văr. O afacere de familie, sediul companiei, aflîndu-se în casa bunicii, situată în nord-estul Washingtonului. Despre obiectul acestei afaceri nu pomenim nimic, fiind discret. Nu același lucru se spune și despre poliția americană care și-a vîrît bine nasul în această treabă, căci la mijloc era vorba despre cocaină în forma cea mai periculoasă (și la modă !) „crack”. Edmond și compania (familia !) asigurau 20 la sută din necesarul pieței negre din Washington. În numai două luni de la arestarea capului familiei rata criminalității a scăzut cu 25 la sută. Zece membri ai clanului și alți 18 suspecti au fost cercetați la capătul unei acțiuni care a durat 2 ani și a antrenat 100 de agenți F.B.I. În final, Edmond a fost acuzat de comiterea a 3 crime, fiind pasibil de pedeapsa închisorii pe viață, în timp ce ceilalți au în sarcină 39 de capete de acuzare (începînd cu tănuirea și terminînd cu crima !).

Afacerea era atît de înflori-

toare încît erau necesare două mașini de numărat banii pentru a se putea ține gestiunea. Pentru a recruta însoțitori Edmond apela la dezmoșteniții soartei, pe care-i recruta de pe stradă. El avea darul de a „manipula” ușor oamenii. „Pentru el era simplu să-i împrumute unui tip 10 mîiere, îndatorîndu-l, astfel, pe toată viața” — sustine un fost amic. Cei care pierceau „în timpul serviciului” aveau parte de funeralii fastuoase. Astfel, la înmormîntarea lui Gregory Gaines, clanul a descins din limuzine luxoase, purtînd tricouri cu inscripția „Îți vom duce dorul, Gaines”.

Timp de un an F.B.I.-ul a supravegheat toate mișcările familiei, înregistrînd convorbirile telefonice. Cînd Edmond a simțit că este vizat a încercat să-și pună la adăpost bunurile dobîndite din comerțul ilicit.

Probabil că altcineva va prelua această mănoasă afacere, așa cum a făcut și Edmond care i-a luat locul lui Cornell Jones, în 1985. În urma lui rămîn 372 de victime. Și drogurile, căci prin ieșirea din scenă a lui Edmond cauza nu a fost înlăturată, ci doar, temporar, stopată.

DAN DĂNUȚ DORU ■

...Nu se mai întoarce

Editura Mondadori, fondată în 1907, este cea mai mare din Italia și a treia din Europa occidentală. La opt decenii de la sem-

narea actului său de naștere, în 1987 așadar, cifra de afaceri atînsă era de 1900 milioane mîrci vest-germane. Magnatul Carlo de Benedetti, care controlează firma Mondadori, deținea pînă la sfîrșitul lunii martie a.c. 18,3 la sută din acțiunile grupului de presă „Espresso”, dar la 4 aprilie procentul acesta a sporit o dată și jumătate, de atunci editura Mondadori aflîndu-se în posesia a 45 la sută din acțiunile lui „Espresso”. Acest grup, sub egida căruia apar cotidianul „La Repubblica” și săptămînalele „Espresso” și „Panorama”, va intra tot mai mult sub controlul lui de Benedetti, fiindcă marele industriaș și-a anunțat intenția de a nu se opri aici, chiar dacă va fi obligat — pentru a-și atinge scopul — să vîndă o parte din acțiunile de la fabrica de hîrtie Cartirera din Ascoli.

Stirea transferării grupului „Espresso” în mîinile lui Carlo de Benedetti a fost primită cu vădită indignare de către ziaristii cotidianului „La Repubblica” și ai săptămînalului „Espresso”. În momentul în care tranzacția a fost anunțată, ei au protestat în numele salvării pluralității presei, arătînd că „La Repubblica” era ultimul cotidian italian independent de campaniile industriale. De acum încolo, acesta va împărtași soarta ziarelor „Corriere della Sera” și „La Stampa” (contolate de către FIAT), „Il Giorno” (controlat de compania ENI) sau „Il Messaggero” (controlat de Ferruzzi-Montedison). Totuși, Eugenio Scalfari, directorul cotidianului, speră că independența prestigioasei „La Repubblica” nu va fi stîrbită...

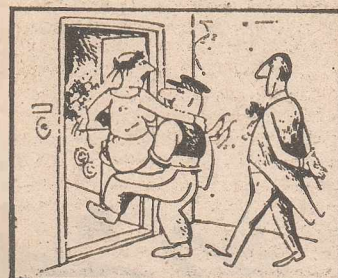
Pas cu pas, Carlo de Benedetti devine cea mai importantă figură din lumea presei italiene. În 1988 el a cîștigat controlul firmei Mondadori, asigurînd — prin compania sa industrială CIR — o treime din capitalul editurii (alți mari posesori de acțiuni sînt familia Mondadori și Silvio Berlusconi, patronul sau — dacă vreți — cel de al doisprezecelea „jucător” al lui A.C. Milan).

Editura Mondadori deține o poziție-cheie pe piața revistelor italiene, publicînd 31 de periodice, cu un tiraj total de 161,6 milioane de exemplare, între care „Epoca” și „Guida TV” sau „Confidenza”, „Grazia” și „Dolly” (ultimele trei destinate femeilor), ori „Topolino” (revistă pentru copii).

Rămîne de văzut dacă speranța directorului Eugenio Scalfari se va împlini sau nu. Însă, cum procesul de concentrare a capitalului este un tăvălug care strîvește totul în calea sa, înclinăm să credem că nu se va împlini. Murmurînd „prohodul” independentei marelui cotidian „La Repubblica”, ziaristii lui știu prea bine că mortul, de la groapă, nu se mai întoarce...

HORIA ICHIM ■

Lumea se amuză

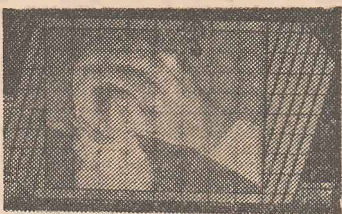
După SVĚT V OBRAZECH — Cehoslovacia

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Ecran compus

O formă originală de ecran de televiziune a fost creat în Olanda de Graig Schreiber, un specialist în materie, care a asamblat mai multe televizoare obișnuite, așezîndu-le ca într-un joc de cuburi și cuplîndu-le la un ordinator, programat în așa mod încît fiecare receptor să rețea doar un fragment de imagine. Astfel s-a reușit să se obțină o imagine mare. Pentru ca aceasta să fie clară trebuie folosite 16 televizoare, cu ajutorul cărora se poate crea un ecran de 1,8x2,4 metri. La această originală „construcție” numită „Kreon Screen”, cel mai mare ecran realizat măsoară cinci metri și este format din 64 televizoare (în imagine). Ordinatorul are rolul de a trata semnalul video și de a-l separa corespunzător în fragmente de imagini, trimi-

țîndu-l televizoarelor. Procedeul asigură o imagine luminoasă și de o claritate deosebită. Un ecran cu baza de cinci metri asigură o vedere perfectă de la 17 metri și din unghiuri de pînă la 120 grade în raport cu axa. „Kreon Screen” are numeroase aplicații, cu a-

jutorul lui pînă se transmite publicului informații, proiecții de filme cu circuit închis în cadrul expozițiilor, al marilor magazine și în parcuri de distracții, precum și efectuarea de diverse demonstrații în fața unor specialiști.

Secrete

alc mumiilor egiptene

După lungi cercetări, oamenii de știință au reușit să stabilească modul cum erau îmbalsămate mumiile egiptene, acum 3000—4000 de ani. Trupurile celor decedați, erau înțil unse cu un strat subțire de rășină, iar pentru a se deshidrata erau păstrate, un timp, în sare și nisip. În fine, corpurile erau înfășurate în benzi pinzate colorate, imbatate cu o substanță rășinoasă, iar nările și orificiile urechilor astupate cu ceară de albine.

În muzeul orașului Torino se află două mumi descoperite de profesorul Ernesto Schiaparelli în anul 1906, ce reprezentau pe Cha, arhitectul faraonilor Amenophis al II-lea și Tutmes al IV-lea, împreună cu soția sa.

De curînd, vrînd să examineze scheletele, specialiștii au folosit raze X. Spre surprinderea acestora, razele au descoperit, ascunse sub benzi, numeroase podoabe — cercei, coliere și cordoane de aur. S-a mai constatat că Cha avea o coastă ruptă, iar încheieturile deformate de reumatism erau impodobite cu brățări de aur. Și la noi în țară, profesorul doctor Al. Culcer de la Cluj-Napoca a extras o cantitate mică de țesut muscular, de la o mumie egipteană, o femeie de aproximativ 40 ani, ce a trăit în secolul III î.e.n. Pe baza acestui țesut el a stabilit că femeia a făcut parte din grupa sanguină B, grup în care și azi se încadrează marea majoritate a egiptenilor. Astfel s-a putut evidenția și faptul că grupa B are caracteristici persistente, ce pot fi evidențiate și după 2500 de ani.

AUREL DIANU ■

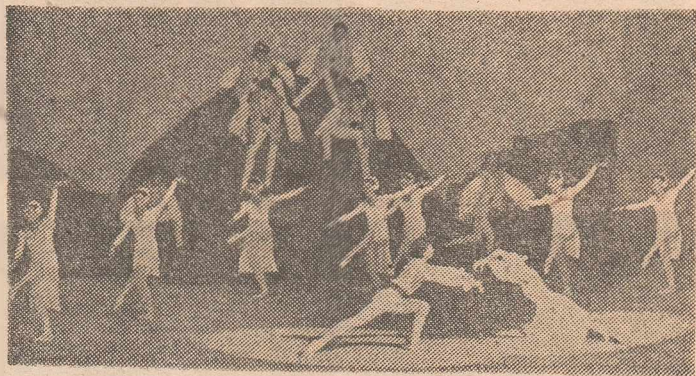
Zilele culturii românești în Bulgaria

La clubul Operei Naționale din Sofia, o conferință de presă cu peste o sută de ziaristi a prefațat Zilele culturii românești în R.P. Bulgaria. Membrii delegației române răspundeau întrebărilor și așteptau cu emoție deschiderea festivă desfășurată în sala mare a Operei Naționale din Sofia cu spectacolul de balet „Miorița” al Operei Române din Timișoara. În același timp, în alte săli din Sofia se făceau

ultimele retusuri în vederea deschiderii expoziției de artă plastică românească contemporană, de la Palatul Național al Culturii, de carte, la sala Sređet, și de discursuri la magazinul firmei Balkanton. În acele zile urmau dezbaterile legate de teatrul românesc contemporan, muzica românească, concertul de cameră cu piese de autori români, concertul cvartetului Seriosa al Filarmonicii București, spectaco-

lele Teatrului de stat Maria Filotti din Brăila, cit și cele ale baletului Operei Române din Timișoara la Stara Zagora și Ruse. Agitația din preajma Operei Naționale, publicul venit la un bilet în plus, animația și aerul de manifestare culturală de înaltă ținută dădeau Zilelor culturii românești în Bulgaria o ținută de sărbătoare spirituală. Prezența unor personalități ale vieții culturale din țară (acad. Alexandru Balaci, regizoarea Sorana Co-roamă Stanca, actrița Monica Ghiuță, prof. dr. Duleanu de la Conservatorul bucurestean, compozitorul Claudiu Negulescu, Grigore Petreanu, directorul Casei de discuri Electrecord) a dat acestui eveniment cultural din capitala R.P. Bulgaria și valoarea unui contact pe multiple planuri, fructuos și pentru oamenii de artă bulgari și pentru spectatori și în egală măsură, pentru oamenii de artă din România, înconjurați la Sofia cu o căldură deosebită.

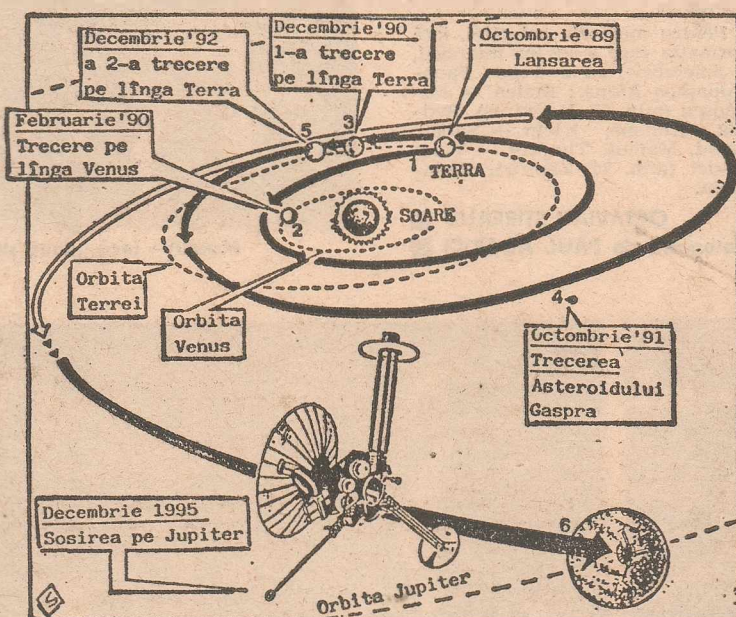
CORNEL NISTORESCU ■
Fotografie de
VICTOR RADULESCU ■

EVENIMENT AL EREI SPAȚIALE

Start spre Jupiter!

În luna octombrie 1989 Shuttle Atlantis a pornit în călătorie: în 1995 vehiculul automat, lansat de el, va ajunge în apropierea celei mai mari planete din sistemul nostru solar.

După câteva amânări datorate unor dificultăți ale computerelor care dirijau lansarea și unor condiții meteorologice nefavorabile, Shuttle Atlantis a părăsit planeta Terra. Până în ultima clipă astronautii au continuat „să facă repetiții”, simulând diversele operațiuni prevăzute a fi realizate pe durata misiunii în spațiu, dintre care cea mai importantă este lansarea pe orbită a vehiculului automat Galileo, care în decembrie 1995, adică peste șase ani, va ajunge la Jupiter, cea mai mare dintre planetele sistemului nostru solar.

Iată în câteva cuvinte care vor fi etapele călătoriei vehiculului spațial Galileo:

Desprinderea lui de Shuttle Atlantis a fost prevăzută în cadrul celei de-a cincea orbite parcurse de acesta: la șase ore și 21 minute de la lansare, „spina” lui Atlantis s-a deschis și cel mai sofisticat robot spațial construit până acum de mina omului a fost plasat pe o orbită circumterestră urmînd ca de acolo un motor alimentat cu combustibil solid să-l împingă mai departe.

Dar Galileo nu se va îndrepta direct către Jupiter, ci dimpotrivă, va urma un parcurs deosebit de lung, în formă de spirală, care îl va conduce mai întâi în apropierea planetei Venus, apoi din nou în vecinătatea Terrei și a doi asteroizi, într-un „galop” cosmic ce reprezintă un miracol în materie de matematică cerească.

De ce un parcurs atât de sofisticat? Proiectul Galileo, conceput acum circa zece ani, a suferit pe parcurs diverse modificări. Profilul inițial era mai simplu: lansarea cu ajutorul purtătorului Shuttle, accelerarea cu un „booster”, apoi zbor direct către Jupiter cu zece rotații pe orbită în jurul planetei. Lansatorul prevăzut inițial era cel folosit în mod uzual în

primii ani ai deceniului actual, adică puternica rachetă cu combustibil lichid Centaur.

Explozia Challenger-ului la 28 ianuarie 1986 a determinat N.A.S.A. să renunțe la racheta Centaur, dar fără acest „booster” nu mai era disponibilă puterea necesară nu numai pentru itinerarul direct dar nici pentru o reîntoarcere în apropierea Terrei, pentru a primi de la cimpul ei gravitațional impulsul necesar pentru saltul decisiv. Au fost studiate o serie de soluții alternative ajungîndu-se în final la alegerea celei propuse de Jet Propulsion Laboratory (creierul californian al proiectului) și anume modificarea programului computerizat al misiunii, înlocuind Jupiter cu Soarele și pe cei patru sateliți principali ai lui Jupiter (cei descoperiți de Galileo în faimoasa noapte din 1610) cu Mercur, Venus, Terra și Marte. Computerul a indicat, în această situație, că sonda Galileo putea ajunge pînă la Jupiter folosindu-se de forța gravitațională a planetelor Venus și Terra, în cadrul unei călătorii spațiale de mare complexitate.

Propulsat de un motor de apogeu mai slab decît Centaur-ul, Galileo se îndreaptă mai întâi spre Venus, pe care o va survola în luna februarie 1990. Gravitația venusiană va accelera deplasarea vehiculului spațial, împingîndu-l înapoi spre Terra (decembrie 1990) care la rîndul ei îl va lansa către zona asteroizilor. O manevră de propulsie ce va fi efectuată în decembrie 1991 va „obliga” sonda Galileo să treacă din nou prin apropierea planetei Terra (decembrie 1992) pentru a primi o ultimă „lovitură gravitațională” de dirijare către Jupiter.

Cu cinci luni înainte de a ajunge în apropierea „uriasului” sistemului nostru solar, orbiter-ul va elibera — deci lansa — o sondă directă către at-

mosfera jupiteriană, de care vehiculul se va apropia cu fantasmatică viteză de trei sute de mii de kilometri la oră, o viteză care — subliniază amatorii de statistici — ar permite să se străbată distanța între New York și Los Angeles în 90 secunde. Încetînd de atmosfera planetei și de o parașută proprie, sonda se va scufunda pe o adîncime de peste 200 kilometri în norii planetei Jupiter, transmițînd informații prețioase cu privire la compoziția lor și la furtunile care îi agită, înainte ca ea însăși să fie strivită de presiunea enormă pe care o va înfrunta.

În acest timp nava „mamă” va fi intrat pe orbită în jurul planetei Jupiter, funcționînd ca un releu pentru comunicațiile proveniente de la sondă și totodată culegînd și direct date despre Jupiter și sateliții acestuia, printre care și vulcanicul Io, pe care Galileo îl va survola la mai puțin de o mie de kilometri altitudine, într-o întîlnire de douăzeci de ori mai apropiată decît cea pe care Voyager a avut-o în 1979.

Misiunea, denumită STS-34, are, pe lîngă scopul de a plasa pe orbită vehiculul automat Galileo, și sarcina de a realiza alte operații, printre care și măsurarea stratului de ozon care protejează viața de pe Terra de radiațiile ultraviolete proveniente de la Soare. Analizele se efectuează cu un instrument deosebit de sensibil și complex, construit de N.A.S.A. pentru controlul și eventual corectarea datelor parvenite pînă acum de la sateliții Tiro, date cu privire la care cercetătorii emit păreri divergente.

Odată cu Shuttle a plecat în spațiu și controversatul generator termoelectric cu radioizotopi care urmează să alimenteze aparatura de pe Galileo în cursul îndelungatei misiuni.

ȘTEFAN UDRESCU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

IOSEFINA MIHA

Luna octombrie din acest an s-a încheiat cu o succesiune de zile frumoase și calde. Doar în 29 și 30 octombrie ceața a avut o persistență mai ridicată, cu deosebire în zonele depresionare și în Lunca Dunării — și a determinat trecător un aspect de vreme închisă și un regim de temperaturi diurne ceva mai coborît. Despre căldura acestor zile ne putem da mai bine seama comparînd valorile de temperatură înregistrate anul acesta cu valorile medii multianuale ale perioadei calendaristice, pe care în bună parte din țară le-au depășit cu 5–10°C. La Băile Herculane s-au înregistrat 26°C, iar în nopțile de 27 și 28 oct. a.c. la Rădăuți, Iași și Botoșani s-au consemnat cele mai calde nopți ale secolului XX pentru acest interval calendaristic, cu valori minime nocturne de 11–12°C. Acest regim de excepție poate fi explicat prin situarea continentului european în sectorul cald al unei vaste depresiuni extinse peste bazinul de nord al Oceanului Atlantic. Valoarea la centru a acestui ciclon islandez în 30 oct. 1989 înregistra o presiune deosebit de coborîtă, de sub 945 mb. Situația apare neobișnuită și prin compararea

sfirșitului lunii cu începutul ei, evoluția regimului termic opunîndu-se mersului ei climatic. Vă amintim că la 1 oct. în nordul Moldovei pe alocuri a nins, iar temperatura maximă la Rădăuți a urcat doar pînă la 6°C.

Înainte de a face aprecieri asupra evoluției vremii pentru începutul lui noiembrie din acest an vom face o retrospectivă selectivă a perioadei calendaristice pe baza unor extrase din arhivele meteorologice.

Cel mai cald debut de noiembrie l-a avut anul 1926 cînd s-au înregistrat temperaturi maxime de 30,5°C la Călărași, 30,2°C la Botoșani și 30°C la Piatra Neamț. Cele mai coborîte temperaturi maxime ziua au fost consemnate în 8 și 9 noiembrie 1956 cu –5,9°C la Rădăuți, –3,9°C la Botoșani și –19°C la Vf. Omul. Nopți mai reci decît cele din 1956 s-au consemnat însă în noiembrie în anii 1915, 1948 și 1988.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 2–8 noiembrie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii înregistrate în ultima sută de ani			
	Temperatură aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	10÷15	3÷7	7÷22	26.6	Călărași 1926	–10.5	București Biserica 1982
Deal și podiș	8÷15	–1÷4	7÷13	24.2	Botoșani 1963	–16.5	Român 1920
Depresiuni	8÷13	–3÷2	7÷11	21.5	Șcheirgheni 1927	–14.3	Miercurea Ciuc 1982
Vf. Omu	–1÷1	–4÷–6	19	11.0	1983	–24.2	1956
Litoral	13÷14	6÷7	5÷9	24.8	Constanța 1896	–5.6	Constanța 1956

În intervalul 2–8 noiembrie a.c. Depresiunea islandeză deosebit de activă își va extinde treptat influența mai întîi spre sud, apoi spre est. Cîmpia aerului peste teritoriul țării noastre va fi în cea mai mare parte a intervalului din sector sudic. Deci vremea va fi în general caldă pentru această perioadă a anului mai ales în regiunile din sud-estul țării. În primele zile cerul va fi variabil și doar izolat în regiunile nordice va ploua. În a doua parte a intervalului nebulozitatea va fi accen-

tuată mai ales în regiunile vestice, centrale și nordice, unde pe arii relativ extinse va ploua. În celelalte zone ploile vor fi izolate. Intensificări ale vîntului se vor produce în regiunile din sud-vestul și estul țării din sector sudic. Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 14° și 22°, local mai ridicate în sudul țării iar valorile minime nocturne se vor încadra în general între 2° și 12°. În zonele joase în primele ore ale dimineții se va produce ceață.

Universul muzicii

În multe din scrisorile primite la redacție pe adresa rubricii „Universul muzicii” cititorii ne adresează întrebări cu privire la fenomenul muzical contemporan, ne solicită informații etc. Înainte de a răspunde citorva scrisori socotim necesar să facem unele precizări preliminare: nu publicăm adrese pentru corespondență, nu expedim fotografii pe adresa cititorilor și nu intermediem transmiterea melodiilor preferate la Radio, cum ni s-a solicitat în mai multe rînduri. În schimb, primim cu plăcere nouăți din activitatea muzicală care se desfășoară în localitățile corespondenților noștri. ● **Luminița Surdaru**, Iași, se interesează ce mai face Alexandru Andrieș și de ce nu îl poate asculta pe interpretul preferat la Radio București. Chiar în aceste zile Alexandru Andrieș lucrează la mixarea pieselor de pe viitorul său L.P. care urmează să apară la începutul anului 1990 și se va numi „Treizecîșii”. La înregistrări au participat: Dan Ionescu — chitară; Mircea Marcovici — bass; Mihai Farcaș — baterie; Garbis Dedeian — saxofon; Mircea Tiberian — pian; Ioana-Maria Măntulescu și Cristian Caragea — background vocal. Cît privește absența lui Andrieș din emisiunile de radio, credem că este mai eficient să vă adresați direct redacției muzicale a Radioteleviziunii Române, str. Nufierilor, nr. 62–64, București. ● **Magdalena Răileanu**, Pitești. Componenta grupului Super-

tramp la data înregistrării celebrului disc „Breakfast in America” (1979) era următoarea: Rick Davies — voce și claviaturi; Roger Hodgson — voce, claviaturi și chitară; John A. Helliwell — instrumente de suflat; Dougie Thomson — bass; Bob C. Benberg — baterie; Russel Pope — inginer de sunet. ● **Marian Constantin**, București. În afară de rubricile permanente din „Săptămîna” și „Flacăra”, pe care ne mărturisim că le citim „cu sufletul la gură” (vă mulțumim!), vă recomandăm să căutați și revistele: „Cronica” din Iași, „Ramuri” din Craiova și „Orizont” din Timișoara și, mai recent, „Suplimentul Literar-Artistic al Școlii Tineretului”, care acordă cvasipermanent spațiu fenomenului muzicii pentru tineret. ● **Aura Stănescu**, București. Numele adevărat al lui Bono (solistul vocal al grupului U-2) este Paul Hewson. Ca noutate asupra persoanei sale vă putem spune că recent i s-a propus să interpreteze un rol principal în varianta pentru scenă a filmului „Portocala mecanică” (Stanley Kubrick). El ar urma să îl întrușipeze pe Alex, interpretat în film de Malcolm McDowell. Cît despre grup, U-2 are programat în această toamnă un turneu european care se va termina în decembrie și va include Olanda, R.F.G. și Franța, după revenirea din Australia. În deschiderea concertelor va evolua celebrul bluesman american de culoare B.B. King.

PAUL NANCA ■

Dinamo continuă cursa

Ceea ce impresionează la calificarea echipei Dinamo este proporția scorului la care a fost obținută: un total de 8-1, mai rar întâlnit în turul doi al cupele europene, și cu atât mai rar în fața unei echipe care, în turul anterior, marcase ea șase goluri (galezilor de la Swansea). Acest 6-1 de la București trebuie să fie însoțit de semne de excludere în telexurile agențiilor de presă, întrucât Panathinaikos nu era o firmă cunoscută să piardă la un asemenea scor. Dar acest lucru ne interesează mai puțin, din moment ce numărul golurilor înscrise de Dinamo este deosebit de mare, o valoare internă, ca să spunem așa: confirmă că forța ofensivă și eficacitatea echipei dinamoviste în campionatul național sunt atribute reale ale unui stil de joc ce se impune, iată, și-n partidele internaționale. Dinamo își dorea, poate, o asemenea confirmare, spre a pune definitiv la punct nedumeririle ce se mai nasc după ce, în campionatul național, învinge la asemenea diferențe.

Tot de la scor pornește și înțelegerea inevitabilă dacă, în jocul de miercuri, Dinamo a jucat excepțional — sau Panathinaikos a evoluat lamentabil? Răspunsul, credem, se află, ca de obicei, la mijloc. Este adevărat că echipa elenă a jucat slab, sub nivelul de la Atena, neașteptând mai nimic (de pildă presing ori marcat), în afara unui exasperant joc la ofsaid, conceput ca mijloc de păstrare a mingii; dar la fel de adevărat e și faptul că potențele echipei antrenate de Bengtsson sînt considerabile, chiar dacă la București jocul adversarilor le-a împiedicat să se dezvăluie. Pe de altă parte, Dinamo a jucat nu la spectacol (care „i-a lăsat”, totuși, adesea) ci la calificare — dar într-o manieră gândită în primul rînd în funcție de caracteristicile adversarilor. Pentru că, înainte de a fi spectaculoasă prin joc și seducătoare prin rezultat, victoria lui Dinamo este convingătoare prin maniera tactică în care a fost abordată partida. Și mărturie sînt golurile, care, primele patru, mai ales, au venit parcă trase la îndigo: morișcă de pase la centrul terenului (o manieră, totuși, mai... profesională de a păstra mingea decît ofsaidul!), urmată de pasa decisivă spre finalizare. Era, înclinăm să credem, singura modalitate prin care apărarea echipei elene putea fi surprinsă pe picior greșit: prin pase repetate la mijlocul terenului, menite să amețească „linia de ofsaid”, continuate de lansări pe spațiile libere. Într-o asemenea evoluție, un rol deosebit au cănătat atît „servantul”, ca la hochei, cît și jucătorul lansat spre finalizare — situație în care nu mai pare deloc ciudat că într-o partidă de 6-1 numai virfurile de atac n-au înscris!

Primul gol avea, de altfel, să trădeze — și să confirme — gîndirea corectă a dinamoviștilor: Rednic s-a lansat din propriul teren, a accelerat pătrunderea pe centru, a pasat scurt lui Sabău, a continuat cursa pentru o „primire” care a și venit, acest „un-doi” în lungul terenului străpungînd amintita linie și aducîndu-l pe Rednic în situația de singur cu portarul. La golul doi, servit a fost Timofte și finalizat — Mateuț; la golul trei — a centrat Vaiscovic și a țîșnit Sabău (care l-a mai și întors

pe bietul Sarganis); la golul patru — Lupu a fost la „rampa de lansare” și tot Mateuț la primire (sut cu stîngul, pe sub portar); pentru a încheia — golul cinci a fost o revanșă colegială a fazei de la Atena: acum Răducioiu „i-a pus-o” cu tocul lui Sabău și acesta a reluat imparabil din apropiere; iar golul șase — minge de game, set și meci, a venit parcă pentru a sparge monotonia, tot după „un-doi”, între Klein și Rednic, primul reprimind și înscind din apropiere.

Dinamo și-a reprimat tentația de a face un joc avîntat, de spectacol și elan, în favoarea consecvenței de a interpreta pînă la capăt o partitură tactică menită să le aducă victoria și calificarea. A fost un joc de calificare, dar nu în sensul obișnuit, de „uzură”, ci un joc pentru o calificare gîndită și obținută într-o manieră tactică pe care, repetăm, o considerăm a fi fost singura oportunitate în condițiile agasantului ofsaid căutat mereu de ateni — chiar dacă spectacolul strict fotbalistic a mai lîncezit pe-alocuri. De altfel, meciul s-a cam „tăiat” de prin minutul 60, la 5-1, cînd ambele echipe așteptau finalul, dar din motive diferite. Chiar dacă au mai intrat în joc Meszaros (pentru a scoate din fața porții goale o minge de 2-5 a lui Polak) și Zamfir, chiar dacă Mircea Lucescu indemnă mereu la joc, era limpede că situația din teren și scorul de pe tabela de marcaj indemnau, inevitabil, la stingerea motoarelor de către ambele echipe.

Apreciem, se înțelege, toată echipa dinamovistă pentru această victorie care, nescutindu-ne de comentarii, reprezintă o reală dovadă a ascensiunii competitive și valorice înregistrate progresiv în ultimii ani de întreg lotul dinamovist. Dar jocul de miercuri ne obligă să evi-

dențiem un jucător ce el însuși a fost peste tot terenul, la propriu și la figurat. Este vorba de Lupu Dănuț, care a făcut, în mod sigur, cel mai bun joc al carierei sale de pînă acum. Prin ținuta în teren, precizia paselor — pe stînga, pe dreapta, cu exteriorul ori interiorul —, prin virtuozitatea unor execuții tehnice ne-a amintit de Dobrin; dar adăugînd viteza, plasamentul, fuleul, disciplina tactică (plasat la „închidere”, dar cu sarcini de creație, fie prin pătrunderi individuale, fie prin lansări în adîncime), precum și concentrarea în joc arătate de Lupu miercuri, se poate spune că am asistat la evoluția unui jucător complet, capabil să facă față cerințelor celor mai severe ale fotbalului actual. Scriem aceste rînduri cu speranța că nu-i vor dăuna lui Dănuț Lupu — mai ales că, se pare, a promovat cu bine examenul de maturitate la care l-au supus repetatele „lecții de dirigiență” ale antrenorului său.

Calificîndu-se de o asemenea manieră în sferturile de finală ale Cupei cupelor, Dinamo are una dintre cele mai promițătoare perspective de performanță internațională din istoria recentă a echipei de fotbal. Îi dorim s-o țină tot așa, mai ales că, mai mult nevrînd decît vrînd, Dinamo a rămas singura formație îndrituită să apere prestigiul fotbalului românesc în cupele europene.

Pentru memoria colecției, iată formația care a învins miercuri, 1 noiembrie, cu 6-1 pe Panathinaikos Atena: Stelea — Mihaescu (min. 69, Meszaros). Rednic, Andone, Klein — Sabău, Lupu, Mateuț, Timofte — Vaiscovic (min. 74, Zamfir), Răducioiu.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Fotografii de PAUL AGARICI

Sabău înscrie, „cu sete”, golul 4

Mateuț — încă „două știuci” în plasa adversarului

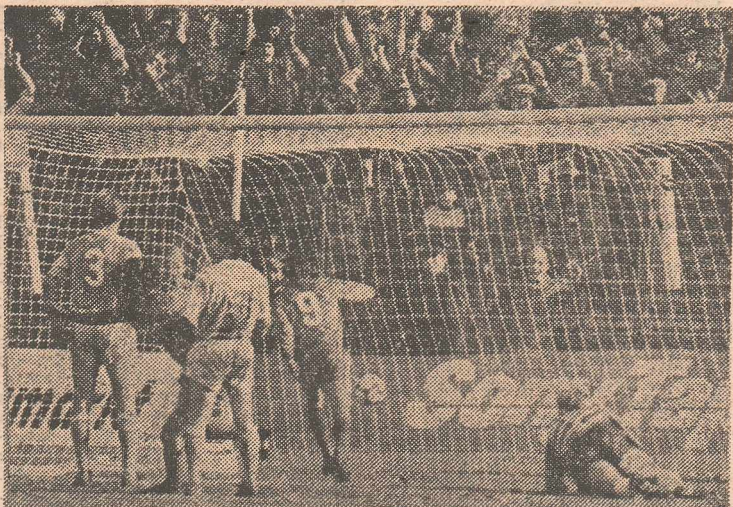
Klein — minge de game, set și meci, în min. 90: 6-1

Lupu, într-o ipostază ce l-a caracterizat pe deplin în jocul de miercuri: calm, tehnic și zimbitor — precum era cîndva Dobrin, rezistent, oportun și aspru — cum se cere în fotbalul de azi

De ce-or fi existînd și stele căzătoare!?

Deci, socoteala de-acasă, încă o dată, nu s-a potrivit cu cea din tîrg. Sortii au hotărît altfel. De fapt, nu hazardul, ci înșiși steliștii ne-au dezamăgit evoluînd, în clipa decisivă, într-o manieră inexplicabilă, după o primă repriză care ne crease mari speranțe în calificarea Stelei. Pauza n-a fost un sfetnic bun pentru jucătorii noștri. Ei au reapărut pe teren nimbați prematur de o victorie pe care de fapt încă nu și-o adjudecaseră. Deconectarea înainte de vreme l-a costat. Minutetele care au urmat au fost pentru ei un veritabil cosmar, la capătul căruia s-au trezit nu numai scosi dintr-o competiție europeană în care altădată străluciseră, dar și învinși la un scor sever: 5-1. E pentru a doua oară în acest an cînd Steaua pierde la patru puncte diferență, ca și în finala de la Barcelona cu A.C.

Lăcătuș rămîne cu amintirea celor două goluri în poarta lui P.S.V.

Milan. Păcat, Steaua, mare păcat! Cuvintele noastre, ale ziaristilor care i-am însoțit măcar cu gîndul pe steliști, nu pot să exprime imensul regret pe care îl simțim după o asemenea partidă. Mai ales că, la fel cu milioanele lor de suporteri sîntem convinși că ei au posibilități cu mult mai mari decît cele pe care le-au arătat în partida cu P.S.V. Eindhoven. Dar ocazii pentru a redobîndi strălucirea de stea vor mai fi. Pentru acest lucru se impune, însă, o investigație serioasă, un examen radiologic profund și minuios, pentru a găsi, oricîte dureri ar provoca răspunsul adevărat la întrebarea: de ce a pierdut Steaua?

După superbul gol al lui Lăcătuș, după șarjele irezistibile alor noștri, care despicau „liniile” echipei olandeze, în sfîrșit, după o primă repriză în care

PSV-ul excela prin duritatea împotriva mai tehnicilor noștri jucători, Steaua părea un astru ce iradia, de-acolo, de departe euforia ce ne cuprinsese pe toți, în fața micului ecran. Și noi — doar noi! — aveam dreptul să fim cuprinși de euforie, nu și jucătorii noștri, care mai aveau, totuși, de disputat o repriză, a patra și ultima, cu puternicul P.S.V.

Se pare că prea timpuria euforie a inundat, din nefericire, ca un abur amăgitor și spațiul vestiarelor în răstimpul pauzei. Încît, la scurtă vreme și în scurtă vreme — numai două minute! — Steaua noastră s-a topit ca o super-novă, „misterios”, brusc și ireversibil pînă la sfîrșitul partidei.

De ce-or fi existînd oare și stele căzătoare!?

GEORGE ARION

În mai puțin de o lună de zile, lumea modelismului a trăit două evenimente distincte: Salonul național de modelism și Expoziția tehnico-aplicativă de modelism a Sectorului 3, concomitent cu acestea având loc și Salonul de modelism ICEMENERG și Cupa municipiului București.

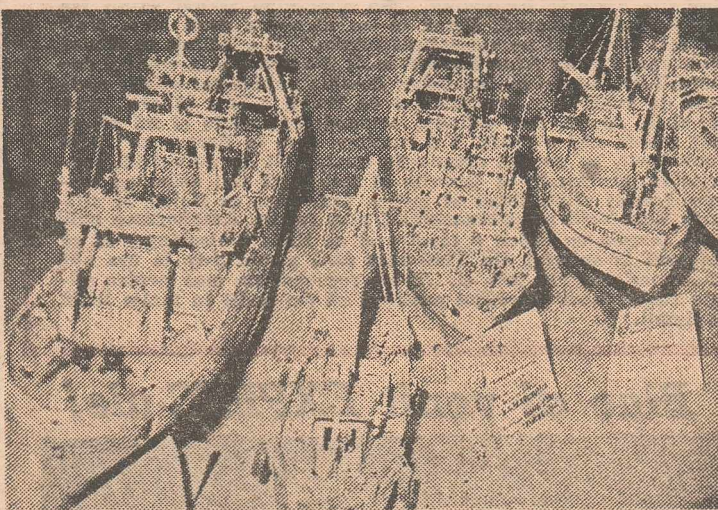
Prima acțiune a reunit constructorii din toată țara care au prezentat machete la toate ramurile: aero, auto, navo, rachete și modelism feroviar. „Salonul național, a precizat secretarul Federației Române de Modelism, Mihai Zanc, este singura ocazie în care sînt reunite toate ramurile modelismului. Bucurîndu-se de perfectă organizare și coordonare din partea C.C. al U.T.C. și CNEFS, prin federația de specialitate, partea expozițională întregeste caracterul competitiv al salonului, căci, fapt mai puțin cunoscut vizitatorilor, în paralel s-au desfășurat o serie întreagă de competiții extrem de importante: Campionatul republican de machete, Cupa U.T.C., prima ediție a Cupei Academiei Militare la aeromodel captive, Cupa A.S. Armata București, Concursul republican de machete statice și Concursul Interjudețean de modelism feroviar „Cupa Mocănița”.

Jurizarea aero și rachetomodelelor se face în spiritul Codului sportiv al F.A.I., iar a navomodelelor conform normelor Federației Internaționale NAVIGA; automodelurile sînt apreciate după standardele Federației Europene FEMA, iar machetele feroviare după un regulament propriu federației române. Regulamentele sînt, pe cît de riguroase pe atît de pretențioase, orice neconcordanță față de modelul original fiind aspru sancționată. Fiecare ex-

ponat, după ce face dovada calităților lui statice, trebuie să dovedească deplină funcționalitate. Probele practice, jurizate cu aceeași precizie, solicită intens calitățile fizice ale concurenților, în anumite cazuri efor-

8 medalii la Concursul Internațional de modelism al țărilor socialiste. Ca să vă convingeți de vigoarea și pasiunea cu care e practicat modelismul în țara noastră, rețineți că este sportul care dă anual 96 de campioni

Modelul modelismului

mul fizic fiind mult mai mare decît în alte discipline sportive. Nu e de mirare că în asemenea condiții, marea performanță este greu accesibilă, dar spre lauda lui, modelismul românesc a înregistrat în ultima perioadă rezultate foarte bune. E suficient să arăt că doar anul acesta modelistii români au cucerit 10 medalii la Campionatul mondial de navomodel de la Berlin și

naționali la diferitele categorii și discipline de concurs.

Același benefic climat sportiv, în toate sensurile cuvîntului, l-am regăsit, la o altă scară firește, în Expoziția tehnico-aplicativă și Salonul ICEMENERG. Așa cum mărturisea „sufletul” acestei acțiuni, Nicolae Stoicescu, președintele asociației sportive ICEMENERG, „actuala ediție s-a născut prin grija și efor-

tul factorilor decizionali ai sectorului 3 care, într-o admirabilă conjugare de eforturi, au înțeles pe deplin scopul educativ al demersului nostru. Impactul pe care dorim ca modelismul să-l aibă asupra tinerilor este ilustrat și de prezența în expoziție a unor elevi, precum George Stăncioiu, Ionuș Suciu sau Cosmin Constantin, alături de consacrații maeștri internaționali Dănuț Petrescu și Crîngu Popa. Tocmai acest permanent schimb de experiență între generații, dublat de constanta dorință de autodepășire și perfecționare constituie esența acestui sport”.

Reținînd participarea efectivă și afectivă a tuturor celor implicați în viața modelismului, ridicat, iată, prin forțe proprii la valoare de exemplu, ne facem o datorie de onoare în consemnarea unor idei a căror transpunere în practică poate fi simplă și folositoare. Un aspect îl constituie absența unor forme de pregătire adecvată celor ce, depășind vîrsta pionieriei, doresc să se pregătească pentru atingerea laturii de performanță. Aproape în mod firesc se naște întrebarea: nu ar fi mai oportună învățarea și executarea unor elemente de modelism în orele de atelier în locul decupării, de pildă, a unor banale suporturi de servețele? La fel de interesant este și reversul întrebării: dacă tot ființează licee de specialitate în care elevii au obligația executării unor machete de specialitate, nu ar fi utilă posibilitatea atragerii lor spre activitatea de performanță? Evident, răspunsurile la aceste întrebări nu au alt scop decît sporirea ariei de practică și implicit de popularizare a unui sport cu multiple virtuți educative.

EUGEN NEGREA ■

Toată lumea face sport

● Farsa chiliană — recunoscută de portarul Rojas, care a fost suspendat pe viață de către F.I.F.A. — are un epilog intrucitivă hazliu, Confederația braziliană de fotbal (C.B.F.) anunțînd că o va da în judecată pe Rosemary Mello, tînăra de 24 de ani care a aruncat petarda în timpul meciului Brazilia — Chile, dîndu-le chilienilor pretextul să iasă de pe teren, în speranța unei iluzorii victorii la „masa verde”. C.B.F. va cere în instanță ca „Rosinha Fogueteira” (cum este numită fosta secretară de cînd cu „incendiul”) să plătească amenda impusă de F.I.F.A., de 12.000 dolari. Mai ales că are și cu ce! După isprava care a făcut-o celebră, domnișoara Mello a primit oferte de la revista „Playboy” pentru „coperta” numărului din noiembrie (în „tînută” specifică acestei publicații...), pentru 10.000 dolari, precum și de la agenții de turism, care o solicită să însoțească anul viitor în Italia cohorte de „barras”, membrii galeriei braziliene. De la incidentul din 3 septembrie, de pe Maracana, viața mea s-a schimbat cu totul. Am renunțat la slujbă, sînt celebră, ofertele de angajare curg din toate părțile. Cu banii de la „Playboy” îmi voi cumpăra o casă. Dacă nu cumva va pierde procesul și va trebui să plătească amenda...

● Începînd din 1993, de la Campionatele mondiale din Finlanda, vor fi supuși controlului antidoping absolut toți sportivii participanți, înainte de competiție, pentru ca să se aștepte eventualele cazuri pozitive pînă să înceapă întrecerile, a anunțat Federația internațională de hochei pe gheață (I.I.H.F.). Astfel, se va evita situația în care rezultatele anumitor meciuri au trebuit anulate, datorită depistării în cursul turneului a unor hocheiști dopați, perturbîndu-se competiția. ● Antrenorul olandez Johan Cruyff, în prezent, după cum se știe, la F.C. Barcelona, s-a arătat deosebit de îngrijorat de escaladarea violenței pe stadioanele din țara sa, exprimîndu-și totodată dezacordul față de propunerea unor oficialități din fotbalul englez care au sugerat eliminarea echipelor olandeze din cupele europene, măsură care de cinci sezoane se aplică formațiilor din Anglia. „Nu aceasta este soluția, a declarat Cruyff. Violența pe stadioanele de fotbal trebuie eradicată cu efortul comun al tuturor, pentru că nu este un fenomen specific Olandei sau Angliei, ci tînde să se generalizeze”. ● În pe o săptămîne, federația din „Țara lozilor” preconizează o serie de măsuri, între care neadmiterea suporturilor echipelor vizitatoare în tribune.

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

O femeie pe un stadion

Ioana Deleanu, dintr-un oras cu echipă de fotbal în divizia A: „Sînt o constantă cititoare a revistei Flacăra. Iubesc sportul și mă interesează diversele teme abordate în revistă. Sînt, cum se zice, „microbistă”, dar nu o obișnuită a stadioanelor. Totuși, în ultimii trei ani, nu am pierdut nici un meci important al echipei mele preferate. Vă descriu cum a fost de curînd la un asemenea meci. Interes imens. Rînd pe rînd, casele de bilete s-au închis. Mii de oameni au rămas afară. Vreo 200, cu bilete, nu au mai putut intra! Cordonul oamenilor de ordine nu i-a mai lăsat. De ce nu s-a oprit vinzarea la timp? De ce se dau bilete peste capacitatea stadioanelor? Atmosfera era încărcată. Suporterii săreau peste garduri. Au fost forțate două porți. Fiecare pătrundea pe unde putea. Unii au făcut dovadă că au calități de alpinisti. Au sărit peste un gard de sîrmă ghimpată, apoi au „escaladat” o colină de pămînt moale. Stadionul era un vulcan gata să erupă. Oaspeții aveau o mică galerie care a fost interpellată imediat cu invective. De ce nu se respectă oamenii pe stadion? Cînd vor înțelege că fotbalul nu e decît un sport? De ce să ne enervăm că vecinul ține cu adversarul? Fiecare cu pasiunea lui. Mi se pare o lipsă de bun simț elementar să-i injurăm pe adversari și pe suporterii lor. De ce nu putem să strigăm „Hai X!” fără să ne supărăm că omul de lîngă

noi strigă „Hai Y!” Cînd s-a terminat meciul, n-a lipsit mult ca galeria oaspeților să fie atacată de cîțiva fanatici. Dacă nu erau organele de miliție care au intervenit prompt, s-ar fi petrecut un incident violent. Microbistii chiar au uitat de respect? Nu înțeleg că respectîndu-i pe oamenii de lîngă ei se respectă și ei înșiși? A ajuns să ne fie frică să mergem la stadion, să ne exprimăm pasiunea.

După meci am vrut să ofer un buchet de flori antrenorului echipei învingătoare. Am fost imbrîncită, mi s-a vorbit urît. Dacă eram bărbat poate prezentam un pericol... Dar, oricum, nu era nevoie de violență. M-am întors cu florile ca să le dau un gust amar. De ce nu putem oferi flori pe stadioane și la terminarea meciurilor? Pentru că totuși, din cînd în cînd, e nevoie și de flori, nu numai de priviri încruntate”.

Un anume Desmond Morris a scris o carte intitulată „Tribul fotbalului”, o lucrare născută din analizele făcute mediului ambiant al acestui sport. Aprecierile autorului au, în unele privințe, caracter de universalitate. Activitatea suportierului de fotbal este considerată ca unul din terenurile pe care se dezvoltă violența. Chiar și acest studiu este o dovadă a preocupărilor determinate de unele evenimente din ultima vreme petrecute în Europa și în America de Sud. Dincolo de unele generalizări facile, studiul oferă o serie de subiecte de meditație asupra cărora vom reveni. Pînă atunci, vă sfătuim să nu vă mai duceți singuri pe stadioanele de fotbal. Ceea ce se spune, se strigă și chiar se scandează de multe ori nu sînt expresii pentru urechile unei femei. Violența de limbaj nu este sancționată de nimeni cu nimic. Tî se face uneori rușine că ești om și te întrebi: oare mă aflu pe un stadion, la o competiție SPORTIVĂ? Și de la violența de limbaj pînă la violența corporală nu e decît un pas. Atunci, florile dumneavoastră vor fi călcate în picioare.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

La cite nu visează băieții! Nu numai la vîrsta adolescenței, ci și atunci cînd au trecut de 20 de primăveri. De la modestele patine cu roțile la bob, călărie (a cailor sau a valurilor), planorism sau zbor cu motor, deltaplaning, pînă la pilotajul elicopterelor, supersonicelor și chiar a călătoriilor în cosmos. Unele vise sînt relativ ușor de transformat în realitate, altele așa și așa, după cum cele ce sfidează logica și rațiunea rămîn simple utopii. Eroii noștri, doi flăcăi, mecanici auto de meserie, extrem de pricepuți, inventivi dar și cu imaginație pe măsura indemonstrării, și-au propus un obiectiv mai modest deși nu atît de simplu de îndeplinit: o mașină de curse „Nu neapărat de formula unu, ci „din alea care realizează medii de peste 200 la oră, una din astea mi-aș dori”, remarcă cu emfază constructorul principal. „Și de unde mă rog motor cu 500 de bidivii în el? Presupunînd prin absurd că-l vei avea, pe ce caroserie îl montezi?” „Nu înseamnă că fiind mecanic, trebuie neapărat să interpretezi totul la fel de mecanic! Pînă una alta vom construi un „bolid”, pe scheletul mașinii mele care să aducă a „Porsche”. Scepticismul secundului începu să se topească precum gheata sub acțiunea astrului, cînd peste o săptămînă în locul 1.400-

lui, apărui în micul garaj un mic „monstru” ce puteai să juri că-i pregătit pentru raliul „Safari”. Doar o privire de specialist, studiîndu-l cu atenție, observa că-i vorba de o mașină de serie „mascată” într-o pretioasă concurență la una din cele mai prestigioase competiții auto. „Acum trebuie să pui mina și tu, în etapa asta numai împreună putem realiza

de a spori la maximum stabilitatea „monstrului”, „lipindu-l” literalmente de asfalt. „Al nostru, continuă „animatorul”, la care muncirăm două săptămîni, deși realizat artizanal, e chiar mai ingenios decît unul original. Pneuri ce-i drept, nu atît de late ca a participantelor la concursuri. M-am zbatut și pînă la urmă am găsit. Au impresionat pe toți cei care le-au văzut.

Cronica șoselei

ceva „pur singe”. Peste încă o săptămînă bolidul căpăta aspectul unui veritabil „mîncător de foc”, aidoma celor ce înspăimîntă asfaltul rugos al celorlebrei trasee și zecile de mii de spectatori contaminați de virusul adulatului zeu. Celui căruia îi aparținea paternitatea ideii transformării automobilului său obișnuit într-un superzeu pe roți, inventaria tocmai trăsăturile specifice ale unui asemenea autovehicul. „Mașina trebuie să aibă cît mai multe faruri. I-am montat cinci perechi. Să posede un eleron enorm. Un fel de coadă de rață spunem noi pentru cititori, avînd rolul, să nu rămînem datorii nici-cu explicația tehnică,

Raliul de pomină

Abțibilduri cu reclame, adevărat, n-am găsit dar am pus de alea pentru copii. Din avion nu se vede, vorba aia. Importantă e cromatică unei asemenea mașini. Să aibă pe ea toate culorile. Linii mai late, mai înguste are desenate pe el și „expresul” nostru, și încă reflectorizante. Ca toaleta să-i fie completă pe mașină trebuie să figureze și un număr de concurs, scris mare, mare. Am aici toate cifrele, trebuie doar să le combinăm. Eu zic să-i lipim 24. Dăm de înțeles că „monstrul” nostru valorează cît două duzini de mașini, din alea care le poate conduce orice afon. Am făcut chiar rost de centuri speciale, tip „ham” și

de căști portocalii, să fim văzuți de la cîțiva km. Cum am șmecherit noi motorul are nu 1400 ci aproape 2000 de centimetri cubi, așa că nu ne stă nimeni în cale. Prindem ușor 160—180. Adevărat, nu 300 dar tot e „ceva”. „Și unde ne vom face mă rog ucenicia?” întrebă secundul. „Ce ucenicie? ripostă eminența cenușie contrariată. Eu cu jumătate de

poți demonstra nimic. Nici tu serpentine, nici tu curbe ca lațul, urcături și coborîșuri dure. Toba de esapament meșterită de mecanici anume să scoată un zgomot internal semănă uneori cu un rașet sinistru de tigră, de panteră iar alteleori cu „vocile” lor reunite. Un asin îngrozit de teribila menajerie pe roți părăsi în goană șoseaua trăgîndu-l după el și pe stăpînul îngrozit la culme. Strecurîndu-se printre două care încărcate ochi cu fin, „monstrul” stîrni o ploaie verde-gălbănă, care nu se potoli curînd. „Ce dracu fu așa Marine?” întrebă unul din cei ce minau caii. Avea mai mult forma unui castravete lung, galben, răscopt, decît a unei farfurii din alea care cîci mai ajung și pe pămînt. „Echipajul” își continuă însă o vreme numerele. Pînă cînd o stîncă indignată de acrobațiile gratuite ale monstrului, s-a încălțînat să nu se dea la o parte, demonstrînd că totuși granitul e mai tare decît un monstru, fie el și din oțel. Cei doi, salvați de hamuri și căști, dar și de un „pic” de noroc cit carul, relatau cu o seninătate vecină cu inconștiența. „Noi, de fapt ne pregăteam pentru un raliu prestigios”. „Accidentul a fost deci în timpul și din cauza serviciului”.

VICTOR BEDA ■

Energie și depoluare

La Stațiunea de cercetări pentru creșterea porcinelor I.C.C.P.T. Let, județul Covasna, a intrat recent în producție o modernă stație pentru producerea biogazului cu o capacitate medie zilnică de 1500 mc de biogaz, cantitate echivalentă cu o tonă de combustibil convențional, suficientă pentru încălzirea halelor, bucăriilor celor două cantine și a 24 de apartamente. Important este deoptrivă faptul că, pe lângă energia calorică furnizată, stația de biogaz — proiectată de I.P.S.C.A.I.A. București, dar cu soluții funcționale îmbunătățite de specialiștii din Let — îndeplinește simultan și alte funcții majore. Este vorba de epurarea apelor reziduale (deci de protecția mediului inconjurător) și asigurarea zilnică a circa 50—60 tone de îngrășăminte naturale, mult solicitate de unitățile agricole socialiste învecinate. Practic, cantitățile de biogaz și îngrășăminte organice rezultă din folosirea ingenioasă și rațională a deșeurilor provenite în urma consumului zilnic a circa 40—50 tone de furaje și 800 mc apă. Așa cum ameciază medicul veterinar Constantin Aureliu, directorul Institutului amintit, tehnica folosită la Let ar putea fi introdusă și în alte unități de profil. Nevoia de energie ieftină de îngrășăminte naturale și protecția mediului ambiant sunt probleme la ordinea zilei.

Vernisaj

● Galerile „Orizont” din Capitală găzduiesc din nou — la 2 ani după expoziția anterioară —, în cea de a 15-a „personală” pe Titina Comșa. Continuuind tematica sa predilectă — păsări, fluturi, flori — artista ne propune, și ne surprinde, iarăși, în spațiul tapiseriilor sale, un univers de metafore și simboluri, vibrând într-o paletă cromatică mai curind proprie seveletului, tănuite în compoziții de o forță inconfundabilă. Atii de des a-

Răspuns la întrebarea

SE MAI GĂSEȘTE ALMANAHUL „FLACĂRA”?

Răspunsul la această întrebare pe care, în zilele din urmă, ne-au adresat-o numeroși cititori, unii pe un ton de vădit reproș că n-au putut intra în posesia unui dar pe care l-au așteptat un an de zile, este următorul: Din Almanahul Flacăra '90 nu s-a pus în vânzare decât o primă tranșă, reprezentând nici măcar o treime din tirajul planificat și încredințat spre realizare prietenilor noștri tipografici. Astfel, cea de a 15-a ediție a Almanahului Flacăra n-a ajuns deocamdată decât în Capitală și în câteva județe. Putem informa însă cititorii că în prezent se află în finalizare o nouă tranșă a tirajului și dacă lucrurile vor merge precum au început, dacă nu vor interveni perturbări în derularea normală a contractelor încheiate în conformitate cu legea și deci obligatorii pentru toate părțile, dacă harnicii tipografi sibieni nu vor fi stinjenți în truda lor de neprevăzute întâmplări, atunci în următoarele zile, alte mii și mii de cititori vor putea avea bucuria de a intra în posesia Almanahului Flacăra '90. Îi asigurăm că vor avea o lectură plăcută.

firmatul ei lirism este ca o apă înșelătoare, are adâncimi pe care doar gândul aplecat le poate pătrunde. ● Săptămîna aceasta se desfășoară „Zilele Muzeului de artă al R.S.R.” dedicate Congresului al XIV-lea al partidului, în cadrul cărora sunt înscrise manifestări culturale de prestigiu — vernisaje, dezbatere, concluzii asupra unor expoziții tematice, repunerea în circuit a unor valori de patrimoniu. Se rețin astfel, „Retrospectiva Dumitru Gheafă”, inaugurarea „Colecției Petrescu” în cadrul Muzeului colecțiilor, masa rotundă asupra tapiseriei contemporane, ce va preceda vernisajul expoziției personale a Ilenei Balotă, festivitatea de premiere a celor mai bune lucrări selectate și expuse în Anuala de design pentru sticlărie industrială deschisă la Muzeul porțelanului și sticlei.

Pentru autoturisme

Întreprinderea de Prestări Servicii București iese în întâmpinarea automobilistilor cu aceeași promptitudine cu care ne-a obișnuit în ultima vreme. Astfel, chiar din aceste zile, șase unități service au trecut la pregătirea autoturismelor pentru sezonul rece: verificarea instalațiilor de climatizare, verificarea și asigurarea densității electrolitului din bateria de acumulatori, înlocuirea sau completarea lichidului de răcire cu antifreeze (unitățile fiind aprovizionate cu cantități suficiente de antifreeze). Iată și adresele acestor service-uri: Str. Bega 4 (Piața Rahovei), Calea Plevnei 186, Splaiul Independenței 221, Calea Dorobanți 85, Str. Timiș 59 și Str. Soldat Răducanu 3.

Apă tonică din plante

Potrivit promisiunii făcute, aceea de a asigura comerțului băuturi răcoritoare și bere, în permanență, indiferent de anotimp — ne informează Constantin Costică, șef de compartiment în centrul de profil — trei fabrici de bere oferă, în această perioadă, câteva noutăți. Baltazar se numește berea neagră scoasă de cunoscuta firmă bucureșteană Grivița; Fabrica de Bere din Timișoara pune la dispoziția consumatorilor Bere brună bănățeană, o băutură tonică și reconfortantă cu aromă de malt, fără alcool denumită Sport; cea de a treia, întreprinderea din Reghin fabrică Apă tonică pe bază de extract din plante, băutură care va intra în nomenclatorul produselor tuturor fabricilor de apă minerală din țară.

Priveam o formulă. Pare-mi-se din biofizică. Instantaneu m-a ars pe rețină nu o cifră, ci litera „Q”. Mi-am răsfoit paginile memoriei și, iată, constat după câteva zeci de ani de cînd m-am despărțit de acea minunată femeie care mi-a pus condeiul în mină, că alfabetul limbii noastre „nepereche”, cum superb spunea POETUL, nu-l are în anatomia lui pe „Q”. Probabil, antropologii lingvisticii or fi stabilit deja că acest „Q” ar putea fi fosila literă „Q” căreia, din negura genezei i-a crescut un fir de mustață, pleostit, în dreptă. Și, totuși, cu acest „Q” solitar m-am întâlnit de citeva ori. L-am folosit cînd scriam impresii, cu penița mușată în cerneala emoției, după ce călcasem timid prin somptuoasele saloane ale palatului Quirinalle... Sau, cînd am migălit o filă de reportaj pricinuit de străbaterăa unei felii a Canadei. O bucătă din frunza de artar, botezată, nici azi nu știu de ce, Quebec. Și, parcă, în anii de liceu, am avut o întâlnire pe culoarele istoriei universale cu un anume Carol Quintul... „T”

Reîntîlnire cu Boicil

A revenit în aceste zile la Timișoara, pentru a continua tratamentul cu Boicil, austriaca Josefa Kirsitz. Nu demult, bintuită de grele suferințe pricinuite de poliartrita reumatoidă, ceruse ajutor medicilor români. Viața ei, tintuită într-un trist cărucior pe roțile, se agăța de o ultimă sansă. Infiltările cu Boicil, procedeele fizioterapice îmbogățite și cu efectele extractului de spinz, pe care doctorul Florea Albu i le-a aplicat într-un tratament diversificat, au făcut-o să redescopere o bucurie de mult uitată: mersul. Acum, dorește să cunoască și frumusețile Banatului. Duminică, pașii ei au colindat pe aleile Buziasului cerind rar ajutorul bastonului. „Mă simt bine și pot să-mi fac cumpărăturile singură. Parec m-am născut a doua oară. Nu-i voi uita niciodată pe specialiștii români”. L-a întâlnit în clinica timișoreană și pe Arno Pichler, sosit din Austria la volanul automobilului. La prima internare, de-abia putuse să-și scările sprijinit de însoțitor. „Tratamentul cu Boicil a fost ultima mea speranță, spune. Am colindat nenumărate spitale și nu mi se mai acorda nici o sansă. Voi continua cura în fiecare an”. Rita Zonleitner, cu același diagnostic implacabil de poliartrită reumatoidă, povestește că durerile în articulații sint acum un cosmar demult uitat. După al treilea tratament cu Boicil, și ultimele tumefacții ale genunchiului s-au retras. Ameliorarea bolii după terapia cu Boicil a făcut-o să se Roza Lintschinger să se întoarcă la spitalul din Timișoara fără a mai bate la ușa nici unui specialist din țara ei. „Toată recunoștința mea pentru știința românească”. Boicilul continuă să fie rostit în multe limbi ale lumii.

Bine ai venit EXPRES-ule!

Reportaj în pagina 19.

Fotografie de EUGEN NEGREA

Literele

O literă aflată la îndemînă. Zilnic. Chiar clipă de clipă. De ce clipă de clipă? Simplu! Fiindcă viața însăși înseamnă TIMP. Cuvînt scris clar, dintotdeauna cu „T”. Și tot cu „T” încep o droaie de cuvinte. Hai să luăm citeva, la întimplare: TERRA — casa noastră cea de toate zilele; TIMP — ce mulți am întâlnit!; TRIUMF — himera orgoliilor; TORPOARE... Ei, da! TORPOARE. O stare anume ce te cuprinde cînd intri în grădina... PATOLOGIEI. De aici, să zicem, începe dansul lui „Q” și „T”. Dans care-mi începează gîndurile. Nu numai ale mele. Ale multora de aici, din prispa natală, din orice cătun al planetei albastre. „Q” și „T”.

Două litere care, îmbrăcate în mantia de tuș, dansează sinusoidal, cu ruperi de ritm. Un fel de step. Dansează sincopat pe parchetul milimetric al lungului salon de recepție din palatul numit CARDIOGRAMA. „Q” și „T”. Două unde, expresie biofizică a modului în care inima vrea să-și ducă-n cărcă orologeria la un moment dat. „Q” și „T”. Două simboluri pe care medicul le caută înfrigurat pe banda curgătoare a EKG-ului, așa cum eu caut cu febrilitate stările, despre ultimele evenimente din lumea largă, pe banda de telex. Iar eu, sau tu, sau el, de fapt noi toți cei ce am devenit plăpînzi în partea stîngă a pieptului, așteptăm, cu privirea picurată de pulberea speranței, să ni se spună: „Q aproape a dispărut; T-ul s-a aplatizat”. Ce înseamnă asta? Înseamnă un strop de fericire. Înseamnă că viața va merge, totuși, înainte. Va merge călcînd cu grijă. Cu pași mai lenți, ca o balerină obosită, pe „Q” și „T”. MIRCEA DATCU

La Opera Română

● Vineri 3 noiembrie (ora 18), rolul titular din operă Nabucco de Giuseppe Verdi va fi interpretat de baritonul Nicolae Urdăreanu. Alături de el, vor mai apărea Constantin Ene, Dan Zancu, Veronica Gârbu și un oaspete de la Opera Română din Cluj-Napoca: soprana Rodica Toma. La pupitru: Cornel Trăilesecu.

● Sîmbătă 4 noiembrie (ora 18) spectacolul Freischütz de Weber se bucură de o distribuție prestigioasă: Eugenia Moldoveanu, Florin Diaconescu, Lucian Marinescu, Daniela Vlădescu. Dirijor: Lucian Anca.

● Duminică 5 noiembrie (ora 11), copiii se vor întâlni din nou cu eroii baletului Coppelia de Léo Delibes, interpretați de această dată de Anne Marie Vretos, Laurențiu Guinea și Mihai Spiridonescu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Seara la ora 18, scînteietoarea operă a lui Rossini, Barbierul din Sevilla, va fi interpretată de Vasile Martinoiu, Silvia Voinea, Alexandru Moisuc, Pompei Hărășteanu și Nicolae Bratu. Dirijor: Carol Litvin.

● Marți 7 noiembrie (ora 18), opera Trubadurul de Verdi va avea în distribuție pe Monica Teodorescu, Florin Farcaș, Emil Iurașcu și Ruxandra Vlad (debut în rolul Azucenei). Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Miercuri 8 noiembrie (ora 18), un celebru balet clasic: Don Quijote de Minkus, cu Cristina Teodorescu-Palade și George Postelnicu. La pupitru: Lucian Anca.

● Joi 9 noiembrie (ora 18), una dintre celebrele opere verdiane, Traviata, va prileji spectatorilor o plăcută întîlnire cu Victoria Bezetti, Florin Georgescu și Vasile Martinoiu. Dirijor: Carol Litvin.

Concertele Filarmonicii

„George Enescu”

● Vineri 3 octombrie, ora 17, Sala Studio. „Trențele afirmării artistice” CRISTINA MARTON — pian. Bach, Mendelssohn Bartholdy, Silvestri: ARON SORIN — vioară. La pian Dolina Dacian, Beethoven, Lalo.

● Sîmbătă 4 octombrie, ora 17, Sala Studio. Recital de pian SIMONA SCAUNAS. Prokofiev, Vasile Spătaru, Mihail Jora, Enescu.

● Duminică 5 octombrie, ora 11, Ateneul Român. Stagiunea educativă pentru elevi. „Poeme și genuri muzicale”. Pagini din

Dan Abramovici — clarinet

creațiile compozitorilor Vivaldi, Haydn, Mozart, Beethoven, Grieg, Alfred Alessandrescu. Interpretează DAN CLAUDIU VORNICELU — vioară, MIHAELA NICOLA — soprana, DAN IONESCU — pian. Orchestra simfonică de elevi a liceului de artă „George Enescu”. Dirijor și comentator NICOLAE RACU.

● Duminică 5 octombrie, ora 17, Sala Studio. Recital de sonate BOGDAN POPESCU — vioară. DOINA MICU — pian, Händel, Mozart, Beethoven.

● Duminică 5 octombrie ora 18, Ateneul Român. „Muzica românească în actualitate” — XIX Recital de orgă IOSIF GERSTENENGST. Comentariu: Șerban Nichifor. Cultura muzicală veche pe teritoriul României: Creații românești contemporane.

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, întăitoare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 14 53; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23. Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Cosa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.